

El gust per la lectura

Curial e Güelfa

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament

SEMINARI
"El gust per la lectura"
2002-2003

Direcció General d'Ordenació i Innovació Educativa
Servei d'Ensenyament del Català

Curial e Güelfa

MONTSERRAT CORRIUS I COLL
CARME VILÀ I COMAJOAN

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ	5
ORIENTACIONS PER AL PROFESSORAT	7
1. Objectius	7
2. Continguts	7
3. Orientacions didàctiques.....	8
I. ABANS DE LA LECTURA	11
1. Context històric i cultural	13
2. Autoria i difusió.....	21
3. La llengua.....	26
II. DURANT LA LECTURA.....	31
1. Llibre primer	33
2. Llibre segon.....	40
3. Llibre tercer	47
III. DESPRÉS DE LA LECTURA	51
1. Espais geogràfics.....	53
2. El narrador i la tècnica literària.....	54
3. L'heroi, les heroïnes i l'amor	58
4. Preparació del comentari de text	64
BIBLIOGRAFIA.....	73
ANNEXOS	77
ANNEX 1: Relació de pàgines de les edicions principals	79
ANNEX 2: Característiques del català medieval.....	86
ANNEX 3: Solucionari.....	90

INTRODUCCIÓ

Curial e Güelfa és, aparentment, una novel·la de lectura difícil, perquè pot presentar una sèrie de dificultats per als joves lectors d'avui dia: per la llengua emprada (tot i que en les edicions a l'abast s'han regularitzat l'ortografia i altres aspectes formals) i per la temàtica (plena de referents molt allunyats de l'actualitat).

Aquesta novel·la és una de les lectures obligatòries per als estudiants de la modalitat d'Humanitats i ciències socials del batxillerat (per a les promocions 2002-2004) i, per tant, poden figurar comentaris o preguntes al voltant d'aquesta obra a les proves d'accés a la universitat. Per facilitar-ne la lectura, però, el Departament d'Ensenyament ha fet una tria dels capítols més representatius, aquells que aporten informació imprescindible per a seguir el desenvolupament de la història.

A l'hora de confeccionar el dossier hem tingut presents totes les dificultats esmentades anteriorment i, per aquest motiu, hem optat per plantejar preguntes de comprensió lectora llibre per llibre, procurant seguir el fil argumental i l'ordre de la narració (perquè l'objectiu fonamental del dossier és garantir que l'alumnat entengui la història que es narra a *Curial e Güelfa*).

Un aspecte important, i que es treballa en la majoria d'apartats, és la producció de textos, tant comentaris com resums —orals i escrits—, els quals s'han de realitzar mitjançant la consulta de diferents fonts (manuals, enciclopèdies, Internet...). Hem procurat, també, introduir qüestionaris, mapes i activitats més lúdiques perquè l'alumnat pugui adquirir recursos que l'ajudin a afrontar, amb interès i amenitat, l'estudi d'aquesta novel·la.

Les propostes didàctiques del dossier estan organitzades de la manera següent:

—El primer apartat, **Abans de la lectura**, pretén que l'alumnat —a través d'activitats diverses— repassi els principals referents històrics i culturals de l'època en què se situa l'acció, aspectes que faran més àgil la lectura. També s'hi plantegen activitats al voltant de l'autoria (un tema controvertit que sol provocar l'interès de l'alumnat) i de la difusió de la novel·la. S'hi introdueixen, així mateix, activitats que permetin acostar-se a la llengua medieval, la qual cosa facilitarà la lectura de l'obra.

—En el segon apartat, **Durant la lectura**, s'hi plantegen un gran nombre d'activitats de comprensió lectora, llibre a llibre, seguint bastant l'ordre de la lectura. Aquestes activitats permetran comprovar que l'alumnat segueixi el fil de la narració.

—En el tercer apartat, **Després de la lectura**, es fa una recopilació dels aspectes més importants de l'obra. S'hi plantegen diverses reflexions (sense estendre'ns-hi gaire, perquè l'alumnat ja ha fet les deduccions a l'apartat anterior) sobre aspectes concrets de la narració: els espais geogràfics, el narrador, la tècnica literària i els personatges. Aquestes darreres activitats didàctiques permeten afermar la comprensió completa de l'obra i fer-ne una valoració global. També hi trobareu un subapartat que conté activitats dedicades a repassar sumàriament aspectes molt bàsics de la novel·la, activitats que poden facilitar una activitat ineludible després de la lectura i de l'anàlisi de l'obra: el comentari de text.

El dossier didàctic es complementa amb tres annexos. El primer, que conté la relació de pàgines de diverses edicions de *Curial e Güelfa*, és una eina útil per al professorat sigui quina sigui l'edició concreta que llegeixin els alumnes. En el segon, hi trobareu les característiques del català medieval més fàcils d'identificar i que poden facilitar la lectura de la novel·la. El tercer és un solucionari amb la resolució d'aquells exercicis de resposta tancada.

Els fragments de la novel·la reproduïts en aquest dossier han estat extrets de la versió d'Edicions 62, la que se cita en la Resolució de 29 de maig de 2001 (que dona instruccions per a l'organització i el funcionament dels centres docents d'educació secundària de Catalunya per al curs 2001-2002). Amb tot, es pot emprar qualsevol edició a l'abast que contingui tots els capítols esmentats.

Com és prou conegut, en diferents textos que reproduïxen *Curial e Güelfa* i en els estudis sobre aquesta obra es grafien de manera diferent, fins i tot en la mateixa obra, antropònims i topònims (per exemple, *Camar/Càmar/Càmmar*, *Montferrat/Monferrat*) o s'actualitzen (com ara *Ostalriche/Ostalric/Àustria*). Nosaltres, en aquest dossier, fem —si hi és present— la forma de la Resolució o, si no, la forma més freqüent de l'edició d'Edicions 62, per bé que si citem un text d'un estudiós mantenim la forma del text reproduït.

ORIENTACIONS PER AL PROFESSORAT

1. Objectius

1. Conèixer el context social, cultural i literari del segle XV i relacionar-lo amb la novel·la *Curial e Güelfa*.
2. Deducir i analitzar els components bàsics de la narració.
3. Reconèixer les tècniques utilitzades per al discurs i la narració.
4. Identificar els temes i les tècniques que apareixen de forma recurrent a la narrativa medieval.
5. Reconèixer els trets de modernitat en la novel·la.
6. Llegir i analitzar textos d'autors diferents que narrin els mateixos fets.
7. Habituar-se a les principals característiques del català medieval.
8. Consultar diferents fonts bibliogràfiques i sintetitzar la informació obtinguda.
9. Contestar qüestionaris i elaborar comentaris que situïn determinats fragments en el context de l'obra.
10. Comentar, debatre i exposar temes i idees personals amb ordre, claredat d'idees i correcció lingüística.
11. Participar amb interès en els treballs de grup.
12. Formar-se una opinió crítica de l'obra treballada i saber-la exposar per escrit.
13. Mostrar-se sensible envers els textos literaris medievals com a font d'enriquiment personal i d'adquisició de la competència literària.
14. Proporcionar elements de síntesi de l'obra i recursos perquè es puguin elaborar comentaris de text.

2. Continguts

Fets, conceptes i sistemes conceptuals

1. Segles XIII-XIV: context històric, econòmic i social.
el feudalisme i les relacions de vassallatge
l'amor cortès
el llibre de cavalleries i la novel·la cavalleresca
2. Segle XV: context històric, cultural i literari
3. *Curial e Güelfa*: l'autoria
la trama narrativa
el narrador
la tècnica narrativa
els espais geogràfics
els personatges
la llengua

Procediments

1. Anàlisi i interpretació dels elements bàsics de la narrativa medieval.
1. Deducció de les tècniques referents als diferents tipus de discurs.
2. Relació de la literatura catalana medieval amb la història i la literatura europees.
3. Anàlisi dels aspectes comuns —temes, tècniques...— que realimenten la narrativa medieval.
4. Reconeixement dels aspectes renaixentistes introduïts en la narrativa del segle XV.
5. Detecció de recursos lingüístics (sobretot lèxics, morfològics i sintàctics) propis de la narrativa medieval.
6. Redacció d'un text narratiu amb intenció literària tot utilitzant els recursos propis del gènere a l'època medieval.
7. Síntesi dels elements importants d'un comentari de text i posterior elaboració.
8. Comparació de textos (històrics, divulgatius, literaturitzats...) que narren els mateixos esdeveniments.
9. Recerca, obtenció i selecció d'informació sobre la baixa edat mitjana.
10. Recollida, selecció i processament d'informació.
11. Confecció i interpretació de quadres, qüestionaris i citacions.
12. Argumentació oral i escrita d'opinions personals.

Valors, normes i actituds

1. Comprensió, malgrat la llunyania lingüística i cultural, de *Curial e Güelfa*.
2. Interès per conèixer la narrativa medieval i les obres i els autors més importants.
3. Valoració positiva de l'enriquiment personal que aporta el fet de conèixer la literatura d'altres èpoques.
4. Valoració de diferents textos narratius que presenten els mateixos fets.
5. Interès per l'expressió escrita —present o medieval— acurada.
6. Predisposició a l'intercanvi d'informacions i a la participació col·lectiva.
7. Interès per ampliar coneixements a través de la consulta bibliogràfica.
8. Desenvolupament intel·lectual i sentit crític.

3. Orientacions didàctiques

Per a l'ensenyament aprenentatge

La majoria d'estudiants que han arribat a aquesta etapa educativa no han llegit mai una obra narrativa escrita en català medieval. Tot i que se n'ha fet una adaptació formal i se n'han suprimit capítols, tant la llengua com la temàtica plantejada a *Curial e Güelfa* estan molt allunyades de l'interès dels estudiants actuals.

És important, però, que es difongui una de les obres cabdals de la literatura catalana medieval i que sigui assimilada per l'estudiant de batxillerat i, al mateix temps, que sigui interpretada correctament perquè pugui gaudir de la lectura, com un primer pas que li permeti conèixer-ne d'altres i ampliar el seu univers cultural.

Per arribar, però, a una bona interpretació de *Curial e Güelfa* cal fer, prèviament, una contextualització històrica, social, cultural, lingüística i literària, la qual cosa permetrà facilitar la comprensió global de la novel·la. Per tant, la primera part del dossier ha de servir al professorat com a presentació d'aquest context (feudalisme, costums, lèxic més freqüent...), el qual, però, no és totalment desconegut per l'alumnat, ja que durant les etapes educatives anteriors ha adquirit coneixements d'història i de literatura.

Prèviament a la lectura, també pot ser útil fer activitats que despertin l'interès per la novel·la, com ara les relacionades amb l'autoria, o activitats que permetin superar la barrera que pot suposar la llengua del segle XV.

Cal que l'alumnat llegeixi cada llibre i, abans de llegir el següent, en resolgui les activitats. Si el professorat considera que cal fragmentar més encara la lectura, pot proposar els exercicis corresponents al final de cada grup de capítols.

Tal com està estructurat el dossier, els estudiants podran sintetitzar i ordenar el fil de la narració i, també, reflexionar sobre determinades qüestions concretes que requereixen un tractament diferenciat. També podran conèixer formes i estructures lingüístiques pròpies de l'edat mitjana i tota la riquesa cultural que aporta aquesta obra.

Per enriquir la visió de l'alumne i obtenir una bona comprensió, s'hi plantegen diverses activitats que han de servir per a estimular la producció i la imitació de textos, formes didàctiques que permetran fer més amena la lectura i la comprensió de l'obra.

El darrer subapartat té un clar objectiu: fer que l'alumnat sintetitzi informació i pugui reproduir-la oralment i, sobretot, per escrit, en qualsevol situació a què estigui exposat, com, per exemple, en una prova d'accés a la universitat.

També s'hi plantegen activitats interdisciplinàries per a la realització de les quals caldrà aplicar coneixements d'altres matèries curriculars, principalment de geografia i història, i recórrer sovint a fonts diverses.

Amb tot, com que les activitats que presentem en aquest dossier són molt variades, cal que cada docent seleccioni les activitats en funció de les necessitats del seu alumnat.

Per a l'avaluació

Per a l'avaluació inicial, el professorat pot confeccionar un qüestionari de resposta breu i ràpida per detectar els coneixements previs de l'alumnat sobre la narrativa medieval i el context històric en què es va desenvolupar. Aquest qüestionari, ampliat, es pot aprofitar posteriorment per a treballar el primer apartat del dossier, **Abans de la lectura**.

La pauta de l'avaluació formativa ens l'anirà donant la comprensió progressiva de les activitats plantejades per a cadascun dels llibres de què consta la novel·la, organitzades a **Durant la lectura**, i les activitats de reflexió i valoració, organitzades al voltant de **Després de la lectura**.

Per a l'avaluació sumativa pot ser útil el subapartat final, *Preparació del comentari de text*, tot i que l'activitat més apropiada seria oferir un fragment representatiu de *Curial e Güelfa* a partir del qual els estudiants haurien de fer un treball de síntesi de tots els aspectes apresos pertinents, i saber-los inserir adequadament en un text propi i original.

Amb tot, el professorat ha de tenir presents les dificultats intrínseques que comporta per a l'alumnat la lectura d'aquesta obra: la recreació d'un moment històric i un comportament cavalleresc llunyà i desconegut, un tipus de llengua diferent a l'actual i uns referents culturals molt amplis, difícils per als lectors contemporanis.

1. CONTEXT HISTÒRIC I CULTURAL

1. *Curial e Güelfa* és una novel·la semblant a les que actualment considerem històriques, perquè tracta d'uns esdeveniments situats en una època anterior a la redacció del text.

Els estudiosos proposen uns períodes tant pel que fa als esdeveniments explicats a la novel·la (perquè al costat de ficticis també n'hi ha de reals) com pel que fa a l'escriptura:

- Època dels esdeveniments narrats: les dates màximes de l'acció de la novel·la van de 1267 a 1285.
- Època possible de la redacció: es devia escriure entre els anys 1435 i 1462 (o, segons els últims estudis paleogràfics, entre 1430 i 1440).

Tot consultant una enciclopèdia, si cal, completeu el quadre que us oferim (que abasta dos segles, des de l'any 1265 fins al 1465) inserint-hi els fragments que hi falten, que us oferim desordenats:

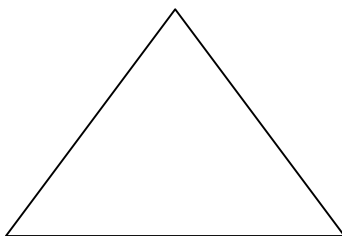
Alfons el Benigne	el Conqueridor	l'art romànic	Pere el Cerimoniós
Alfons el Franc	Ferran d'Antequera	Mallorques	Pere el Gran
Ausiàs March	Jaume el Conqueridor	Martí l'Humà	Ramon Llull
Boccaccio	Jaume el Just	Menorca	Roger de Flor
Casp	Joanot Martorell	Muntaner	Sardenya
de Vilanova	Jordi de Sant Jordi	occità	Sicília
Desclot	l'Alguer	Pere	Vicent Ferrer

<i>Fets polítics</i>	<i>Any</i>	<i>Fets socials, culturals i lingüístics</i>	
Els catalans participen en la conquesta i repoblament de Múrcia. Sota el llarg regnat de ..... (1213-1276), ja s'han conquerit altres territoris (part de les illes Balears, de l'actual País Valencià, etc.).	1265	Es va abandonant progressivament ..... i comencen les manifestacions d'art gòtiques. Tot i que ja fa segles que el català és una llengua diferenciada del llatí, és en aquest moment quan ja hi ha molts textos escrits en català.	Època dels esdeveniments narrats (1267-1285)
Final del regnat de Jaume el Conqueridor i principi del regnat de ..... Comença una separació temporal del regne de ..... (1276-1343), que comprèn les Illes, el Rosselló i la Cerdanya.	1276		
Conquesta de	1282		
Final del regnat de Pere el Gran i principi del regnat d'.....	1285		
Conquesta de	1287		
Final del regnat d'Alfons el Franc i principi del regnat de	1291		
	1300	Creació de l'Estudi General de Lleida (1300).	
Inici de l'expansió catalana a Orient, sota el comandament de	principi del segle XIV	<i>Crònica</i> de Bernat ..... i <i>Crònica</i> de Jaume ..... Mort de l'escriptor Arnau ..... (1238-1311). Mort de ..... (1232-1315), el primer escriptor europeu que escriu obres filosòfiques, teològiques, etc. en una llengua romànica.	
Comença la conquesta de	1323	Consistori de Tolosa, on s'apleguen el poetes trobadorescs en ....., amb notable presència de catalans.	
Final del regnat de Jaume el Just i principi del regnat d'Alfons el Benigne.	1327	<i>Crònica</i> de Ramon ..... (escrita entre 1325 i 1336).	
Final del regnat d'..... i principi del regnat de	1336		
	1350	Fundació de la Universitat de Perpinyà.	
Ocupació i, posteriorment, poblament de	1354		

	1375-1383	S'introdueix l'Humanisme a la Cancelleria reial. <i>Crònica de .....</i> el Cerimoniós.	
Final del regnat de Pere el Cerimoniós i principi del regnat de Joan el Caçador.	1387		
Fi dels ducats catalans a Grècia.	1388		
Final del regnat de Joan el Caçador i principi del regnat de Martí l'Humà.	1396		
	1401	Creació de l'Estudi General de Barcelona.	
Mort del rei ..... . Compromís de ..... : és elegit rei ....., de la dinastia castellana dels Trastàmara.	1410-1412		
Final del regnat de Ferran d'Antequera i principi del regnat d'Alfons el Magnànim.	1416	Una intervenció parlamentària en castellà d'Alfons el Magnànim provoca la protesta generalitzada dels principals municipis de llengua catalana, per la qual cosa cap rei no torna a adreçar-se en castellà en públic en territoris catalanoparlants fins gairebé un segle més tard.	
	1419	Mort de ..... (1350-1419), predicador, sant des de 1458, del qual es conserven fragments transcrits per deixebles.	
	1425	Mort del poeta ..... (1400-1425).	
	1429	Traducció del <i>Decameró</i> , de	
Final del regnat d'Alfons el Magnànim i principi del regnat de Joan sense fe.	1458		Època possible de la redacció (1430-1462)
	1459	Mort d'..... (1397-1459), el primer gran poeta que escriu en un català gens occitanitzat.	
	1465	Mort de ..... (1405-1465), autor de <i>Tirant lo Blanc</i> .	

2. Durant l'edat mitjana, el feudalisme era la forma d'organització social i política dominant a Europa. La societat feudal estava estructurada d'una manera jeràrquica i ordenada en el sentit d'una piràmide, la qual era constituïda per diferents estaments o grups socials amb privilegis o sense privilegis. Consulteu un manual d'història o una enciclopèdia i situeu cada estament en el lloc corresponent d'aquesta piràmide: *rei, nobles, eclesiàstics i pagesos*.

3. Un aspecte particular del món feudal eren les relacions que s'establien entre senyors i vassalls, basades fonamentalment en la possessió de la terra. Aquests llaços solien establir-se mitjançant un jurament de fidelitat que prestava el vassall al senyor, el qual era seguit pel lliurament d'un feu, ja fos terra o un castell. Aquest jurament es feia a través d'un ritu específic. Consulteu en una enciclopèdia com es prestava aquest jurament i indiqueu, detalladament, quines parts del cos del vassall prenen un gran relleu.

4. La relació feudal s'estructurava sobre un estricte ordre jeràrquic de noblesa. La majoria dels cavallers que apareixen a *Curial e Güelfa* pertanyen a diferents categories nobiliàries. Consulteu en un diccionari els títols que ostenten alguns personatges i, seguint l'ordre jeràrquic, ordeneu-los de major a menor categoria: *baró, comte, duc, emperador, marquès, príncep i rei*.

5. La cavalleria era una institució que regia els destins de la societat, ja que tenia assignades les funcions de la defensa i de la guerra, a les quals els cavallers dedicaven temps i energies i, al mateix temps, elaboraven una complexa cultura cavalleresca. Després de les consultes pertinents, elaboreu un text (amb una extensió màxima de dotze línies) on expliqueu en què consistia la vida dels cavallers, quins interessos defensaven, de quina manera es desafiaven i com resolien els seus conflictes.

6. Quan no hi havia guerres o conflictes personals, els cavallers mantenien l'entrenament militar participant en diverses accions que implicaven destresa i habilitat en les armes. Aquestes lluites permetien mantenir o incrementar la fama d'un cavaller. A *Curial e Güelfa* podem observar algunes d'aquestes accions, les quals trobareu a la columna esquerra. Uniu amb fletxes aquests noms amb la definició corresponent de la columna dreta:

torneig	Combat a cavall, d'home a home, amb la llança, en un torneig.
justa	Camp clos on es feien les justes i els torneigs.
lliça	Festa en què combatien amb armes cortesianes dues colles de cavallers.
batalla	Acció de batre's, l'un contra l'altre, dos adversaris.
combat	Acció bèl·lica en què dos exèrcits enemics es baten l'un contra l'altre.

7. Els cavallers que participaven en qualsevol de les modalitats de lluita anteriors havien de portar un determinat tipus d'arma. A *Curial e Güelfa* es descriuen algunes de les armes ofensives que utilitzaven els cavallers, segons la necessitat del moment. Resoleu el logogrif següent (en què cada xifra correspon a una lletra determinada) i obtindreu els vuit noms d'armes les definicions de les quals (extretes d'un diccionari) teniu després. Quan hàgiu trobat els mots, anoteu-los al costat de la seva definició:

LOGOGRIF

1	2	3	3	4	5	6	2
2	6	7	2				
8	2	9	2				
10	11	3	6	4	3	3	
4	5	12	2	5	2		
3	3	2	13	14	2		
12	15	13	16	2	3		
17	2	14	2				

- .....: Arma ofensiva, de fulla curta de dos talls i punta aguda, dreta o una mica corbada, i amb empunyadura de formes diferents.
.....
- .....: Arma ofensiva cavalleresca, amb una certa semblança amb la destral, de la qual prengué l'origen.
- .....: Instrument que consisteix en una fulla, usualment d'acer, amb un sol tall i amb un mànec de fusta, de metall o d'altres materials, a vegades formant una sola peça amb la fulla.
- .....: Arma blanca antiga, més curta que l'espasa, i generalment de dos talls.
- .....: Arc d'acer amb la seva corda, muntat en creu a l'extrem d'una peça de fusta llarga amb un disparador al mig, que, quan subjecta la corda, manté l'arc corbat, i la sageta surt disparada en deixar anar el disparador la corda.
- .....: Arma blanca, amb làmina d'acer llarga, recta, aguda i tallant, amb puny proveït d'una guarda, que es porta a un costat dins una beina.
- .....: Arma ofensiva que consisteix en un pal llarg de fusta que té a la punta un tros de ferro punxegut i tallant.
- .....: Arma antiga contundent consistent en un bastó guarnit o no de ferro, de cap molt gruixut i el gruix del qual va disminuint fins a l'altre extrem, per on s'engrapa.

8. Amb l'objectiu de defensar-se i protegir-se de les ferides que podien causar-los les armes ofensives anteriors, els cavallers portaven un conjunt de peces o armes defensives, les quals es posaven damunt del cos.

- a) Busqueu *arnès* en un diccionari i copieu només l'accepció que sigui equivalent a *armadura*.
- b) Busqueu, també, la definició de les paraules següents (en un diccionari o en el glossari de l'edició de *Curial e Güelfa* que llegireu), les quals us apareixeran durant la lectura de la novel·la: *bacinet, elm, capellina, escut, cuirassa, casc, elmet, gonella* i *llaunes de les plates*.
- c) Després, completeu la relació següent:
  - El ..... , la ..... , el ..... ,
l'..... i l'..... protegien el cap.
  - Les ..... protegien l'esquena i el pit.
  - La ..... i la ..... protegien el cos.
  - L'..... es portava al braç esquerre i podia
protegir diverses parts del cos.
- d) Busqueu fotografies o dibuixos d'arnesos —en trobareu fàcilment a Internet, fins i tot en webs de col·leccionistes o de venedors d'antiguitats— i localitzeu-hi les parts que heu trobat a l'activitat anterior.

9. En els seus combats, els cavallers també portaven escuts d'armes que es diferenciaven pel color o per les inscripcions o dibuixos que contenien, els quals permetien distingir un contrincant d'un altre.

- a) Expliqueu quin és l'origen i la funció dels escuts d'armes.
- b) Digueu quin nom rep la ciència que estudia els escuts d'armes.

10. Mentre imperava la societat feudal, l'estructura piramidal de la societat es va traslladar al terreny de les relacions amoroses, de tal manera que una manifestació literària, la literatura trobadoresca, va copiar l'estructura social i política del feudalisme. La poesia trobadoresca, doncs, reproduïa l'esquema senyor-vassall aplicat a les relacions amoroses.

Consulteu en un manual de literatura els aspectes més representatius d'aquest tipus de poesia i anoteu cinc característiques il·lustratives que defineixin el concepte de l'amor cortès.

11. Com a conseqüència del tipus de vida que imposava el món de la cavalleria, i impulsada pels mateixos nobles, va aparèixer una literatura que responia a aquesta realitat i que enaltia les heroïcitats dels cavallers: els llibres de cavalleries. A partir dels segles XIV i XV, però —a causa dels canvis socials, polítics i econòmics—, el món de la cavalleria recrea d'una altra manera la literatura de cavallers: la novel·la cavalleresca.

- a) Busqueu informació sobre la diferència entre els llibres de cavalleries i les novel·les cavalleresques.
- b) Després, ompliu el quadre següent amb les característiques que teniu abans desordenades.

3. Els escenaris on passen els esdeveniments són reals i coneguts pels lectors o, si no, són semblants a escenaris reals.

2. Els herois tenen sentiments i comportaments (por, mandra, infidelitat, etc.) o malalties humanes.

6. No hi ha elements meravellosos ni fantàstics.

1. Els herois tenen virtuts i capacitats molt per sobre del normal (per exemple, poden lluitar alhora contra cent enemics).

8. Trobem aquest tipus d'obres des del segle XII fins al XV.

9. Bons exemples d'aquest tipus d'obres són Tirant lo Blanc i Curial e Güelfa.

5. No hi ha episodis històrics, i si n'hi ha són molt idealitzats.

7. El temps narratiu és proper per a qui llegeix.

4. No hi apareixen personatges reals, o bé són molt idealitzats.

7. El temps narratiu és molt llunyà per a qui llegeix i, sovint, no és concret.

1. Els herois, encara que sigui virtuoses i molt valents, tenen virtuts i capacitats normals.

8. Trobem aquest tipus d'obres sobretot al segle XV i XVI.

3. Al costat d'escenaris reals, molts dels escenaris on passen els esdeveniments són països exòtics i allunyats geogràficament.

6. Hi ha elements meravellosos i fantàstics (dracs, fades, encantaments...).

9. Bons exemples d'aquest tipus d'obres són les de la Matèria de Bretanya.

2. Els herois mai no tenen debilitats o malalties humanes.

4. Hi apareixen personatges reals, que tothom coneix o pot identificar.

5. Hi ha episodis històrics, com ara batalles conegudes per tothom.

<i>Llibres de cavalleries</i>	<i>Novel·les cavalleresques</i>
1.	1.
2.	2.
3.	3.
4.	4.
5.	5.
6.	6.
7.	7.
8.	8.
9.	9.

12. Quan llegiu *Curial e Güelfa*, us adonareu que se'n desprèn una determinada visió del món àrab, visió pròpia del segle XV i que cal contextualitzar. Llegiu les frases següents, extretes de la novel·la, i relacioneu-les amb l'expansió de l'islam i amb les croades.

[...] *per què los moros, qui veren la galera venguda a través, corregueren allà, e, veent que eren cristians, aquells pocs que en la galera trobaren vius foren mesos a espasa e tots tallats en peces.* (llibre tercer, cap. 41)

—*Bé par que més amats ells que nós. E io no crec que tan bé sien tractats los catius moros per los cristians; e bé havets vós oït lo desaire que mon cosí passà en Barcinona. E, a bona fe, aquests m'ho pagaran.* (llibre tercer, cap. 47)

—*Senyor, si tots los reis de cristians eren tals cavallers com vós, e tenien tals vassalls, no hauria moro en lo món.* (llibre segon, cap. 40)

13. *Curial e Güelfa* és una novel·la escrita durant el segle XV. Tot i que recrea el món de la cavalleria, l'autor introdueix alguns dels elements propis de la nova mentalitat que representaven els humanistes, com ara la utilització de personatges al·legòrics o mitològics.

- a) Busqueu la diferència entre *al·legòric* i *mitològic*.
- b) Ordeneu les lletres de cada «mot» de la llista següent de manera que tingueu el nom d'alguns dels personatges al·legòrics o mitològics que apareixeran a *Curial e Güelfa* —tal com es grafien a la majoria d'edicions—, sobretot en el llibre tercer. Com a ajut, la inicial i les vocals accentuades dels «mots» que us oferim coincideixen amb les dels que heu d'obtenir.
  - Aregnas:
  - Aimarteís:
  - Cidoup:
  - Ejaven:
  - Eool:
  - Funrota:
  - Haleen:
  - Hucrese:
  - Itrofinuns:
  - Joun:
  - Jeprítú:
  - Psal·la:
  - Póult:
  - Tàit:
  - Vusen:
- c) Busqueu informació sobre aquests personatges en una enciclopèdia i digueu de quina mena són:
  - al·legòrics:
  - mitològics:

14. En llegir *Curial e Güelfa* és pertinent conèixer una mica el que ara considerariem dos estats de la península Itàlica: el marquesat de Montferrat i la senyoria (o ducat) de Milà.

- a) Busqueu informació tant sobre el marquesat de Montferrat com sobre la senyoria (o ducat) de Milà, des de l'època en què se situa l'acció de la novel·la (1267-1285) fins a l'època en què probablement va ser escrita (1430-1462). Si cerqueu la informació a través d'Internet, us poden ser útils aquestes equivalències de l'italià: *marchese* (*marquès*), *Milano* (*Milà*), *Monferrato* (*Montferrat* o *Monferrat*) i *signore* (*senyor*). Presenteu, esquemàticament, la informació bàsica obtinguda (podeu, també, reproduir en una mapa el territori que comprenien).
- b) Digueu, després, els aspectes que relacionen aquelles corts amb la cort catalanoaragonesa.

2. AUTORIA I DIFUSIÓ

1. *Curial e Güelfa* és una novel·la anònima. No s'han pogut fer gaires conjectures sobre l'autor (per exemple, no s'ha pogut saber de quina zona devia provenir, perquè al segle XV les diferències dialectals eren poc perceptibles). Només se sap segur que aquesta novel·la és desconeguda abans de l'any 1876. Llegiu els fragments següents i, després, feu les activitats que hi ha a continuació:

Text 1

Amb aquest títol és coneguda, a partir del segle XIX, una novel·la cavalleresca d'autor no identificat, escrita segurament al Principat a mitjan segle XV. El manuscrit en què es conserva —dipositat a la Biblioteca Nacional de Madrid— fou publicat per Antoni Rubió i Lluch (Curial y Güelfa, 1901), però abans n'havia donat notícia crítica Manuel Milà i Fontanals (1876), el qual li posà així mateix el títol.

Presentació de *Curial e Güelfa* d'Edicions 62 (p. 7)

Text 2

Una de les qüestions que més ha enfrontat els estudiosos del Curial és l'autoria de la novel·la. Són nombroses les hipòtesis que s'han formulat al voltant d'aquesta enigmàtica figura. Així, la més antiga parteix d'Antoni Rubió i Lluch i situa l'autor a la cort d'Alfons el Magnànim, a Nàpols, i l'obra seria fruit de l'ambient cultural que s'hi respirava; Martí de Riquer suggereix que s'ha de buscar la clau de l'enigma al marquesat de Monferrat ja que l'autor sembla conèixer molt bé la seva toponímia; mentre que Pamela Waley proposa la cort de Borgonya com a possible focus de la novel·la i l'atribueix a Ramon de Perellós, l'autor del Viatge al purgatori de Sant Patrici. Contràriament, Antoni Ferrando apunta la possibilitat que l'anònim fos un valencià, Joan Olzina, home de la cort d'Alfons el Magnànim; a diferència d'Anton Espadaler que delimita la seva procedència a les terres del Solsonès. [...] Júlia Butinyà, a diferència dels anteriors, després d'una acurada anàlisi lingüística i de les fonts, situa l'autor a Cadaqués i el relaciona amb mossèn Gras que va escriure La tragèdia de Lancelot [...]

Josep Camps, «Estudi introductori», dins *Curial e Güelfa* (p. 19-20)

Text 3

Finalment, l'any 1876 M. Milà i Fontanals donà a conèixer públicament la novel·la en la Revue des Langues Romanes.

El nom de Curial e Güelfa es deu a aquests erudits [Agustín Duran, A. Paz y Melià i M. Milà i Fontanals] del segle XIX. En el manuscrit que ens l'ha transmès (ms. 9750 de la Biblioteca Nacional de Madrid), no hi figura cap títol, ni tampoc cap nom d'autor.

Jaume Turró, «Introducció», dins *Curial e Güelfa* (p. 7)

Text 4

Les anomalies de la novel·la [Curial e Güelfa] comencen amb la seva aparició. Mai no s'ha pogut saber d'on procedia el manuscrit únic, i en quina data ingressà a la Biblioteca Nacional de Madrid. [...] Avui per avui, l'existència del Curial e Güelfa només consta a partir de 1876, quan Manuel Milà i Fontanals en publica una nota de sis pàgines. [...]

[Milà] Va despistar dient que ja l'havia coneguda [Curial e Güelfa] Agustín Duran († 1862), i que per les presses de la seva breu estada a Madrid només havia tingut temps de copiar-ne els tres pròlegs [...]

Jaume Riera i Sans, «Falsos dels segles XIII, XIV i XV» (p. 479-487)

a) Relacioneu els estudiosos amb les hipòtesis sobre l'autoria:

<i>Estudiosos</i>	<i>Hipòtesis sobre l'autor de Curial e Güelfa</i>
Antoni Rubió i Lluch	
Martí de Riquer	
Pamela Waley	
Antoni Ferrando	
Anton Espadaler	
Júlia Butinyà	

b) Contesteu les preguntes següents:

- Quin any es va donar a conèixer el manuscrit de *Curial e Güelfa*?
- Qui el va descobrir? Quan?
- On es va trobar?
- Quin títol tenia? Qui va proposar el títol actual?
- Qui va editar l'obra per primera vegada?

2. L'any 1991 un estudiós, Jaume Riera i Sans, va convulsionar el panorama de la literatura catalana medieval (i va transcendir el clos dels especialistes) amb una afirmació contundent: que el *Curial e Güelfa* era un *fals* perquè, en realitat, la novel·la havia estat escrita al segle XIX pel seu descobridor, Manuel Milà i Fontanals. Jaume Riera i Sans va argumentar la seva afirmació, amb la creença que altres estudiosos hi afegirien nous elements, però la resta d'estudiosos o bé no s'han pronunciat sobre el tema o bé han continuat mantenint que l'obra és del segle XV.

a) Llegiu tots els textos següents que pugueu (és imprescindible, si més no, que llegiu els tres primers):

- Gimeno Blay, Francisco M.: «Notes d'un paleògraf a propòsit del matritensis 9.750 de la Biblioteca Nacional ('Curial e Güelfa')», *Caplletra* (València), núm. 15 (1993, tardor), p. 75-87.
- Massot i Muntaner, Josep: «Falsificacions i falsificadors a la literatura catalana», *Serra d'Or* (Barcelona), núm. 403-404 (1993, juliol-agost), p. 66-67.
- Riera i Sans, Jaume: «Falsos dels segles XIII, XIV i XV», a *Actes del Novè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes*, v. I, p. 425-494 (especialment les pàgines 479-494).
- Articles diversos en mitjans de comunicació, tots de l'any 1991 menys l'últim (*El País*, 17 de setembre, p. 30; *El País*, 19 de setembre, «Quadern», p. 1-5; *Avui*, 19 de setembre, p. 31; *El Temps*, 23 de setembre, p. 28-29; *El Temps*, 13 de gener de 1992, p. 66-68).

b) Dividiu-vos en dos grups, i elaboreu una llista d'argumentacions —tan llarga com pugueu— i contraargumentacions de les dues opinions. Podeu ordenar-les en forma d'esquema, com ara les que us presentem:

<i>Argumentacions a favor de dir que no és un fals</i>	<i>Quines contraargumentacions es poden adduir?</i>	<i>Podem contraargumentar la contraargumentació?</i>
El paper és del segle XV.	Milà podia haver trobat blocs de paper del segle XV sense utilitzar.	I la tinta?

<i>Argumentacions a favor de dir que és un fals</i>	<i>Quines contraargumentacions es poden adduir?</i>	<i>Podem contraargumentar la contraargumentació?</i>
Hi ha elements de novel·la de fulletó.	Segurament són elements universals (no exclusius de la novel·la de fulletó). / Quins elements?	

(Evidentment, també hi podeu afegir argumentacions que no hàgiu trobat a la bibliografia, com ara que *Curial* té el mateix nombre de lletres i acaba igual que *Manuel*, i *Güelfa* també respecte de *Josefa* —el nom de la muller de Manuel Milà i Fontanals.)

- c) Posteriorment, feu un debat entre dos grups oposats, del qual heu de sortir ben parats tant si us toca —que es triarà per atzar— defensar l'opinió de Jaume Riera i Sans (que la novel·la és un fals escrit per Milà i Fontanals) com la de la resta d'estudiosos (que *Curial e Güelfa* és una novel·la medieval).

3. En grup, mireu les primeres pàgines de cada llibre del manuscrit 9.750 de la Biblioteca Nacional de Madrid —l'únic que es conserva del *Curial e Güelfa*—, compareu el text amb les pàgines corresponents de l'edició de la novel·la que llegireu i, després, escriviu les característiques principals que hi podeu observar: de les grafies (per exemple, la *t* és més baixa que l'actual), de convencions gràfiques (com ara certes abreviatures), d'altres característiques (hi falten les lletres capitals, posem per cas), etc. Posteriorment, poseu en comú una llista única de característiques a partir de les llistes de tots els grups. Trobareu la reproducció del manuscrit del *Curial e Güelfa* a <http://www.luisvives.com/servlet/SirveObras/jlv/91315041567689684921168/index.htm>.

4. Imagineu que voleu consultar totes les edicions diferents que reproduïxen íntegrament *Curial e Güelfa*. Completeu les fitxes bibliogràfiques que us proposem, en què heu d'indicar, també, en quina biblioteca podríeu consultar o demanar en préstec cada llibre. Abans, us indiquem les adreces principals on podeu trobar la informació:

- Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya:
<http://www.cbuc.es/ccuc/>
- Catàleg Col·lectiu de la Lectura Pública:
<http://www.gencat.es/slp/vtls/catalan/vtls-basic.html>
- Catàleg col·lectiu de la Xarxa de Biblioteques de la Diputació de Barcelona:
<http://gw24-vtls.diba.es/vtls/catalan/>
- Catàleg Col·lectiu del Patrimoni Bibliogràfic de Catalunya:
<http://www.gencat.es/bc/virtua2/catalan/vtls-basic.html>

Títol			
Prologuista i/o editor			
Editorial (lloc)	(Barcelona)		
Any d'edició	1901		
Biblioteca		Préstec o consulta?	

Títol			
Prologuista i/o editor			
Editorial (lloc)	Impremta Miquel-Rius		
Any d'edició			
Biblioteca		Préstec o consulta?	

Títol			
Prologuista i/o editor			
Editorial (lloc)	Barcino		
Any d'edició			
Biblioteca		Préstec o consulta?	

Títol			
Prologuista i/o editor	Giuseppe E. Sansone (pròleg), Marina Gustà (editora)		
Editorial (lloc)			
Any d'edició			
Biblioteca		Préstec o consulta?	

5. De *Curial e Güelfa*, se'n poden trobar, a l'actualitat, diverses edicions: des de llibres en què apareix el text sencer fins a adaptacions molt lliures, passant per llibres en què només consten els capítols que heu de llegir els estudiants de batxillerat.

- a) En grup, busqueu a la base de dades ISBN (la podeu trobar a l'adreça següent: <http://www.mcu.es/bases/spa/isbn/ISBN.html>) quines edicions en català de *Curial e Güelfa* es poden comprar actualment. Per a cada una, ompliu una fitxa com la següent (de moment, deixeu en blanc allò que no aparegui a la base de dades o allò que heu de fer en una altra activitat):

Títol	<i>Curial e Güelfa</i>	ISBN	84-297-1463-4		
Reprodueix tots els capítols que heu de llegir els estudiants de batxillerat?	Sí, perquè reproduïx el text sencer.				
Altres autors					
Editorial (lloc)	Edicions 62, SA (Barcelona)	Any	1987	Edició	6a
Col·lecció	Les millors obres de la literatura catalana, 8				
Llibreries on el tenen				Preu	7,51 €

- b) Després, busqueu tres llibreries que tinguin els llibres dels quals heu omplert la fitxa. Aquestes llibreries tant poden ser «físiques» com virtuals —de virtuals, podeu trobar-ne a Internet emprant un cercador.

Amb tot, heu de poder fullejar tots els llibres (o en una llibreria o en una biblioteca) perquè heu de comprovar certes dades. Aquesta activitat us servirà per a completar, o corregir, les fitxes anteriors.

La fitxa que hem omplert com a exemple quedaria així:

Títol	<i>Curial e Güelfa</i>	ISBN	84-297-1463-4		
Reprodueix tots els capítols que heu de llegir els estudiants de batxillerat?	Sí, perquè reproduïx el text sencer.				
Altres autors	Giuseppe E. Sansone (pròleg) i Marina Gustà (edició)				
Editorial (lloc)	Edicions 62, SA (Barcelona)	Any	1987	Edició	6a
Col·lecció	Les millors obres de la literatura catalana, 8				
Llibreries on el tenen	[resposta oberta]			Preu	7,51 €

3. LA LLENGUA

1. Com que el text que llegireu està bastant regularitzat ortogràficament, no cal que estudiem gaire les característiques fonètiques que es desprenen dels textos catalans de la baixa edat mitjana. Amb tot, cal que us acostumeu a les característiques principals del català medieval perquè pugueu fer una lectura més fluida de *Curial e Güelfa*.

En grups de cinc o sis persones, fullegeu la novel·la i, entre tots, completeu la taula següent sobre les característiques més evidents del català del segle XV. Si cal, llegiu prèviament l'annex 2.

<i>Preguntes</i>	<i>Què ocorre a Curial e Güelfa?</i>	<i>Exemples (pàgina)</i>
Es confonen la <i>a</i> i la <i>e</i> àtones o bé es distingeixen?		
Es confonen la <i>o</i> i la <i>u</i> àtones o bé es distingeixen?		
Es pronuncien consonants finals que actualment en molts parlars no es pronuncien (com ara <i>-nt</i> , <i>-rs</i> , etc.)?		
Es pronuncia «jo» o bé «io»?		
Es confonen la <i>b</i> i la <i>v</i> o bé es distingeixen?		
En quin context sintàctic apareix la forma <i>lo</i> de l'article masculí i en quin context la forma «l» (<i>l', el, els</i>)?		
Quins demostratius apareixen?		
Quins possessius apareixen?		
Hi ha plurals masculins amb <i>-es</i> que actualment són amb <i>-os</i> ?		
Hi ha plurals amb <i>-ns</i> d'antics esdrúixols llatins?		
Hi ha restes de declinació?		
Hi ha mots acabats en <i>-or</i> femenins que actualment són masculins?		
Apareix el pretèrit perfet perifràstic o només apareix el pretèrit perfet sintètic?		
S'acompleix la tria de l'auxiliar ésser o <i>haver</i> segons el verb (per als temps verbals compostos) i la concordança de participi corresponent?		
Apareixen els pronoms febles davant o darrere la forma verbal segons si el verb és a principi d'oració o no?		

2. Quan llegim un text medieval, hi trobem formes verbals diferents de les d'ara (tot i que els verbs poden ser idèntics als actuals). Feu les dues activitats que us proposem, que us seran molt útils per a preparar la lectura de *Curial e Güelfa*:

- a) Digueu quina és la forma corresponent actual (sempre la tercera persona del pretèrit perfet sintètic —o pretèrit perfet simple—) de les formes següents:

<i>Forma que apareix a Curial e Güelfa</i>	<i>Verb (infinitiu)</i>	<i>Forma verbal actual</i>
<i>ris</i>		
<i>fonc</i>		
<i>dix</i>		
<i>venc</i>		
<i>viu</i>		

- b) Amb l'ajut d'un diccionari, responeu les preguntes següents:

- Quins dos usos diferents té el verb *haver a no haguessen haüts fills*?
- Què significa la perífrasi {*cuidar* + infinitiu} (*cuidà caure, cuidí morir*)?
- Què significa *haver mester* i *ser mester*?

3. Tot i que, a diferència del que ocorre en altres llengües, el català medieval és entenedor per als lectors contemporanis, molt sovint el lèxic ens entrebanca la lectura.

- a) Relacioneu els mots de la primera columna (que trobareu molt sovint a *Curial e Güelfa*) amb el significat corresponent. Consulteu un diccionari i, si s'escau, el glossari de l'edició de la novel·la que llegireu:

<i>ab</i>	'fet de perdre les forces físiques o morals'
<i>alcüre, occire</i>	'fins, fins a'
<i>argent</i>	'germana'
<i>assats</i>	'autoritat en els antics exèrcits'
<i>calze</i>	'teixit de seda o cotó'
<i>cogitar</i>	'plata'
<i>coltell</i>	'damunt, amunt; dret, dempeus'
<i>conestable</i>	'pensar'
<i>de continent</i>	'matar'
<i>defalliment</i>	'hostal al llarg dels camins'
<i>domàs</i>	'camp clos on se celebrava un combat, un torneig...'
<i>lliça</i>	'semblant; evident; al seu veure'
<i>metre</i>	'ganivet'
<i>oir</i>	'amb'
<i>parada</i>	'copa grossa de metall'
<i>sor</i>	'prou, bastant'
<i>sus</i>	'immediatament, tot seguit'
<i>tro</i>	'sentir (per l'oïda)'
<i>vijares</i>	'posar'

- b) Quan hàgiu fet i corregit l'activitat anterior, assegureu-vos que coneixeu el significat de tots els mots anteriors de memòria. En grup, podeu comprovar quin dels membres del grup recorda més mots.
- c) Relacioneu les paraules de l'activitat anterior amb l'explicació corresponent (una mateixa paraula pot correspondre a més d'una explicació i al revés):

ab

alciure, occire

argent

assats

calze

cogitar

coltell

conestable

de continent

defalliment

domàs

lliça

metre

oir

parada

sor

sus

tro

vijares

Aquest mot és un arcaisme en la majoria de parlars, però encara apareix en els diccionaris del català actual.

Actualment aquest mot es fa servir molt poc perquè fa referència a una realitat no contemporània.

Aquest mot ha desaparegut i per al mateix significat actualment tenim un altre mot.

Actualment aquest mot sembla d'una altra llengua.

4. Llegiu el text de Josep Camps que transcrivim tot seguit i digueu a quin dels dos registres contraposats pertanyen els fragments de *Curial e Güelfa* que reproduïm després (per bé que els exemples més clars del segon registre els trobem en capítols que no llegireu):

La prosa del Curial e Güelfa presenta bàsicament dos registres de forma molt encertada. El primer s'aplica preferentment als passatges narratius i aconsegueix una notable eficàcia. Els proverbis, els refranys i les frases fetes, les oracions amb doble sentit, la introducció del discurs directe en els diàlegs, les fórmules que involucren el lector [...], l'aparició de diversos registres lingüístics o la combinació de temps verbals pertanyen a aquest vessant que té en les cròniques el seu model fonamental. El segon, més artificios i erudit, en què les frases traeixen l'estructura de la frase llatina [...] en què l'autor vol mostrar la seva reverenda letradura, és a dir, la seva cultura literària.

Josep Camps, «Estudi introductori», dins *Curial e Güelfa* (p. 35)

Fragment 1

Car, posat que alguns amats de la fortuna, après d'infinitis infortunis, sien arribats al port per ells desitjat, tants emperò són aquells qui raonablement se'n dolen, que anvides pusc creure que entre mil desaventurats se'n tròpia un que hage amenada la sua causa a gloriosa fi. (Llibre I, cap. 1)

Fragment 2

E, mentre la col·lació venia, segudes totes entorn de Curial, començaren a jugar a molts jocs; emperò la priora ocupava tota via a Curial, e, parlant ab ell, no li donava lloc d'atendre als jocs ne de respondre a les demandes que li feien. (Llibre II, cap. 14)

Fragment 3

Emperò la Fortuna e l'Enveja, qui no dormien, per unes vies e per altres enfelloniren Neptumpno, déu de la mar, e tantost ab gran furor tramès-li los seus harauts, publicant-li guerra e maror, per què los harauts, mostrades les esqueses als navegants, tornaren a llur rei. (Llibre III, cap. 41)

Fragment 4

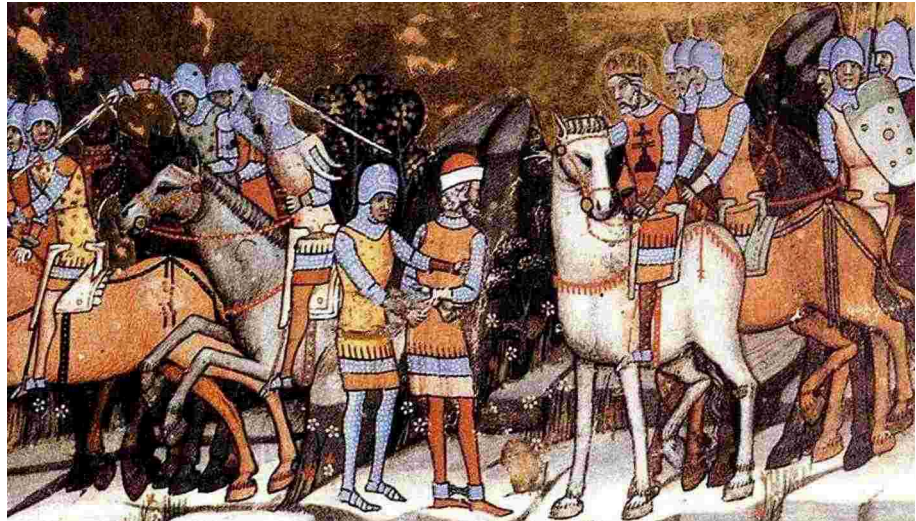
Què us diré? Curial conegué que Boca de Far no podia pus, e cridà-li gran crit:

—Boca de Far, qui mereix lo pris, vós o lo català? Boca de Far no respòs, per què Curial li donà un colp tan forts e tan pesant sobre l'elme, que Boca de Far, perdent lo seny, s'enclinà sobre lo coll del cavall; e Curial ab altres colps lo sobtà tan poderosament, que Boca de Far, deseparant lo cavall, caigué e no féu continença de llevar-se. (Llibre I, cap. 45)

- El fragment 1 i el fragment 3 pertanyen al ..... registre.
- El fragment 2 i el fragment 4 pertanyen al ..... registre.

II. DURANT LA LECTURA

1. LLIBRE PRIMER

1. Els orígens de Curial són narrats d'una manera breu, però detallada. Expliqueu aquests orígens i quins són els trets personals i els aspectes familiars més destacats pel narrador. Tingueu en compte, però, aquest text de Martí de Riquer (*Història de la literatura catalana*, v. II, p. 602): *Els mots «en Catalunya» són, evidentment, un afegit posterior, fet sobre un espai que el primer copista també s'havia deixat en blanc. Originàriament, doncs, el pare de Curial no és considerat català, com no ho serà mai el protagonista de la novel·la, el qual és llombard.*

2. Rellegiu el capítol 2 i observeu la gran quantitat de mots que qualifiquen l'entorn familiar de Curial (principalment adjectius i d'adverbis). Digueu ara a quin camp semàntic pertanyen i com aquest lèxic ajuda a configurar el personatge.

3. En el capítol 2 també apareixen referències a la moralitat i a la religió catòlica.

a) Busqueu un mínim de tres mostres d'aquest lèxic religiós o moral i relacioneu-les amb el camp semàntic anterior.

b) Expliqueu com influeix la religiositat en la descripció inicial de Curial.

4. El nom del progenitor no es coneix, però sí el de la mare. Digueu com es diu i aventureu una hipòtesi sobre els motius per a dir-se així.

5. Curial arriba a Montserrat i es presenta al marquès d'una determinada manera. Repasseu el diàleg en què ambdós personatges es presenten (al final del capítol 2) i expliqueu la relació que hi ha entre aquesta presentació i l'època històrica en què està emmarcada l'acció.

6. Un cop arriba a casa del marquès, a Curial se li encarrega una tasca concreta. Expliqueu de què està encarregat i quina consideració té el marquès envers la seva persona.

7. El marquès té una germana, Güelfa, la qual té un estatus elevat dins la noblesa. Definiu aquesta protagonista, digueu el títol que ostenta i expliqueu com i sota quines circumstàncies viu a casa del germà.

8. El nom de Güelfa denota una clara significació, en aquest cas política. Busqueu en una enciclopèdia *güelf* i *gibel·lí* i expliqueu què van representar per a l'actual Itàlia les lluites entre ambdós bàndols. Després, especuleu sobre els motius que devien empènyer l'autor a anomenar *Güelfa* la protagonista i sobre el fet que sigui l'únic personatge que es designa amb l'article personal (*la Güelfa*) —o potser en realitat estem davant un apel·latiu (*la güelfa*).

9. Amb l'arribada de Güelfa a Montserrat es produeix un canvi en la vida de Curial.

a) Expliqueu quins motius empenyen Güelfa a voler afavorir Curial.

b) Com planifica la seva educació i el converteix en cortesà?

c) Com li proporciona riqueses?

d) Quin significat té l'expressió *fer-lo home* en el fragment següent: *de què la Güelfa, mostrant haver compassió, pres càrrec d'ajudar-lo e, a despit de la pobretat, fer-lo home?* L'expressió *fer-lo home*, té un sentit diferent de l'actual?

e) Expliqueu per què Güelfa necessita «fer-lo home» i donar-li un estatus similar al seu.

10. Rellegiu el capítol 5, en què s'explica la necessitat que té Güelfa d'estimar i com s'enamora de Curial. Després, consulteu les respostes heu donat a l'exercici 10 del subapartat *Context històric i cultural*, i expliqueu la relació que hi ha entre aquest enamorament i la idea de l'amor cortès.

11. A mesura que Curial ascendeix socialment, Güelfa li mostra el seu amor. Repasseu la seva «declaració d'amor» (en el capítol 9) i expliqueu els termes amorosos que vol establir amb Curial.

12. Compareu el primer petó que es fan Curial i Güelfa (al final del capítol 9) i el segon (en el capítol 10). Relacioneu, després, el primer petó i la «declaració d'amor» de Güelfa amb l'estructura social del feudalisme.

13. Una persona important en la vida de Curial serà Melcior de Pando. Expliqueu qui és aquest personatge, com intervé en la formació de Curial i quin paper compleix en la decurs de la seva formació.

14. A mesura que passa el temps, Curial progressa socialment: de cambrer fins a cavaller. Descriviu el procés d'aprenentatge d'aquest personatge (del capítol 4 al capítol 8), en els aspectes intel·lectual, cortesà i d'home d'armes.

15. Aquest progrés social provoca diferents reaccions. Una de les més acusades és la de dos cavallers ancians que pertanyen al cercle personal de Güelfa. Expliqueu com neix en aquests personatges la idea d'apartar Güelfa de Curial.

16. Els dos envejosos es reparteixen els papers en l'acusació: un actua de bo (Ambròsio) i l'altre, de dolent (Ansaldo).

- a) Expliqueu com concreten la denúncia contra Curial i com la justifiquen.
- b) Indiqueu com afectarà l'actuació d'aquests envejosos en el futur de Curial.
- c) Consulteu les respostes que heu donat a l'exercici 10 del subapartat *Context històric i cultural* (on heu treballat les característiques que defineixen l'amor cortès) i digueu a quina figura correspon l'actuació d'aquests cavallers.
- d) Compareu aquests dos ancians amb l'altre ancià de la cort, Melcior de Pando. Com es contraposen els seus papers envers la parella protagonista?

17. L'actuació dels envejosos origina l'expulsió de Curial de Montferrat. Repasseu el capítol 13 i expliqueu els termes en què es concreta la marxa i quina reacció provoca en Curial.

18. Per diverses circumstàncies, Curial es posa en contacte amb el cavaller Jacob de Cleves, que ha estat acusat d'adulteri amb la duquessa d'Ostalriche. L'explicació d'aquesta denúncia desencadena la primera gran aventura del protagonista.

- a) Digues com es coneixen i per què decideixen emprendre plegats aquesta aventura.
- b) Expliqueu sobre quins fets es concreta aquesta denúncia i com es pot salvar de la mort la duquessa.
- c) Indiqueu quins preparatius organitza Curial per anar a ajudar la duquessa.

19. L'episodi de l'alliberament de la duquessa s'inspira en la llegenda del bon comte de Barcelona i l'emperadriu d'Alemanya, falsament acusada d'adulteri. Aquesta llegenda es va estendre per tot Europa i va inspirar diverses versions.

- a) Busqueu a la *Història de la literatura catalana* de Martí de Riquer (volum I, pàgina 119) informació sobre Ramon Vidal de Besalú i el *Romanç del comte de Barcelona e rey d'Aragó*.

b) Llegiu l'episodi de l'alliberament a la *Crònica de Bernat Desclot*:

COM LO COMTE DE BARCELONA ENTRÀ EN LO CAMP E GUANYÀ LA BATALLA

Quan venc que els dos cavallers foren e'l camp, lo cavaller alemany se moc primerament per escometre lo comte, així con és costumat que cell qui repta dou escometre primer aquell qui és reptat. E el comte punyí dels esperons son cavall e mès-se llança denant, e anà ferir lo cavaller alemany de tal vertut que la llança li passà de l'altra part per mig lo cors e abaté'l mort a terra. E puis pres lo cavall per les regnes e menà-lo a una part del camp, e, ab les regnes mateixes, lligà-lo a les murades del camp; e puis tornà sobre el cavaller, e viu que mort era de tot en tot. E el comte dix a aquells qui gardaven lo camp que faessen venir l'altre cavaller, que ab aquell havia enantat ço que devia; e aquells dixeren-ho a l'emperador, e l'emperador manà a aquell cavaller que entràs el camp, que ell veïa que son companyó era mort e'l camp.

—Sènyer —dix lo cavaller—, no hi entraria qui em donava tot lo món; e fets de mi ço que us plàcia, que més am estar en vostra mercè e de madona la emperadriu que del cavaller estrany, que molt és noble cavaller. Jo dic davant tota la cort que ço que nós havem dit de madona l'emperadriu, dixem per enveja e per mala volentat; e prec-vos, sènyer, que hajats mercè de mi.

—Certes, vós no haurets altra mercè sinó aital con l'emperadriu volrà.

Ab tant menà-lo hom denant l'emperadriu, qui estava en una casa de fust que hom li havia feita denant lo camp, e aquí de prop havia bastit un gran foc, que si el comte fos vençut, que fóra cremada. E quan lo cavaller fo denant l'emperadriu, davallà de son cavall e ficà los genolls en terra, e dix-li que hagués mercè d'ell, que falsament e deslleial havien dit d'ella ço que n'havien dit, he que faés d'ell ço que li plagués.

—Amic —dix l'emperadriu—, anats-vos-en san e salv, que jo de vós no pendré venjança ne la'n faré pendre, mas Déus la'n prena quan que a ell plàcia; e partits-vos denant mi.

Ab tant lo cavaller se partí davant l'emperadriu e anà-se'n a son hostel. E l'emperador fo molt alegre, e entrà e'l camp e dix al comte:

—Sènyer —dix ell—, l'altre cavaller no es vol combatre ab vós, e és vengut a l'emperadriu clamar mercè, e ha dit que falsament e deslleial l'havien acusada; e l'emperadriu ha-li perdonat francament per ço cor Déus e vós li havets feita tanta d'honor.

—Sènyer —dix lo comte—, pus així és, bé em plau.

E l'emperador pres-lo per les regnes e menà-lo davant l'emperadriu.

—Dona —dix l'emperador—, veus ací lo cavaller qui us ha defensada de mort. No es partesca de vós, e fets-li aianta d'honor com puscats; e no hi gardets res que mester hajats de ma terra, e amenats-lo al nostre palau e aquí menjarem ensems.

—Sènyer —dix l'emperadriu—, així sia com a vós plàcia.

L'emperador se n'anà a son palau e l'emperadriu atresí, e menaren-se'n ab molt gran honor lo comte al palau; e aquí menjaren ensems. E puis lo comte anà-se'n a son hostel; e quan venc a la nit, ell féu donar civada ab jorn, e, sempre que fo envesprit, cavalcà ab sos escuders e tenc son camí tota la nit per tornar en Catalunya.

Quan venc l'endemà, l'emperador tramès missatge al comte que vengués al palau; mas l'emperador no sabia gens que ell fos lo comte de Barcelona, mas que fos un altre cavaller estrany. E el senyor de l'hostal dix que anat se n'era ja la nit que passada era, que ben podia haver cavalcat deu llegües. Lo missatge tornà a l'emperador:

—Sènyer, lo cavaller qui fôu la batalla per madona se n'és anat, que ben pot haver cavalcat deu llegües.

Quan l'emperador ho hac oït, fo molt irat e parlà ab l'emperadriu.

—Dona —dix ell—, lo vostre cavaller se n'és anat menys de ma sabuda, e no sé si ha pres comiat de vós; que molt se son despapat.

Quan l'emperadriu entès que el comte se n'era anat, per poc no eixí de son sen.

—¡Ah sènyer —dix ella—, malament som escarnits! Que vós pas no sabíets aquest cavaller qui era.

—Certes —dix l'emperador—, no pas, sinó que ell m'havia dit que era un cavaller d'Espanya.

—Sènyer —dix l'emperadriu—, aquest cavaller que vós havets vist que ha feita la batalla per mi, és lo bon comte de Barcelona, de qui moltes vegades havets oït parlar, de la gran noblea e del gran ardiment que en ell és, e dels grans feits e de les grans conquestes que ha feitas sobre sarraïns.

—Com, dona? —dix l'emperador—. ¿És ver que aquest fos lo bon comte de Barcelona? Sí Déus m'ajut, null temps la corona de l'Emperi no pres tan gran honor com és aquesta; que de tan llonga terra sia vengut tan honrat comte per defensar tan gran deslleialtat, la qual era gran dan e gran vergonya e de vós e de mi. E, la merce de Déu!, és vengut a ells dessús; per què a mi és curt terme que jamés li'n pusca retre gasardó. On jo us dic que ja ma amor ne ma gràcia null temps no haurets, si no cercats tant que l'hajats trobat e que l'amenets ab vós. E aparellats-vos a mills que puscats, e anats honradament així com a vós tany ne a nós; e açò no triguets gaire.

Bernat Desclot, *Crònica* (cap. IX, p. 67-69)

- c) Llegiu l'adaptació d'aquesta llegenda en la figura de la comtessa del Bell Estar que apareix a *Tirant lo Blanc*:

[...] e delliurà la comtessa del Bell Estar, la qual lo marit ab tres fills la incriminaven d'adulteri? E volent executar la dita senyora per cremar-la, que la lligaven en un pal e lo foc aparellat entorn, En Guillem de Varoic s'hi encontrà e anà cuitadament al rei que era allí present, qui feia executar aquesta cruel sentència, e dix-li: «Senyor, vostra altesa faça apagar lo foc, que jo vull per batalla delliurar aquesta senyora car a gran tort és incriminada e ab defalt de justícia la voleu fer morir.» E lo marit se féu avant ab los tres fills e dix: «Cavaller, no és ara hora de vós defendre aquesta mala dona, mas après que ella serà morta, així com mereix, jo us respondré o per armes o en la manera que volreu.» Dix lo rei: «Lo Comte diu molt bé.» Com En Guillem de Varoic véu tanta inhumanitat del rei e del marit e fills, tirà l'espasa e donà al marit tan gran colp al cap que mort lo mès per terra. Après cuità devers lo rei e d'un colp li llevà lo cap, e cuità per los fills e féu-ne morir los dos e l'altre fugí que no el pogué aconseguir; e moltes gents per la mort del rei eren contra ell, e lo valerós cavaller féu tant ab son esforçat ànimo que entrà dins lo cèrcol del foc que li havien fet entorn e tallà la cadena que la comtessa lligada estava. Com los parents de la comtessa veren lo gran esforç del cavaller que l'havia lliberada de mort, molts anaren en sa ajuda e per bella força la tragueren de mig de la gent e la se'n portaren en un monestir de monges, on estigué allí molt honradament. E ans que partís d'allí, lo comte de Varoic la féu tornar dins la ciutat a la comtessa ab voluntat de tot lo poble, e li restituïren tot lo comdat.

Joanot Martorell, *Tirant lo Blanc* (cap. XXXVIII, p. 183)

- d) Empleneu el quadre següent, que us mostrarà les coincidències i diferències entre aquestes quatre versions:

	Romanç del comte de Barcelona e rey d'Aragó	Crònica de Bernat Desclot	Tirant lo Blanc	Curial e Güelfa
<i>Posició de la dama</i>				
<i>Acusació</i>				
<i>Executor de la sentència</i>				
<i>Defensor de la dama</i>				
<i>Fi de l'acusador</i>				
<i>Coincidències:</i>				

20. La batalla contra els acusadors de la duquessa és narrada d'una manera molt detallada en els capítols 20, 21 i 22. Repasseu aquests fets i contesteu les preguntes següents:

- a) Com arriben al camp de batalla Curial i Jacob?
- b) De quina manera és fet cavaller Curial?
- c) Com es valora l'honor de cavalleria?

21. Feu una descripció de l'ambient que es desprèn de la preparació de la batalla i de la lluita entre cavallers (en els capítols 20 i 21) a partir de totes les impressions sensorials que s'hi detallen.

22. Curial es presenta a la batalla, que se celebra el dia de sant Marc, amb un estendard burell i negre i un lleó rampant enmig. Relacioneu sant Marc amb l'estendard i expliqueu què representa el lleó per a Curial.

23. Durant el desenvolupament de la batalla anterior, Curial dóna mostres de ser molt destre amb les armes i, després de la batalla, un perfecte cortesà durant la celebració de la victòria. Busqueu mostres de l'afirmació anterior i anoteu-les en el quadre següent:

<i>Comportament cortesà</i>	<i>Comportament cavalleresc</i>

24. En els capítols 23, 24 i 37 es poden trobar mostres de com s'organitzaven les celebracions cavalleresques. Expliqueu com és el marc social d'aquestes festes: protagonistes i escenaris, cerimonial i actes rituals, plaers cortesans, ambient, etc.

25. En agraïment per haver salvat l'honor de la duquessa d'Ostalriche, el seu pare, el duc de Baviera, li vol concedir la mà de la seva altra filla i la meitat de les seves terres. Expliqueu com rep aquesta oferta Curial.

26. Paral·lelament a aquesta oferta, Curial, mitjançant Melcior de Pando, rep una carta de Güelfa.

- a) Indiqueu què significa la frase amb què Güelfa s'acomiada i quina reacció provoca en Curial.
- b) La reacció anterior està narrada detallant els efectes sobre l'anatomia de Curial. Per què creieu que ens la descriu així el narrador?
- c) Digueu el lloc on guarda la carta un cop llegida i expliqueu què representa l'animal del reliquiari.

27. Tots els assistents al combat en defensa de la duquessa d'Ostalriche homenatgen Curial i li fan preciosos regals. Expliqueu com és vist Curial entre la noblesa i com aconsegueix prestigi social.

28. Laquesis, filla del duc de Baviera, està descrita d'una manera molt detallada.

- a) Expliqueu com el narrador s'atura a descriure la seva bellesa i el seu comportament.
- b) Digueu quina part de la seva anatomia és la més admirada i relacioneu-la amb el tòpic de l'amor cortès.

29. *Laquesis* és un nom que pertany al món de la mitologia. Consulteu en una enciclopèdia els trets que defineixen aquest personatge mitològic i relacioneu-lo amb el personatge de la novel·la. Indiqueu algun motiu que pot haver mogut el narrador a anomenar així aquesta dama.

30. La roba que porta Laquesis i la del llit on dorm estan brodades d'ulls i de llaços.

- a) Relacioneu els ulls brodats del vestuari amb la bellesa de Laquesis.
- b) Busqueu una relació entre els llaços brodats i l'amor cap a Curial.
- c) Busqueu la frase que confirmi la suposició anterior.

31. Curial, igual que el narrador, atorga molta importància als ulls de Laquesis. Rellegiu els paràgrafs finals del capítol 24 i digueu què representen per a Curial els ulls de la noia.

32. A més d'aquestes, i d'altres, al·lusions concretes als ulls, en aquest capítol podem observar força concrecions sobre el poder de la mirada i l'acte de mirar. Redacteu un text breu en què exposeu una teoria sobre la importància de la mirada en aquest capítol (per exemple: els ulls com a primer símptoma d'amor, com a canal d'enamorament, com a manifestació del desig...).

33. L'enamorament entre Curial i Laquesis es produeix davant de tothom i cap dels dos personatges no se n'amaga.

- a) Expliqueu com es produeix aquest enamorament.
- b) Valoreu si es dona amb la mateixa reciprocitat i expliqueu per què Curial no pot lliurar-se a l'amor de Laquesis.
- c) Digueu com veu aquest enamorament l'entorn immediat de la parella (la mare de la noia, el rei...).

34. L'endemà de la batalla, a la nit, Curial és convidat a dormir al llit on habitualment dorm Laquesis. Expliqueu el joc d'equívocs i preguntes tendencioses que es produeixen davant aquesta situació.

35. Quan Curial entra a la cambra de Laquesis (al final del capítol 24), hi veu una joia que li recordarà Güelfa:

- a) Quina figura d'animal té aquesta joia?
- b) Quina relació té amb el retaule de sant Marc?
- c) Per què aquest animal es relaciona amb Güelfa?
- d) Què significa la inscripció que apareix en el fermall: «*Cuer desirous n'a null sojorn*»?

36. Laquesis manifesta obertament el seu desig envers Curial (en el capítol 27). Expliqueu com el manifesta i descriu el seu defalliment amorós. Anoteu, posteriorment, les cinc paraules que us semblin més representatives dels camps semàntics següents:

- desig amorós:
- defalliment amorós:

37. En aquestes dates, el rei de França ha convocat el torneig de Melú i ha marcat una divisió entre els cavallers que hi han de participar. Repasseu, en el capítol 27, les normes que estableix el rei i contesteu les preguntes següents:

- a) Quina serà l'organització dels cavallers?
- b) En quin grup ha de participar Curial?

38. Curial, en el capítol 28, es fa fer els paraments negres amb un falcó encapellat mudat. Expliqueu per què els paraments són negres i digueu si aquest color té relació amb la pregunta que Curial fa a l'herald al final del capítol 27.

39. Un cop Curial retorna a Montferrat, el marquès organitza un torneig en honor seu, amb la presència de Boca de Far, un cavaller napolità.

- a) Rellegiu el capítol 32 i caracteritzeu físicament Boca de Far. Digueu també quines accions realitza que justifiquin la fama que té.
- b) Digueu el nom del cavall del cavaller napolità. Per què creieu que l'autor li posa aquest nom?

40. Boca de Far ha arribat a la cort del marquès amb unes intencions molt concretes.

- a) Indiqueu les pretensions que té respecte a Güelfa i com es duu a terme la negociació.
- b) Arran de la negociació anterior, Güelfa mostra la seva astúcia amb uns arguments de pes. Rellegiu el final del capítol 35 i expliqueu quins arguments esgrimeix.
- c) Expliqueu quina funció fa aquest cavaller, amb relació als dos protagonistes, dins del desenvolupament de la novel·la.

41. Curial experimenta gelosia envers Boca de Far. Expliqueu quins motius té per a sentir-ne i busqueu (en els capítols 34, 35 i 36) un parell de mostres en què es manifesti aquest sentiment. Digueu, després, com respon Güelfa a la gelosia de Curial.

42. Curial no és l'únic personatge que experimenta gelosia. Primer, llegiu detingudament una frase que Güelfa diu a Arta (en el capítol 33). Després, expliqueu per què Güelfa se sent gelosa i com utilitza la ironia per a expressar-ho.

43. Entre els participants en el torneig hi ha uns cavallers catalans, entre els quals figura Dalmau d'Oluge, el qual en un moment determinat discutirà amb Boca de Far.

- a) Indiqueu el motiu de la tensió que es genera entre ambdós cavallers.
- b) Expliqueu com es va incrementant la tensió i com es concreta el repte.

44. En el capítol 38 hi ha la descripció dels cavallers catalans. Compareu-los amb els cavallers italians i expliqueu per què Curial s'hi alia.

45. Observeu la descripció de les batalles que es fa a partir del capítol 43 i responeu les preguntes següents:

- a) Hi ha alguna mostra de cruesa per part del narrador?
- b) Quina actitud manté el cavaller guanyador?
- c) Com es demostra la valentia dels cavallers catalans?

46. Al llarg del llibre primer, Curial ha guanyat moltes batalles, però gairebé mai no mata els adversaris. En canvi, en el combat contra Boca de Far sí.

- a) Rellegiu el final del capítol 45 i expliqueu el sentiment que experimenta Curial quan s'adona que Boca de Far és mort.
- b) Per què creieu que en aquest combat Curial mata el seu contrincant?

2. LLIBRE SEGON

1. Curial abandona Montferrat i se'n va al torneig de Melú com a cavaller errant. Expliqueu per què hi va d'aquesta manera. Si no en recordeu les causes, repasseu les ordres que dona el rei França quan convoca el torneig (en el capítol 27 del llibre primer).

2. Abans d'anar-se'n, Güelfa posa condicions a Curial perquè pugui anar al torneig. Digueu quines condicions posa, de quina manera les exigeix i per què les reclama. Indiqueu, també, l'actitud que adopta Curial.

3. Expliqueu per què Güelfa considera necessària la partença de Curial i quina mena de dubtes té a l'hora de deixar-lo marxar.

4. En el capítol 5 es pot observar com Güelfa manifesta interès perquè Arta acompanyi Curial en el seu viatge. Reviseu quines tasques encomana la senyora a la donzella i expliqueu els motius que té Güelfa per a fer viatjar Arta.

5. Abans del viatge, Güelfa imposa a la seva donzella un canvi de nom. Digueu com es dirà la donzella a partir d'aquell moment, per què Güelfa li canvia el nom i expliqueu si aquest nom té una significació especial.

6. En el capítol 14, l'arribada de Curial i Festa al monestir de les monges provoca un gran enrenou i fan grans festes als nous hostes. Aquestes escenes són una mostra d'espontaneïtat i de quotidianitat.

- a) Digueu per què es donen les manifestacions d'alegria.
- b) Expliqueu una burla que facin les monges als seus hostes.
- c) Busqueu una mostra d'ironia i una de picardia per part de les monges.
- d) Indiqueu un parell d'actes dels que hi apareixen que siguin ben quotidians per a tothom.

7. Observeu els cognoms de les monges: totes pertanyen a destacades famílies nobles. Busqueu informació sobre aquestes famílies i digueu quin paper juguen en la història de l'actual França. Aventureu, també, una hipòtesi sobre el fet que dames tan destacades estiguin en un convent.

8. Joanina de Borbó fa una petició, insòlita en una monja, a Festa. Expliqueu en què consisteix, quins motius té per a formular-la i com justifica la seva demanda.

9. Joanina de Borbó demana al cavaller com es diu, una pregunta que Curial no pot contestar. Sí que respon, en canvi, quina mena d'escut durà: *escut negre, amb un falcó encapellat, amb una manilla de brúfol al coll*.

- a) Seguiu les indicacions anteriors i dibuixeu l'escut descrit.
- b) Penseu en les característiques més destacables (morfologia, hàbitat, costums...) d'un falcó i en el significat que pot tenir dur-lo en un escut. Com considereu que ha de ser el cavaller que porta aquest ocell de presa en el seu escut?
- c) Relacioneu el falcó de l'escut amb Güelfa, senyora de Milà.

10. A l'època en què se situa l'acció de la novel·la era costum que un cavaller errant anés acompanyat d'una donzella, donzella que podia ser presa per un altre cavaller errant si la guanyava en una batalla. Des del capítol 11 fins al 13 podem observar el raonament que fan diferents personatges respecte a aquest costum. Expliqueu de quina manera el raonen els personatges següents:

<i>Personatge</i>	<i>Raonament</i>
Curial	
Festa	
senyor de Salanova	
Joanina de Borbó	

11. Des del capítol 15 fins al capítol 21 tornem a observar un altre intent de prendre la donzella al seu cavaller. Aquest cop, però, es fa de manera diferent.

- a) Indiqueu les diferències fonamentals entre aquest intent i l'anterior.
- b) Expliqueu com argumenten aquest costum els personatges següents:

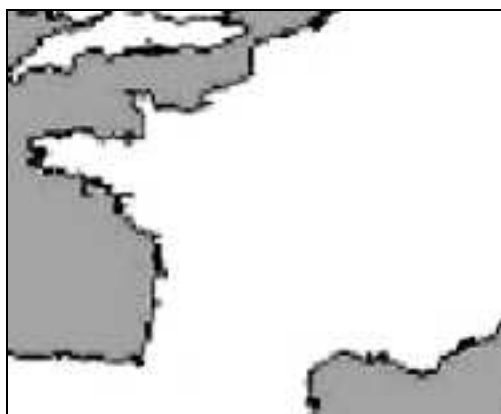
<i>Personatge</i>	<i>Argumentació</i>
Curial	
Festa	
haraut (herald)	
Bertran del Chastell	
priora del monestir	

12. Els diferents cavallers errants (el senyor de Salanova i Bertran del Chastell) que volen emportar-se la donzella (en aquest cas, Festa) o s'identifiquen després del combat o no s'identifiquen directament. Expliqueu per què es produeix aquesta circumstància i com es justifica per part dels dos combatents el fet d'haver guanyat o perdut.

13. Abans d'arribar a Melú, Curial ha intervingut en diversos fets d'armes. A partir de les opinions dels personatges anteriors i de les actuacions de Curial, definiu, amb paraules vostres, com eren els cavallers errants, quins eren els fets d'armes en què podien intervenir i per què eren tan importants. Podeu ampliar la resposta buscant més informació en qualsevol manual d'història de la literatura.

14. Per mitjà d'un herald que envia Laquesis, Curial s'assabenta de com ha començat el torneig i del noms dels capitans dels quatre equips.

- a) Completeu la informació que trobareu en el capítol 35 i digueu quina procedència geogràfica tenen els participants de cada equip:
  - BANDERA - equip 1 - duc de Burgunya:
  - BANDERA - equip 2 - comte Arbí:
  - BANDERA - equip 3 - comte de Foix:
  - BANDERA - equip 4 - duc d'Orleans:
- b) Repasseu el nom dels ducats i comtats que pertanyen als quatre capitans i busqueu en una enciclopèdia informació sobre aquests territoris.
- c) Marqueu en el mapa següent, amb colors diferents, cada territori i intenteu justificar els motius dels agrupaments anteriors.

- d) Els noms dels participants en el torneig pertanyen a destacats llinatges francesos, com passava amb els cognoms que duen les monges del monestir. Relacioneu el fet anterior amb la voluntat de l'autor de donar realisme a la novel·la.

15. En el torneig de Melú es retroben Laquesis i Curial. Expliqueu com es produeix aquesta trobada i quins preparatius ha organitzat Laquesis abans d'aquest moment.

16. Laquesis compta amb Tura, la seva donzella, que fa d'enllaç en la seva retrobada amb Curial. Fixeu-vos el paper que juga aquesta donzella i compareu-la amb Festa.

- a) Expliqueu quin paper compleixen en aquesta narració totes dues donzelles.
- b) Indiqueu una mostra d'astúcia de cadascuna.

17. Rellegiu la descripció que el narrador fa del pavelló de Curial, en què es mostra l'esplendor i la riquesa de tot el parament (en el capítol 36).

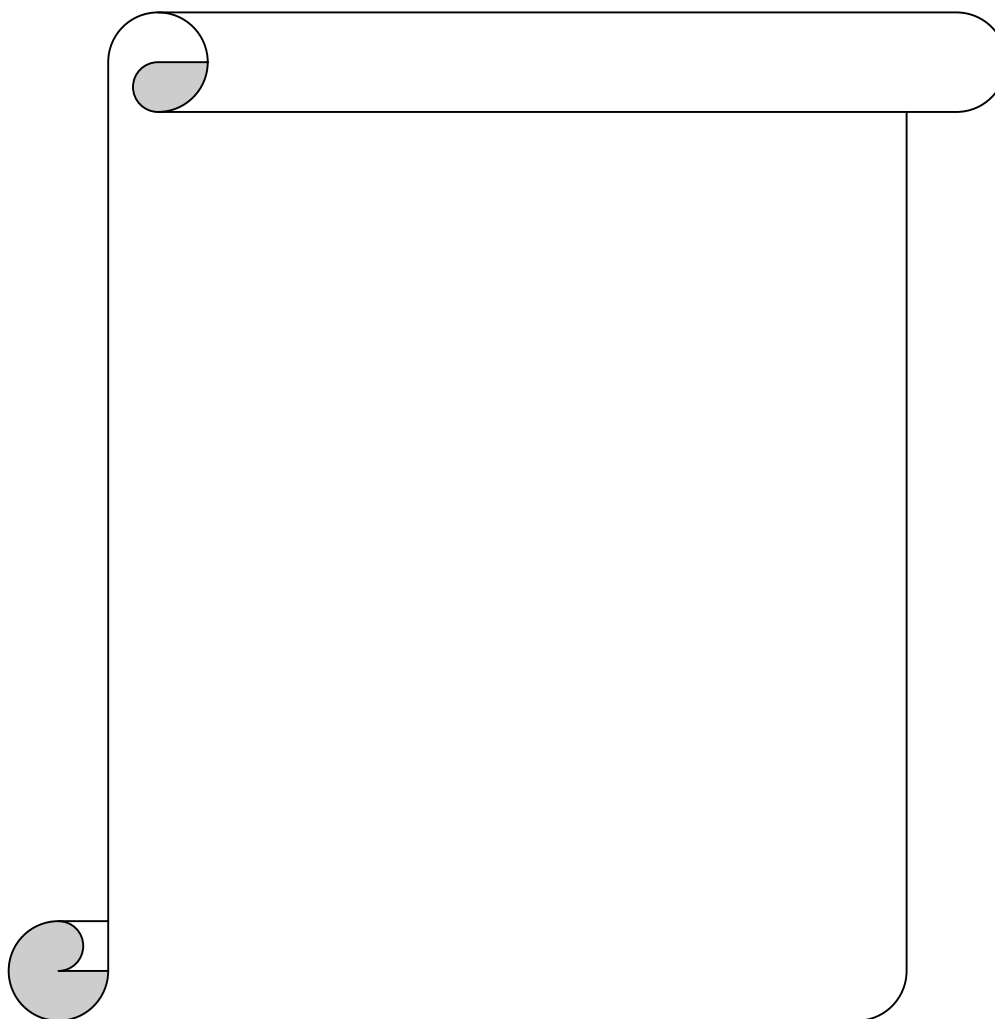
- a) Quins elements proporcionen aquesta sensació de riquesa?
- b) Quin significat té la figura d'un lleó sobre el pom d'or?
- c) El lleó abraça un falcó —segons uns— o un milà —segons uns altres. Expliqueu què significa aquesta abraçada.
- d) Com relacioneu el milà o falcó amb Güelfa?

18. Tura tramet a Curial una sèrie de regals, com ara joies i una tenda. En aquests presents podem observar un rerefons simbòlic. Llegiu el paràgraf on es detallen aquests regals (al final del capítol 36) i contesteu les preguntes següents:

- a) Què representa un fermall d'un lleó?
- b) Què signifiquen els dos brodats de la tela de la tenda?
  - els llaços:
  - els ulls:
- c) Traduïu del francès la inscripció de la porta de la tenda: «*Comant porà mon paubre cuer pourter la grant dolour que li faut a souffrir?*».
- d) Relacioneu la frase anterior amb el sentiment que experimenta Laquesis envers Curial.

19. Fixeu-vos que tant Laquesis com Güelfa fan presents molt valuosos a Curial. Digueu si la manera amb què es donen i la finalitat a què es destinen són iguals en ambdós casos.

20. A més dels regals, Laquesis ha enviat, mitjançant Tura, una carta. Festa exigeix a Curial de llegir-la plegats. Llegiu tot el que el narrador diu sobre el contingut de la carta (al final del capítol 36) i feu-ne la redacció, utilitzant, és clar, l'estil i el to que utilitzaria Laquesis.

21. Després de la lectura de la carta, Festa exerceix una forma de pressió sobre Curial si aquest no estima prou Güelfa i es preocupa massa de Laquesis. Aquesta forma també és la que utilitza Güelfa (i també Laquesis) quan vol tenir pendent d'ella el seu enamorat. Expliqueu com es concreta aquesta pressió i per què l'exerceix Festa.

22. Curial no respon la carta de Laquesis. Però, a petició de Tura, li ofereix un braçalet d'or en què es pot llegir la inscripció següent: «*Ami sens amie*» (al final del capítol 37).

- a) Traduïu del francès aquests mots i expliqueu què signifiquen.
- b) Justifiqueu el comentari que Tura fa de la inscripció i la resposta posterior de Curial.

23. En el decurs del torneig de Melú, tothom admira la valentia dels cavallers dels escuts negres (els cavallers catalans) i el narrador ens descriu l'admiració que provoquen les seves virtuts. Busqueu (en el capítol 40) la solució de les activitats següents:

- a) Quants cavallers catalans hi ha?
- b) Quants més se n'esperaven?
- c) Fixeu-vos en les batalles en què participen i digueu si algun cavaller català és vençut i si tots destaquen per igual.
- d) Busqueu alguna mostra de l'admiració que el narrador sent envers aquests cavallers i expliqueu com enalteix les seves accions.

24. Els cavallers catalans són comparats amb els cavallers Tristany i Lancelot (en el capítol 35). Busqueu informació sobre aquests dos personatges de les novel·les artúriques i expliqueu què aconsegeix el narrador amb aquesta comparació.

25. Entre tots els cavallers dels escuts negres, el narrador ens parla d'un altre cavaller, el rei d'Aragó, que a l'escut negre hi porta dues espases entrecruades.

- a) Digueu el nom d'aquest rei i el període en què va regnar.
- b) Busqueu informació sobre aquest rei i elaboreu-ne un petit text.
- c) Digueu les característiques principals d'aquest rei que es dedueixen d'aquest fragment de la *Crònica de Bernat Desclot*:

Quan lo rei d'Aragó hac estat llong temps en la ciutat de Barcelona [...] hac en voluntat d'anar personalment vers Gerona e de donar als francesos batalla, si les sues gents pogués replegar. [...]

E quan venc l'endemà maití, foren tuit aparellats, així com lo rei havia manat. E lo rei allonguà l'ardit tro al vespre, que foren dues o tres hores passades de la nit, e los cavalls hagueren rosa la civada, e lo rei e los cavallers hagueren dormit un poc, guarní's lo rei e féu guarnir tots los altres, a cavall e a peu; e quan foren tuit guarnits, eren tro a cinc-cents cavallers ab llurs armes e tro a cinc milia sirvents, entre almogàvers e uns e altres. E meseren-se al camí tot dret vers Gerona, e cavalcaren tant la nit, que e'l jorn, com lo sol començava d'eixir e d'aparèixer sobre terra, foren sus davant Gerona, e passaren davant la host dels francesos així prop, que no havia un tret de ballesta entre els uns e los altres, ans si parlassen alt, los uns pogueren oir los altres ço que deïen; que no havia cor una aiga, que ha nom Teer, al mig d'ells. E així com passà lo rei ab sa companyia, féu anar primers los sirvents ab llances e ab ballestes, e ab cent cavallers que els lliurà per guarda, e ell ab tres-cents cavallers passà al mig lloc, e detràs vengueren les atzembles ab los atzembles e ab cent cavallers en guarda. E passaren bé experts e afrontats, que anc no trobaren qui res los dixés, ans los guardaven los francesos e es meravellaven així com si vessen un ase volar, mas no es pensaven gens que el rei d'Aragó fos allí. [...]

Ab tant lo rei fo aconseguít e venc ab sos cavallers esperonant ab llurs astes esteses; e vengueren a junta als cavallers francesos e feriren ardidament sobre aquells, així que la primera ferida n'abateren bé seixanta ab lo colp de les astes, mas ells eren tan guarnits, que no havien pres altre mal sinó que eren caiguts, e no hi havia servents qui es mesclassen ab ells, sinó fort pocs, e així tornaren-se'n tuit en llurs selles, sinó tres o quatre qui romangueren al camp, qui moriren puis. E aquí, quan hagueren feta la junta ab les llances, segons que damunt és dit, mesclaren-se règeament e feriren-se ab les maces e ab les espases, de grans colps e de mortals, així que en tan poca d'hora no fo anc pus règea mescla, ne pus fort batalla, que aquella.

Entre els altres colps que s'hi feren, sí en féu lo rei d'Aragó tres molt bells e naturals; que així com vengueren a la primera juncta, lo rei anà ferir un senyaler francès qui portava una gran senyera vermella ab una barra blanca d'argent que hi havia de llong en aquella senyera. E el rei donà-li tal colp per mig lo pits, que no li valgueren cuirasses, ne asberc, ne nengun garniment que portàs, que bé li'n passà detràs mija braça; sí que la senyera caec en terra. E los cavallers del rei d'Aragó, qui viren la senyera dels francesos caer, hagueren gran goig e tengueren tot llur fet per guanyat. Mas los francesos alçaren mantinent tres senyeres, així com a hòmens que es tenien per morts e no guardaven nulla res; mas que es defenien meravellosament e cridaven a grans crits: — Monjoia! Monjoia! Bons xivallers, avant!

Bernat Desclot, *Crònica* (332-339)

- d) Després, consulteu a la *Història de la literatura catalana* de Martí de Riquer (volum I, pàgina 435) què diu Martí de Riquer sobre la descripció que fa d'aquest personatge la *Crònica* de Bernat Desclot.
- e) Finalment, compareu les dades obtingudes i contesteu les preguntes següents:
- Les accions atribuïdes al rei a *Curial e Güelfa*, són semblants a les reals?
  - Són reals els motius de l'enfrontament amb el duc Carles d'Anjou?
  - Considereu que novel·la i realitat es confonen?

26. Durant les accions d'armes del torneig de Melú (en els capítols 40 i 46) —tot i que en les anteriors també es pot apreciar— podem observar diferents escenes en què es mostra la crueltat d'un cavaller envers el seu contrincant o contrincants.

- a) Enumereu tres mostres de cruesa i digueu si està molt o poc detallada.
- b) Analitzeu el detallisme narratiu i descriptiu amb què es manifesta aquesta cruesa (camp semàntic, tria de mots, categoria gramatical emprada...).
- c) Discutiú en grup sobre el paper que juga la crueltat en aquest torneig i amb quina forma estètica ens és presentada.
- d) Expliqueu si aquesta crueltat és entesa de manera diferent a l'actualitat.

27. Observeu les al·lusions que es fan, en el decurs de la batalla anterior, al *cavaller del falcó*. Argumenteu per què Curial és anomenat així, en comptes de ser anomenat pel seu nom.

28. El torneig de Melú serveix per a mostrar la valentia (o covardia) i les virtuts dels cavallers que hi participen.

- a) Repasseu les accions en què intervé Curial i expliqueu de quina manera és valorat en la seva faceta de lluitador.
- b) Rellegiu les escenes en què apareix la seva faceta cortesana i, després, feu una valoració de Curial en la seva qualitat de cavaller.

29. Paral·lelament a les batalles que es lliuren a la plaça, se'n lliura una altra a la llotja: la «batalla» estètica entre Laquesis i Festa (en els capítols 43 i 44). Expliqueu amb quins termes està plantejat aquest combat.

30. Rellegiu la descripció física que el narrador, en els capítols anteriors, fa de totes dues i observeu quins elements té presents a l'hora de descriure la seva bellesa.

- a) De quina manera el narrador lloa la bellesa de totes dues protagonistes?
- b) Expliqueu com aquestes dues protagonistes milloren i fan destacar el seu aspecte físic.
- c) Feu una valoració del que diu el narrador sobre les dones tot citant Plató: *¡Ai, e com les conegué [les dones] aquell gran filòsof apellat Plató, quan dix que lo seny de les dones tot està en la bellesa, e, per contrari, la bellesa dels hòmens en lo seny!*

31. Aquest combat estètic produeix un seguit d'efectes entre els espectadors, els quals prenen partit per una o altra dama.

- a) Digueu per què el rei es decanta per Laquesis i la reina per Festa.
- b) Argumenteu si el narrador pren partit per l'una o l'altra.
- c) Indiqueu la reacció del duc d'Orleans davant la visió de Laquesis.
- d) Expliqueu la ironia que s'amaga darrere la negativa de Laquesis per a acceptar la companyia del duc d'Orleans.

32. El combat estètic anterior originarà un desafiament armat entre el duc d'Orleans i el rei Pere el Gran, l'origen del qual és la defensa per part del duc de la bellesa de Laquesis, mentre que la bellesa de Festa és defensada pels cavallers dels escuts negres (en el capítol 46).

- a) Definiu la relació que s'estableix entre Arta i els cavallers negres.
- b) Indiqueu els termes en què es concreta el desafiament anterior i quanta gent participa en la batalla.
- c) Expliqueu com el duc d'Orleans enganya el rei d'Aragó i el fa caure en una trampa.
- d) Digueu qui resulta vencedor d'aquest combat i com és aclamat pel mateix rei de França i per tota la resta d'espectadors.
- e) Quin fet històric real (entre el duc d'Orleans i el rei Pere el Gran) és el motiu que recrea l'episodi de ficció d'aquest capítol?

33. Laquesis mostra l'amor que sent per Curial quan apareix vestida amb la mateixa roba que la de la tenda de Curial.

- a) Expliqueu com Laquesis enalteix Curial davant el rei de França.
- b) Digueu com Laquesis explica el seu amor per Curial.

34. Expliqueu com s'acaba i per què el torneig de Melú. Com manifesta a Curial la seva gratitud el rei Pere?

35. Melcior de Pando arriba a Melú portant notícies de Güelfa. Digueu quines ordres dóna a Curial i quina mena de reacció provoquen en el cavaller.

36. Expliqueu per què, i a causa de qui, Curial perd els favors de Güelfa i de quina manera podrà tornar-los a recuperar.

3. LLIBRE TERCER

1. La primera part d'aquest llibre narra el llarg viatge que emprèn Curial, un cop ha perdut els favors de Güelfa. Expliqueu els motius d'aquest viatge i els principals llocs per on passa.

2. Llegiu detingudament el segon i el tercer paràgrafs del capítol 41, en els quals es pot apreciar una forta càrrega poètica.

a) Analitzeu els elements que la configuren i contrasteu el llenguatge d'aquests paràgrafs amb qualsevol altre paràgraf del llibre (un que descriu una batalla, per exemple).

b) Amb l'ajut d'un diccionari de termes literaris, si us cal, busqueu-hi una mostra de cadascun d'aquests recursos literaris:

• personificació: .....

.....

• anàfora: .....

.....

• comparació: .....

.....

• asíndeton: .....

.....

• polisíndeton: .....

.....

3. La tempesta i el naufragi en alta mar és un motiu recurrent en la literatura medieval. Aquí aquest combat meteorològic que es lliura en alta mar està narrat d'una determinada manera. Expliqueu quin ritme narratiu utilitza l'autor i mitjançant quins mecanismes (gramaticals, morfològics, semàntics...) aconseguix el seu objectiu.

4. El combat de la tripulació contra la mar acaba en un naufragi. Expliqueu els principals motius que el provoquen i, després, especifiqueu com mor tota la tripulació.

5. Juntament amb Curial, també se salva del naufragi Galceran de Mediona. Expliqueu qui és aquest personatge i de quina manera se salven tots dos.

6. Un cop en terra, els dos personatges anteriors es canvien el nom quan passen a viure en captivitat, tot i que aquest fet pot provocar que, si els busquen, no els puguin trobar.

a) Digueu quin nom adopten.

b) Indiqueu l'estat anímic en què es troba Curial per a prendre aquesta decisió.

7. Després del naufragi, Curial és donat per mort i la notícia arriba a Montserrat. Rellegiu els capítols 43 i 44 i, després, feu les activitats següents:

a) Indiqueu com és rebuda aquesta notícia i quina reacció manifesten els personatges amb qui tenia més relació, directament o indirectament:

• Güelfa:

• abadessa:

• Melcior de Pando:

• marquès de Montserrat:

- b) Expliqueu quins motius empenyen els personatges anteriors a creure en la mort de Curial.
- c) Què significa la frase que, tot parlant de la mort de Curial, Melcior de Pando diu a Güelfa: *ara l'Enveja no el seguirà pus* (en el capítol 43).

8. A l'inici del capítol 44 Güelfa mostra la seva desesperació per la mort de Curial. Busqueu informació sobre Èdip i establiu la relació que hi ha entre aquest personatge i el monòleg de Güelfa.

9. Un dels motius d'aflicció de Güelfa és el fet que Curial no hagi pogut rebre sepultura. Per què creieu que és tan important aquest fet per a Güelfa?

10. Malgrat que Güelfa sap que no hi ha hagut supervivents del naufragi, i plora la mort de Curial, intenta obtenir notícies sobre el destí final del protagonista. Digueu tots els intents que es fan de trobar-lo i quan i de quina manera es confirma la seva mort.

11. Després d'una sèrie de peripècies, Curial, com a captiu, es queda a viure a casa de Faraig. Expliqueu com és l'entorn en què viu, com ocupa les hores i el temps que suporta aquesta situació fins que no es desencadena el conflicte.

12. A la casa de Faraig també hi ha captiu el seu company de naufragi. Aquest personatge té, però, una situació diferent a la de Curial. Quina és aquesta situació que el beneficia personalment i, de retruc, a Curial?

13. La família de qui depenen Joan i Berenguer són uns personatges peculiars. Descriviu els trets més remarcables de Faraig i els membres de la seva família.

14. En el capítol 47, Camar, la filla de Faraig, és descrita amb molt detall pel narrador. Busqueu mostres que reforcin els qualificatius següents, segons la idea que d'aquest personatge ens dóna el narrador:

- culta:
- sensual:
- bella:
- fidel:
- valenta:

15. Camar està molt en contacte amb els captius. Expliqueu com es produeix l'acostament entre Camar i Joan (en el capítol 47) i digueu com i per què la noia s'enamora del captiu (en el capítol 55).

16. La bellesa de Camar —*Camar* en àrab significa 'lluna plena'— arriba a oïda del rei (en els capítols 48 i 49). Expliqueu quines intencions té aquest personatge i quina resposta obté de la noia.

17. La negativa de la noia a les peticions del rei provoca que Camar s'autoagredeixi. Expliqueu per què s'arriba a aquesta situació i sobre quines parts del seu cos centra l'agressió. Per què creieu que ho fa en aquestes parts?

18. Torneu a llegir el capítol 55, en el qual Camar manifesta el seu amor a Joan i compareu-lo amb l'amor que Güelfa manifesta a Curial. Digueu després quines diferències fonamentals hi observeu.

19. Malgrat l'enamorament de Camar, Joan no correspon el seu amor. Rellegiu el capítol 56 i indiqueu els motius d'aquest rebuig i de quina manera, sense expressar-li-ho obertament, rebutja el seu oferiment.

20. En el capítol 61, Camar, igual que Güelfa i Laquesis, també dóna riqueses a Curial. En aquest cas, però, la noia formula una petició.

- a) Expliqueu com les hi proporciona, a quin ús estaven destinades i quina serà la utilització final.
- b) Què demana Camar a Joan?

21. Per aconseguir el tresor, Berenguer, astutament, ha d'intentar que algú els alliberi de les cadenes. Indiqueu els arguments que fa servir davant Fàtima per aconseguir-ho.

22. Els oncles de Camar també intervenen, a petició del rei, en l'intent de solucionar el conflicte que ha originat la negativa de la noia al que vol el rei. Expliqueu els diferents nivells d'intervenció de cada oncle i quina postura adopten davant de la situació que s'ha creat.

23. Detalleu les circumstàncies sota les quals es produeix la tràgica mort de Camar i especifiqueu els motius que té la protagonista per a suïcidar-se.

24. Abans de morir (en el capítol 70), Camar es canvia el nom i abjura de la seva religió. Busqueu una causa que justifiqui aquest canvi de nom —i el nom triat— i raoneu sobre els motius que l'empenyen a prendre aquesta decisió tan transcendental. Finalment, digueu com aconseguirà Curial complir la seva darrera voluntat.

25. La mort de Camar té conseqüències greus sobre tots els qui l'envolten. Concreteu aquestes conseqüències sobre:

- Faraig:
- Fàtima:
- Joan:
- Berenguer:

26. Curial ha de passar per unes dures proves abans d'obtenir la seva llibertat, entre les quals hi ha un combat contra dos lleons. En grup, penseu algun argument que justifiqui el fet que l'animal que hi intervingui sigui un lleó, animal que ha anat sortint al llarg de tota l'obra. Finalment, redacteu un text breu (amb un màxim de set línies) en què exposeu el paper que durant tota la novel·la relaciona el lleó amb Curial i les tres heroïnes.

27. Expliqueu quins personatges intervenen en l'alliberament de Curial, el lloc d'on són i, finalment, com poden embarcar els dos captius cap a Gènova.

28. Expliqueu com arriben Curial i Galceran de Mediona a Montserrat i de quina manera s'introdueixen a casa del marquès. Quina estratègia utilitza Curial per acostar-se a Güelfa i donar-se a conèixer?

29. Malgrat els anys transcorreguts, Curial continua essent un cavaller molt recordat. Expliqueu com el reben les persones amb qui va tenir relació i com procuren recobrar la seva amistat. Abans, però, repasseu la resposta de la primera activitat de l'exercici 9 d'aquest mateix subapartat.

- Güelfa:
- abadessa:
- Melcior de Pando:
- marquès de Montserrat:

30. En el capítol 80, Güelfa i l'abadessa mantenen un diàleg. En aquest diàleg, Güelfa explica els seus sentiments envers Curial i la promesa que impedeix que el pugui estimar; l'abadessa justifica les actuacions de Curial. També discuteixen sobre el futur de Curial i les seves relacions amb Camar.

- a) Expliqueu quins arguments donen per a explicar aquesta relació.
- b) Digueu com veuen totes dues el futur de Curial.

31. Després de participar en diferents fets d'armes, Curial torna a França i coneix el fet que els turcs estan combatent dins l'Imperi i s'ha declarat una batalla entre l'emperador i el soldà. Expliqueu com es desenvolupa la batalla contra els turcs i quina estratègia planeja Curial per vèncer-los.

32. Durant el combat contra el turc Critxí, Curial dona mostres d'enorme fortalesa física i psíquica (en el capítol 89). Repasseu l'exercici 26 del subapartat *Llibre segon* i compareu la cruesa que manifesta el narrador a l'hora de narrar la lluita entre ambdós combatents. Expliqueu quines diferències o semblances observeu entre les dues narracions.

33. El nombre de morts que un cavaller pot causar en un combat és valorada d'una determinada manera. Torneu a llegir els capítols 91 i 92 i expliqueu com es valoren les morts en combat.

34. La devoció que el narrador —producte de la devoció de l'època— té per sant Jordi es manifesta en diverses ocasions. Torneu a llegir el somni que té Curial en el capítol 89 i expliqueu com es manifesta aquesta devoció cap a aquest sant militar. Podeu consultar, també, l'inici del capítol 37 del llibre primer i tindreu més elements de judici.

35. Un cop acabats els combats, el rei pot convocar la seva cort a Santa Maria del Puig. Aquesta reunió, que es narra a partir del capítol 100, té una importància cabdal per a tota la noblesa, però també per als dos protagonistes principals.

- a) Expliqueu la importància d'aquesta trobada, com es gesta la reconciliació entre Curial i Güelfa i quins personatges la preparen.
- b) Indiqueu si Güelfa manifesta símptomes d'haver perdonat Curial i com accepta la nova situació que s'ha creat.

36. Fixeu-vos, en el capítol 103, com apareix vestit Curial per a la lluita. Traduïu la inscripció que figura a l'estendard («*Ans anvie que pitié*») i relacioneu-la amb la situació que s'ha creat a la plaça.

37. El torneig que es fa a Santa Maria del Puig també és important, perquè significa la reconciliació de Curial amb el duc d'Orleans.

- a) Com es produeix el final del conflicte pendent?
- b) Quin paper representa Laquesis en la resolució d'aquest conflicte?

38. Dos dels personatges que han conviscut els darrers anys amb els protagonistes tenen un final comú. Quin és el destí de Festa i de Galceran de Mediona?

39. Finalment, Curial i Güelfa poden estimar-se, tal com explica el pròleg inicial. Expliqueu com s'arriba al casament i com afronten aquesta situació els dos protagonistes.

40. Al final de la novel·la hi ha uns fragments en llatí.

- a) Què significa el que diu Melcior de Pando?
- b) I les paraules finals del narrador?

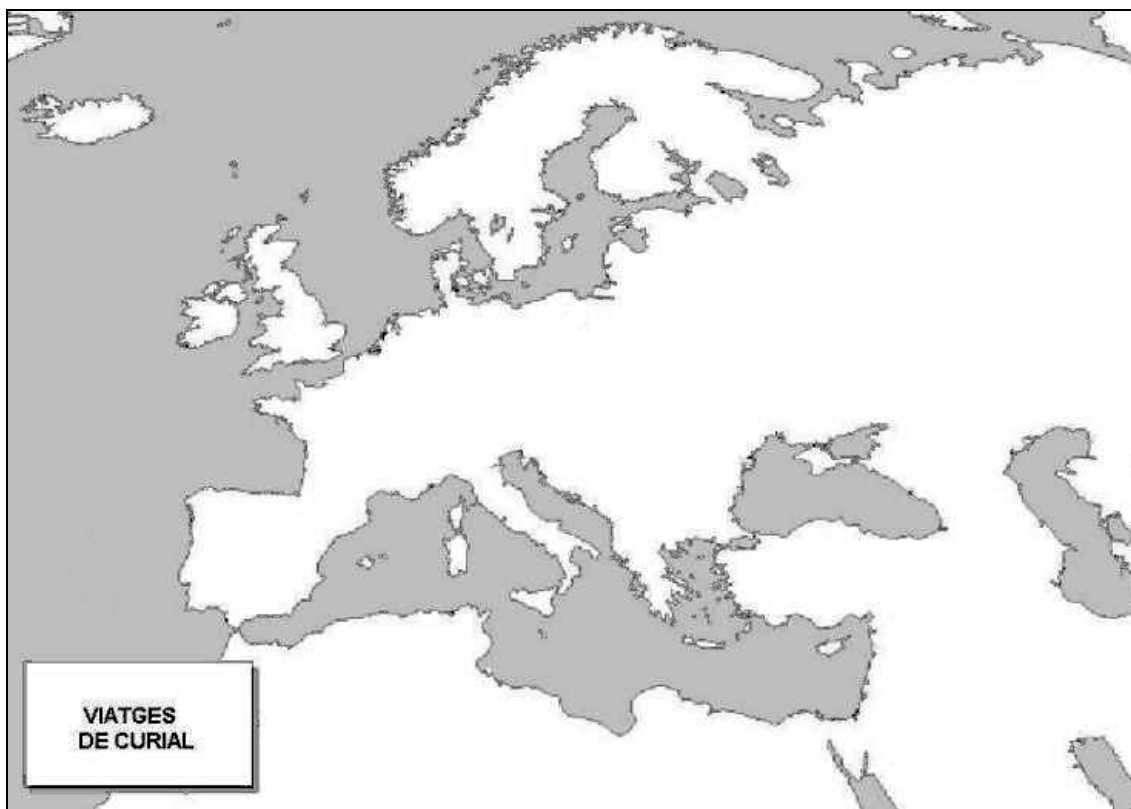

III. DESPRÉS DE LA LECTURA

1. ESPAIS GEOGRÀFICS

1. L'acció de *Curial e Güelfa* se situa en uns indrets reals, que l'autor té interès d'especificar. En el mapa mut següent, localitzeu els llocs on viatja Curial, uniu-los amb fletxes i tindreu els recorreguts de l'heroi. Entre parèntesis, indiquem alguns dels topònims en la llengua oficial del territori corresponent, perquè us serà més fàcil de buscar en un atlas o a Internet, i altres aclariments:

Llocs que heu de situar en el mapa i unir amb fletxes:

Pont de Stura (Pontestura), Casalo (Casale Monferrato)¹, Ostalriche (Österreich —aproximadament, Àustria—), Hongria, Melú (Melun), París, Montferrat (Pontestura o Casale Monferrato), París, Montferrat, Gènova (Genova), Alexandria, Sicília, Jerusalem, Alexandria, Atenes, Tebes, Trípoli, Tunis (Ifrikiya), Gènova, Montferrat, Marsella (Marseille —en la llengua pròpia, Marselha—), Avinyó (Avignon), Santa Maria del Puig (Le Puy-en-Velay), Angers, Londres, Alemanya (a la frontera amb els turcs), Nostra Dona del Puig (Le Puy-en-Velay), París.

2. Imagineu que sou operadors turístics que prepareu uns viatges culturals basats en *Curial e Güelfa*. En grups, confegiu un catàleg en format *.html amb tots els detalls dels viatges i il·lustreu-los amb fragments de la novel·la (tant dels capítols que heu llegit com, si disposeu d'una edició completa, de la resta de capítols). A partir de cercadors d'Internet —busqueu a partir dels topònims actuals, com ara *Pontestura*— i de planificadors de viatges (en podeu trobar a Internet, com ara a <http://www.opel.es> o a <http://www.viamichelin.com>), podeu confegir uns catàlegs ben versemblants (amb mapes, amb fotografies, etc.). Per als llocs pocs definits (com ara el monestir, un lloc d'Àustria, etc.), inventeu-vos les localitzacions concretes —sempre que puguin correspondre als llocs descrits en la novel·la.

¹ Podeu veure'n una fotografia a la portada d'aquest mateix apartat.

2. EL NARRADOR I LA TÈCNICA LITERÀRIA

1. El narrador medieval necessita iniciar els relats mitjançant una fórmula que cridi l'atenció i que desperti expectatives en els oïdors. Aquesta fórmula o toc d'atenció pot ser de diverses maneres (en prosa, en vers, més o menys llarga...), però sempre avança la matèria narrativa. Llegiu el capítol 1 del llibre primer, que és una mena de pròleg:

- Indiqueu de quina forma l'autor del Curial explica el contingut de la novel·la.
- Ara tingueu en compte, només, les indicacions del capítol inicial i digueu de quina manera catalogaríeu aquesta novel·la.

2. Llegiu, ara, opinions que d'uns quants estudiosos d'aquesta obra i, posteriorment, feu les activitats que es proposen posteriorment:

Text 1

Amb pocs elements argumentals [...] el nostre anònim autor ha bastit el Curial e Güelfa, que, més que res, respon a una realitat cavalleresca actual. Hom sol afirmar que en el Curial es barregen elements de la novel·la cavalleresca i de la novel·la sentimental, conclusió que no ha deixat d'ésser discutida o almenys limitada. [...] Al Curial la trama sentimental és, per intenció explícita de l'autor, per damunt de la cavalleresca [...]

Martí de Riquer, *Història de la literatura catalana* (volum II, p. 626)

Text 2

Hem intentat de demostrar, a més a més, que el Curial no pot ésser considerat mai com una novel·la sentimental. D'entrada, perquè armes i amors són, des dels més pregons inicis, indissociables. Segonament, perquè les tècniques narratives són distintes; mentre la novel·la sentimental es construeix sobre la base de la no-narrativitat, és a dir de la descripció d'estats d'ànim, la novel·la cavalleresca es basa en la narració concatenada d'esdeveniments externs. En tercer lloc, perquè els personatges no són intercanviables: la novel·la sentimental tendeix a parcel·lar-los, interessada només en l'anàlisi dels sentiments amorosos [...] En quart lloc, perquè la novel·la sentimental accepta elements al·legòrics en la formació del nucli narratiu, i per tant tolera deformacions del real, cosa que és absolutament impensable en una obra com la nostra [...]

Anton Espadaler, *Una reina per a Curial* (p. 251)

- Quina és la tesi principal que defensa Martí de Riquer?
- I la que defensa Anton Espadaler?
- Feu un debat en què es defensin o rebutgin les tesis expressades per aquests dos autors.

3. A partir de les opinions extrems del debat anterior, confegiu un petit text (amb un màxim de set línies) en què argumenteu la vostra posició sobre la catalogació d'aquesta novel·la.

4. Durant l'edat mitjana era freqüent intercalar en una obra referències al narrador o interpel·lacions al lector o —com que qui no sabia llegir escoltava les obres— a l'oïdor, comportaments que també trobem a *Curial e Güelfa*.

- En grup, busqueu i anoteu mostres d'aquestes intromissions en els capítols següents:

<i>Capítol</i>	<i>Fragment</i>
2	
20	
24	
44	

b) Indiqueu quines diferències (de to, d'utilització de persona gramatical, de forma d'adreçar-se al lector...) hi observeu.

5. En alguna d'aquestes intromissions, el narrador mostra el seu pensament davant determinats fets o situacions.

a) Busqueu (en els capítols 44 i 45 del llibre primer i en el capítol 40 del llibre segon) algunes mostres de com el narrador admira la valentia d'un cavaller i com enalteix les seves accions.

b) Expliqueu com el narrador admira la bellesa de Laquesis (en el capítol 43 del llibre segon).

6. El fet de jutjar determinades accions dels personatges o d'interrompre la narració ens fa pensar en un tipus de narrador. En quin tipus de narrador?

7. La novel·la és dividida en tres llibres, seguint l'estructura pròpia de les novel·les de cavalleria, amb una sèrie de capítols que narren les peripècies del personatge principal, organitzats de tal manera que, a cada llibre, hi ha una aventura central i unes altres de secundàries.

a) Situeu les aventures següents en cadascun dels llibres corresponents:

- intent de prendre la donzella al cavaller errant
- lluita contra Boca de Far
- alliberament de la duquessa d'Ostalriche
- lluita contra els lleons
- episodi de les monges
- torneig de Melú
- denúncia de dos ancians de la cort de Montferrat
- lluita contra els turcs
- viatge a Terra Santa i captivitat a Tunis

<i>Llibre primer</i>	<i>Aventura central</i>	
	<i>Aventures secundàries</i>	
<i>Llibre segon</i>	<i>Aventura central</i>	
	<i>Aventures secundàries</i>	
<i>Llibre tercer</i>	<i>Aventura central</i>	
	<i>Aventures secundàries</i>	

- b) Prenent com a punt de partida les aventures anteriors, feu un breu resum del contingut de cada llibre.

<i>Llibre primer</i>	
<i>Llibre segon</i>	
<i>Llibre tercer</i>	

8. Segons l'opinió dels estudiosos d'aquesta obra, cadascun dels llibres està dedicat a una faceta concreta que afecta el personatge principal: l'amor, la cavalleria i les arts.

- a) Aparelleu correctament cada llibre amb la faceta corresponent:

Llibre primer	les arts
Llibre segon	la cavalleria
Llibre tercer	l'amor

- b) Doneu arguments que justifiquin la resposta anterior.

9. Tot i que *Curial e Güelfa* és una novel·la que consta de tres llibres, té un fil conductor. Marqueu amb una creu la resposta correcta:

- El fil conductor és... els fets d'armes en què intervé Curial.
 la història dels amors de Curial amb Güelfa.
 els honors de la cavalleria que són atorgats a Curial.
 les aventures amoroses de Curial.

10. Ordeneu les paraules següents de tal manera que n'obtingueu una frase amb sentit, que us explicarà el tema central de la novel·la:

és d'un mitjançant jove la humil l'ascensió novel·la l'amor la tema cavalleria. central social d'origen i El de

11. El pas del temps narratiu està establert d'una manera clara, i en cada llibre es poden establir dates o períodes molt concrets. En grup, busqueu qualsevol mena de referent temporal i establiu el temps que passa en cadascun dels llibres.

- Llibre primer:
- Llibre segon:
- Llibre tercer:

12. El pas del temps i la trama, entre altres factors, afecten el ritme narratiu amb què s'expliquen els fets. Torneu a llegir, individualment, els capítols 5 i 21 del llibre primer i, posteriorment, en grup, realitzeu les activitats següents:

- a) Compareu els capítols i expliqueu, amb argumentacions concretes, per què s'estableixen aquestes ritmes narratius diferents.
- b) Fixeu-vos que l'acció avança amb més o menys rapidesa, també, segons la tria que el narrador fa del lèxic. Subratlleu les cinc primeres línies d'aquests capítols i digueu quina categoria gramatical i quins recursos estilístics hi predominen. Després argumenteu com la tria del lèxic determina el ritme narratiu.
- c) Argumenteu el ritme narratiu que predomina en tota la novel·la.

13. En el procés de construcció de la novel·la podem apreciar signes d'economia narrativa, ja que la majoria d'accions són narrades sense donar grans detalls. Fixeu-vos en la consideració que, al final de *Curial e Güelfa*, fa el narrador: *No curaré de nomenar la manera de les viandes, vins, juntes ne danses, que assats n'he parlat en aquests llibres, e lleix-ho per gràcia de brevidat [...]* (llibre tercer, cap. 107). Doneu alguns exemples que demostrin aquesta idea del narrador.

14. Malgrat l'economia narrativa manifestada en l'exercici anterior, sí que podem trobar algunes mostres de detallisme narratiu.

- a) Rellegiu el capítol 24 del llibre primer i ompliu el quadre següent:

<i>Objecte/Situació</i>	<i>Tipus de descripció</i>
Joies regalades per l'emperador	
Vestit de Laquesis	
Roba del llit de Laquesis	
Joies de Laquesis	
Àpat de celebració	

- b) Justifiqueu per què el narrador és mostra més explícit en les descripcions anteriors. Creieu que respon a una voluntat de ressaltar el realisme en la narració?

15. Una altra tècnica utilitzada per l'autor és la de l'anticipació dels fets. Repasseu el capítol 4 i el capítol 9 del llibre primer i digueu quins fets anticipa l'autor.

16. La ironia —posada en boca d'algun personatge o del mateix narrador— és un tret remarcable de la novel·la. Al marge del capítol de l'episodi del monestir, que és on més es pot apreciar, durant tota l'obra es poden trobar diverses situacions on la ironia queda reflectida. Busqueu, al final del capítol 27 i en el capítol 33 del llibre primer, una mostra d'ironia dita per un personatge o pel narrador.

17. Observeu el canvi de discurs que es produeix en el capítol 80 del llibre tercer.

- a) Expliqueu els canvis que introdueix el narrador en la forma narrativa i el nom que pren aquesta forma. De quin gènere és propi aquest estil?
- b) Passeu a estil indirecte el diàleg entre Güelfa i l'abadessa.

18. Tot imitant l'estil de la novel·la, consulteu el llibre segon i convertiu en estil indirecte el diàleg del capítol 16 i convertiu en diàleg l'estil indirecte del capítol 43.

3. L'HEROI, LES HEROÏNES I L'AMOR

1. El nom del protagonista masculí té una clara significació.
  - a) Busqueu en un diccionari el mot *curial* i després de llegir totes les accepcions d'aquesta paraula, aventureu una hipòtesi que justifiqui la tria d'aquest nom.
  - b) Argumenteu si la tria del nom per part del narrador ha estat adequada.
2. Consulteu l'exercici 5 del subapartat *Context històric i cultural* i repasseu les atribucions que s'atorgaven al cavaller medieval. Després, en grup, feu una valoració del personatge de Curial i digueu si respon a la idea del cavaller medieval. Expliqueu en què us baseu per a afirmar-ho o negar-ho.
3. El protagonista representa un tipus d'heroi que també té una dimensió humana i, per tant, el narrador li atorga atribucions positives i negatives. Feu un debat al voltant de l'afirmació anterior, basant-vos en les accions i emocions que teniu a continuació, les quals heu de comprovar, abans de res, si s'ajusten a la realitat: *es vesteix, dorm, és ferit, pateix, sent ira, està alegre, està trist, s'indigna, té por, sua, menja, reposa, està gelós, està nerviós*.
4. Curial té una dimensió humana molt ben definida.
  - a) En grup, feu un debat en què quedin reflectides les principals característiques que el defineixen (físic, manera de ser, manera d'actuar...) i, posteriorment, feu-ne una tria. També us pot ajudar repassar les respostes que, sobre aquests aspectes, heu donat a l'apartat **Durant la lectura**.
  - b) Ara anoteu un mínim de tres característiques del protagonista que reflecteixin:
    - qualitats físiques:
    - qualitats morals:
    - qualitats intel·lectuals:
    - virtuts:
    - defectes:
  - c) Entre totes les característiques anteriors seleccioneu les que corresponguin a la seva faceta pública o les que pertanyin a la privada.
  - d) Expliqueu si al llarg de la novel·la el personatge ha evolucionat o no.
5. Curial sap parlar, com a mínim, quatre llengües. Rellegiu els capítols 72 i 78 del llibre tercer i trobareu proves que en parla tres. Ompliu el quadre següent, sabent que heu de deduir la quarta demostració tenint en compte el seu procés educatiu i les matèries acadèmiques que ha estudiat.

Llengua	Demostració
àrab	
francès	
llombard	
llatí	

6. La Fortuna, com a al·legoria, té molta importància en la vida de Curial. Busqueu quadres que reproduïxin l'anomenada *Roda de la Fortuna*² —en trobareu a Internet cercant per «Roda de la Fortuna» o «Wheel of Fortune»— i, després de llegir els paràgrafs finals dels capítols 103 i 104 del llibre tercer, representeu gràficament la roda de la Fortuna que ha permès que el personatge, malgrat els seus orígens senzills i els nombrosos entrebancs amb què s'ha trobat, hagi progressat socialment fins arribar a culminar una autèntica ascensió social.

7. Tot cavaller medieval estava subjecte a un rígid esquema d'actuació, que era marcat per la pròpia estructura feudal. Digueu si Curial s'ajusta a aquest esquema social i militar i, també, expliqueu si el narrador aplica aquest esquema a la seva relació amorosa amb Güelfa. En cas afirmatiu, doneu-ne alguna mostra.

8. La història de Curial és la història d'una dependència ja que, sense la protagonista femenina, el protagonista no seria res. Per aquest motiu, la presència de Güelfa plana sobre tota la narració, tant en persona com en el record dels personatges. Expliqueu breument el tipus de relació que manté amb Curial i argumenteu per què aquesta presència és tan necessària en el desenvolupament de la història.

9. La figura de Güelfa és descrita durant un espai molt llarg de temps i, per tant, es poden resseguir les reaccions que té aquest personatge. Penseu en els canvis físics o emocionals que experimenta (o que no experimenta) i digueu si Güelfa amb el pas del temps evoluciona o no evoluciona.

10. Laquesis i Camar —les altres dues dones que intervenen en la vida de Curial— apareixen en moments concrets. Expliqueu si totes dues intervenen en la seva vida amb la mateixa proporció de temps i d'intensitat.

11. De les tres dones amb què Curial ha mantingut algun tipus de relació, el narrador en destaca trets físics o personals. En grup, repasseu aquests trets i, després de comparar-los, anoteu les característiques més acusades que les defineixin:

	<i>Seguretat personal</i>	<i>Sensualitat</i>	<i>Bellesa</i>
<i>Güelfa</i>			
<i>Laquesis</i>			
<i>Camar</i>			

12. El narrador, a l'hora de destacar els trets anatòmics de les tres dones, es fixa en parts diferents. El fet que el narrador posi èmfasi en una part o altra reflecteix, també, la manera d'entendre l'amor envers Curial. Ompliu el quadre següent:

	<i>Parts del cos</i>	<i>Justificació</i>
<i>Güelfa</i>		
<i>Laquesis</i>		
<i>Camar</i>		

13. Les descripcions que el narrador fa de Güelfa, Laquesis o Camar estan basades en uns aspectes concrets, que reforcen la relació sentimental que mantenen, o intenten mantenir, amb l'heroi. Anoteu el nom que creieu que ha d'anar a cada columna i argumenteu la vostra resposta.

² Vegeu-ne un de Tiziano, *Cupido amb la roda de la Fortuna* (1520), a la portada dels **Annexos**.

	<i>Personatge</i>	<i>Argumentació</i>
<i>Qui mostra més aspectes morals</i>		
<i>Qui mostra més aspectes estètics</i>		
<i>Qui mostra més aspectes eròtics</i>		

14. Les característiques que ha de tenir una dona bella poden canviar una mica segons l'època i el lloc (per exemple, de vegades s'ha considerat més bonica una dona rossa que una dona morena).

- a) Com que ja heu llegit descripcions de dones del *Curial e Güelfa*, ompliu el quadre següent amb les parts del cos que us donem, i obtindreu el prototipus de dona bella del segle XV (encara que no apareguin totes a la novel·la, us pot ajudar el fet que a cada cel·la hi correspon una única part del cos): *boca, braços i cames, cabells, cara i coll, celles, cintura, dents, dents, front, galtes, genives, llavis, llavis, llengua, mans, mans i dits, nas, orelles, pestanyes, peus, pits, pupil·les i ulls.*

<i>Trets negres</i>	<i>Trets vermells</i>	<i>Trets blancs</i>	<i>Trets petits</i>	<i>Trets prims</i>	<i>Altres</i>
..... (o ben negres o, si no, ben rossos)	.....	.....	.....	.....	..... rodons
.....	.....	.....	.....	.....	..... rodons
.....	.....	.....	.....	.....	..... llargs
.....	.....	.....	.....	.....	..... gran

- b) Compareu, molt esquemàticament, el prototipus de dona bella al segle XV amb el prototipus actual. Podeu completar frases com les següents:

- *Al segle XV una dona bella havia de tenir / havia de ser ..... i, en canvi, actualment ha de tenir / ha de ser .....*
- *Al segle XV una dona bella havia de tenir / havia de ser ..... i, en canvi, actualment és indiferent.*
- *Al segle XV, com ara, una dona bella havia de tenir / havia de ser .....*
- *Al segle XV era indiferent que una dona tingués ..... ; aquesta característica, actualment, és molt valorada en una dona considerada atractiva.*

- c) En moltes descripcions medievals d'una dama se segueix un ordre determinat, que trobareu tot seguit a la primera columna d'una taula. Llegiu els fragments que us indiquem (el tercer, de *Tirant lo Blanc*), numereu les parts del cos que s'hi descriuen i digueu, esquemàticament, les característiques de cada part descrita (com hem començat a fer a la tercera columna).

- Primer text (descripció de Laquesis): capítol 24 del llibre primer, el paràgraf que comença *Era aquesta Laquesis* i que acaba *aquest era admiració sobirana*.
- Segon text (descripció de Festa): capítol 44 del llibre segon.
- Tercer text (descripció de Carmesina), a *Tirant lo Blanc*:

[...] *car estava admirat dels seus cabells, qui de rossor resplendien com si fossen madeixes d'or, los quals per eguals parts departien una clenxa de blancor de neu passant per mig lo cap; e estava admirat encara de les celles que paria fossen fetes de pinzell llevades un poc en alt, no tenint molta negror d'espesura de pèls, mas estant ab tota perfecció de natura; més estava admirat dels ulls, que parien dues esteles redones relluïnts com a pedres precioses, no pas girant-los vigorodament, mas refrenats per graciosos esguards, parien que portassen ab si ferma confiança; lo seu nas era prim e afilat e no massa gran ni poc segons la llindesa de la cara, que era d'extrema blancor de roses ab lliris mesclada; los llavis tenia vermells com a coral e les dents molt blanques, menudes e espesses que parien de cristall. E estava més admirat de les mans, que eren d'extrema blancor e carnudes que no s'hi mostrava os negú, ab los dits llargs e afilats, les ungles canonades e encarnades que mostraven portar alquena, no tenint en res negun defalt de natura.*

Joanot Martorell, *Tirant lo Blanc* (cap. CXIX, p. 384)

<i>Parts del cos i ordre</i>	<i>Laquesis</i>	<i>Festa</i>	<i>Carmesina</i>
1. els cabells			1. cabells (molt rossos)
2. el front			-----
3. les celles (i l'espai entre elles o respecte dels ulls)			
4. els ulls			
5. les galtes (forma i color)			
6. el nas			
7. la boca			
8. les dents			
9. la barbeta			
10. la gola			
11. el coll i el clatell			
12. les espatlles			
13. els braços			
14. les mans			
15. els pits			
16. la cintura			
17. el ventre			
18. les cames			
19. els peus			

- d) Llegiu aquesta descripció del rei Jaume I que apareix a la *Crònica* de Bernat Desclot i, després, busqueu característiques d'un home considerat bell a l'edat mitjana que coincideixin amb les que hem vist per a una dona i, també, altres exclusives per als homes:

Aquest rei En Jacme d'Aragó fo lo pus bell hom del món; que ell era major que altre hom un palm, e era molt bé format e complit de tots sos membres, que ell havia molt gran cara e vermella e flamenca, e el nas llong e ben dret, e gran boca e ben feita, e grans dents belles e blanques que semblaven perles, els ulls vairs, e bells cabells rossos semblants de fil d'aur, e grans espatles, e llong cors e delgat, e els braces grossos e ben feits, e belles mans, e llongs dits, e les cuixes grosses, e les cames llongues e dretes e grosses per llur mesura, e els peus llongs e ben feits e gint cauçants.

Bernat Desclot, *Crònica* (cap. XII, p.71-72)

15. Güelfa, Laquesis i Camar mantenen una determinada manera de ser a l'hora d'afrontar-se amb els sentiments que els inspira Curial: o els mantenen ocults o no se n'amaguen.

- a) Expliqueu com manifesten les seves emocions les tres heroïnes i expliqueu com van madurant els seus sentiments envers Curial.
- Güelfa:
  - Laquesis:
  - Camar:
- b) Valoreu com rep Curial les manifestacions sentimentals anteriors. Quina de les tres és la que atrau més Curial? En què es nota?

16. Al llarg de la trama narrativa heu pogut observar que les tres heroïnes ofereixen regals o tresors a Curial com a prova d'amor. Cap d'elles, però, no li ofereix amor físic. Elaboreu una breu argumentació sobre si el regal material és el substitut del «regal» físic.

17. De les actuacions de les tres protagonistes anteriors podem deduir dues maneres molt clares d'estimar Curial.

- a) Expliqueu com es concreten aquestes maneres i quines heroïnes s'ajusten a una o altra manera.
- b) Indiqueu quina classe d'amor és el que triomfa en la novel·la i els motius d'aquest triomf.

18. El nom de les tres heroïnes també completa aquesta idea de la intensitat amorosa envers Curial. Repasseu el significat d'aquests noms —exercicis 8 i 29 del subapartat *Llibre primer* i exercici 16 del subapartat *Llibre tercer*— i, després, empleneu el quadre següent:

	<i>Güelfa</i>	<i>Laquesis</i>	<i>Camar</i>
<i>Origen del nom</i>			
<i>Connotació del nom</i>			
<i>Relació entre el nom i la intensitat amorosa</i>			

19. Un altre element a tenir en compte a l'hora de valorar la intensitat amorosa són els desitjos sexuals dels quatre personatges centrals, ja que són clarament descrits per l'autor. Busqueu a les pàgines que trobareu seguidament com es manifesten aquests desitjos i, posteriorment, expliqueu si són similars:

<i>Personatge</i>	<i>Llibre, capítol</i>	<i>Manifestació</i>
Curial	I, 24 i 27	
Güelfa	I, 5 i 9	
Laquesis	II, 24 i 27	
Camar	III, 51 i 62	
<i>Similituds o diferències:</i>		

20. Aquest desig és mostrat, a vegades, d'una manera molt sensual. Durant el decurs de la narració totes tres protagonistes, en un moment determinat, besen Curial. Torneu a llegir els paràgrafs on es detallen aquests petons i compareu la passió amb què han estat fets.

<i>Personatge</i>	<i>Llibre, capítol</i>	<i>Forma de passió</i>
Güelfa	I, 10	
Laquesis	I, 27 i 28	
Camar	III, 63	

21. El narrador també dóna la seva opinió sobre l'acte de besar. Llegiu el final del capítol 64 del llibre tercer i expliqueu aquesta opinió.

22. Les relacions amoroses de Curial amb les tres dones són comparades (a través de la pròpia dona o del narrador) amb parelles que la mitologia o la literatura clàssica ha donat com a model de tragèdia. Argumenteu aquestes comparacions basant-vos en el coneixement previ d'aquests personatges i en el repàs del context en què es produeixen:

<i>Relacions amoroses de Curial</i>	<i>Parelles conegudes</i>	<i>Argumentació</i>
Curial-Güelfa	Jason i Medea (llibre III, cap. 107)	
Curial-Laquesis	Píram i Tisbe (llibre I, cap. 27)	
Curial-Camar	Dido i Eneas (llibre III, cap. 70)	

23. Penseu en les diferents escenes amoroses i sentimentals que apareixen a *Curial e Güelfa* i busqueu alguna mostra de les emocions següents:

- amor
- odi
- passió
- gelosia
- perdó

24. Una característica comuna a totes tres heroïnes és que mantenen una relació de confidències amb una figura materna (biològica o no), la qual serà receptora de les seves inquietuds amoroses.

a) Digueu qui és la mare biològica (o la figura materna) de cadascuna de les heroïnes:

Güelfa	duquesa de Baviera
Laquesis	abadessa
Camar	Fàtima

b) Busqueu en quin moment les tres heroïnes fan confidències a la figura materna.

25. Totes tres heroïnes també mantenen una relació (tot i que de vegades, sense confidències) amb una figura paterna (biològica o no).

a) Busqueu qui és el pare (o la figura paterna) de cadascuna de les heroïnes:

Güelfa	Faraig
Laquesis	duc de Baviera
Camar	Melcior de Pando

b) En un dels casos, la figura paterna, a més, actua també com a alcavot. Digueu quin dels tres homes anteriors és.

4. PREPARACIÓ DEL COMENTARI DE TEXT

Un dels exercicis més freqüents que haureu de fer sobre obres literàries és un comentari de text, una activitat no tan guiada com les que heu fet fins ara i en la qual haureu de relacionar un fragment d'una obra amb tots els aspectes pertinents que en conegueu.

Tot seguit fareu unes activitats que poden constituir una preparació perquè, posteriorment, pugueu fer comentaris de text de fragments de *Curial e Güelfa*.

1. En un comentari de text, molt sovint us demanaran que situeu el fragment dins l'obra. Per tant, és important que tingueu ben clar el resum argumental i d'episodis principals dels capítols que heu llegit de *Curial e Güelfa*:

a) Tot seguit us presentem uns quants fragments de *Curial e Güelfa*. En grup, situeu-los en la part corresponent de l'obra (n'hi ha un per a cada grup de capítols). Un de vosaltres pot llegir els fragments en veu alta i, entre tots, heu de situar tots els fragments dins l'esquema:

- 1) *Curial, sabent Boca de Far ésser amorós de Güelfa, devenç molt gelós, e, encès de rabiosa ira, l'haguera mort en qualsevol partit, sinó pensant que dins breus dies la batalla se devia fer e aquella toldria la qüestió car lo un d'ells hi morria.*
- 2) *Ara ve Festa, acompanyada dels cavallers dels escuts negres, e fonc rebuda assats honorablement, e meteren-la prop de Laquesis, pensant tots que, essent tan ricament abillada e tan noblement acompanyada, no podia ésser que no fos d'alt lloc e molt gran.*
- 3) *Lo rei, qui era senyor de molt gran providència, acordà jornada per a les noces, e no volgué que allí pus se tornejàs, ans son poc a poc, ab les altres gents, a la gran vila pervenc, e, donades al marquès grans e molt notables posades, ab sa muller e sa sor en aquelles entrà.*
- 4) *E ferís amb lo coltell pels pits. E com se ferís, sens manera dubtant ésser empatxada, no entrà dret lo coltell, ans biaixà per la mamella esquerra, e no li entrà en lo tou dels cors.*
- 5) *La Güelfa, la qual jove e fresca era [...] no podent resistir als naturals apetits de la carn, qui ab continuus punyiments incessantment la combatien.*
- 6) *E tant anaren, que arribaren a un monastir de dones, on foren rebuts molt alegrement.*
- 7) *E, mentre lo rei se solaçàs en aquelles tendes, e tots los cavallers les mirassen, la duquessa de Baviera e sa filla vengueren, bé e molt notablement acompanyades. Vestia Laquesis una roba de setí ras carmesí [...] e les lletres tals com eren en la tenda que havia donada a Curial.*
- 8) *E après que hagueren cantat, la Güelfa apellà Curial, e demanà-li d'on era e com havia nom; repòs que de Normandia, e havia nom Joan. E parlava francès contínuament; e la barba, que li donava quaix a la cinta, e lo desfressament terrible, totes aquestes coses traïen de memòria a la Güelfa aquest poder ésser Curial.*
- 9) *E Joan, pres comiat, eixint de la cambra, a l'hort se'n tornà. E Camar romàs en lo llit, llavant ab la llengua los seus llavis per pendre lo sucre d'aquella poca de saliva que dels llavis de Joan en los seus ere romasa.*
- 10) *—Arta, tu vas en la companyia d'aquell que io voldria anar; la causa per què io t'hi tramet és aquesta; segons io he sabut, Laquesis, donzella, filla del duc de Baviera, hi serà, la qual dien que és la pus bella donzella del món; per què et prec que t'avises bé de la sua bellesa, e sàpies si és tanta com dien.*
- 11) *E de present escriví al duc que de continent vengués, menant en sa companyia la duquessa e semblantment aquells qui l'acusaven [...] car aquí havia dos cavallers qui volien defendre per batalla la honor de la duquessa.*
- 12) *Per què lo cavaller s'emplí de malenconia, e dix: —Ara, per ma fe, vós vindrets o per grat o per força. E, allargant la mà, pres-la per les regnes e començà a tirar-la.*
- 13) *Besats adoncs Curial e Laquesis, lo un e l'altre s'enceneren així fort, que tothom conegué ubertament que eren namorats.*
- 14) *Sabé lo rei la mort de Camar e totes les paraules que havia dites, per les quals ell conegué certament com per aquell catiu l'havia perduda.*
- 15) *Lladoncs lo rei aferrà lo duc d'Orleans per los flancs, e, donant d'esperons, lo tirà així fort que, vulla o no, la trau de la sella [...] lo porta a les llotges e presenta'l a la donzella de l'escut negre, com a la pus bella de totes.*
- 16) *Los turcs, qui veren Critxí mort [...] e trameteren pregar Curial que els donàs lo cors de Critxí perquè el poguessen soterrar.*
- 17) *Lo duc d'Orleans, així com sabé que venia Laquesis, isqué-li a camí, així armat com estava, per acompanyar-la fins a les lloges.*

18) *Boca de Far s'apartà un poc dels seus e signà a Curial que s'apartàs algun poc dels altres; per què Curial, en guisa d'apartar-se, estengué la llança e, donant dels esperons, cridant: «Sant Jordi», corre contra Boca de Far. Boca de Far semblantment corre contra ell.*

19) *Los altres cavallers del rei d'Aragó anaven cercant son senyor per tots los alleujaments.*

20) *Lladoncs Tura donà a Curial una lletra de Laquesis, e semblantment li donà un xapellet d'or ab moltes pedres precioses e perles molt grosses, e li donà lo fermall del lleó.*

21) *Curial hac molt gran plaer perquè la Güelfa lo manava aturar en França, e dix a Melchior: —E de Festa, què li plau que sia fet?*

<i>Llibres</i>	<i>Grups de capítols</i>	<i>Fragment</i>
Llibre I	1-15: Presentació de la cort de Montferrat.	
	19-24: Desgreuges a la duquesa duts a terme per Jacob de Cleves, Curial i altres cavallers.	
	27-29: Enamorament i declaració de Laquesis a Curial. Marxa de Curial.	
	32-38: Presentació de Boca de Far i gelosia de Curial perquè pretén Güelfa.	
	43-45: Torneig amb Boca de Far i presència del rei Pere d'Aragó.	
Llibre II	4-5: Retrets de Güelfa per les noves d'Alemanya i decisió que Artá acompanyi Curial.	
	11-13: Cavaller que pretén Artá (Festa).	
	14-21: Torneig amb B. del Chastel.	
	34-37: Prop de Melú, Tura li porta notícies de Laquesis.	
	40: Torneig de vespres, rei d'Aragó.	
	43: Laquesis.	
	44: Festa.	
	46-47: Desqualificació del duc d'Orleans.	
	62: Laquesis parla de Curial al rei de França.	
66-68: El rei d'Aragó se'n va. Melchior de Pando: noves de Güelfa.		
Llibre III	41-56: Esclavatge a Tunis i coneixença de Camar.	
	61-65: Camar desvela a Joan el secret del tresor de l'hort. Camar besa apassionadament Curial.	
	69-72: Suïcidi de Camar i alliberament de Curial (escena dels lleons).	
	77-80: Retorn a Montferrat i rebuig de la Güelfa.	
	88-92: Torneig de rei de França. Curial venç el turc Critxí.	
	100-107: Torneig final i festes de noces.	

- b) Tot seguit us presentem un resum desordenat de l'obra en nou paràgrafs (tres per a cada llibre). Ordeneu els paràgrafs de manera que n'obtingueu el resum de la novel·la:

Curial se'n va a Terra Santa i a Grècia. De retorn a Gènova, naufraga a les costes del Nord d'Àfrica, on és fet captiu.

Curial, nascut d'una família pobra, rep una acurada educació gràcies a la protecció de Güelfa, la jove vídua germana del seu senyor natural, el marquès de Montferrat. La malintencionada intervenció d'uns calumniadors obliga Curial a allunyar-se de la seva protectora.

Curial se'n va al torneig de Melú acompanyat de Festa (en representació de Güelfa), i el viatge és ple d'esdeveniments, com la brillant actuació dels cavallers aragonesos que lluiten a Melú al costat del seu rei Pere el Gran. Curial, que s'ha associat amb ells, viu moments de gran èxit a la cort de París.

Curial se'n va a Ostalriche, on intervé en un combat judiciari per alliberar una duquessa acusada falsament d'adulteri. Com a vencedor, pot casar-se amb Laquesis, la seductora germana de la duquessa. Curial no hi accedeix, però Güelfa ho sap i se sent molt gelosa.

Curial e Güelfa, finalment, es casen.

Curial torna Montferrat. Güelfa jura no tornar-li a concedir el seu favor fins que tota la cort del Puig de Nostra Dona li demani mercè en nom d'ell.

Curial torna a Montferrat, on assoleix grans èxits a les justes cavalleresques que s'hi celebren.

Curial passa sis anys de captiveri a Trípoli fins que, gràcies a l'amor que sent per ell la filla del seu amo —fins i tot se suïcida per amor— i a la intervenció de diversos nobles cristians, el protagonista pot tornar a Montferrat, on intenta recuperar Güelfa.

La maledicència, però, torna a atacar Curial, que és marginat pel rei de França i per la mateixa Güelfa.

<i>Llibres</i>	<i>Resum</i>
Llibre I	
Llibre II	
Llibre III	

- c) Feu un resum de l'argument de *Curial e Güelfa* adreçat a infants de deu o onze anys. Podeu basar-vos tant com vulgueu —per tant, copiant-ne fragments literals i tot— en l'adaptació que va fer Joan Armengué (que trobareu a les pàgines 13-17 del número 819 de la revista *Cavall Fort*), però heu de tenir en compte que han d'aparèixer-hi aspectes importants (com que Güelfa era vídua o els episodis africans). Si voleu, podeu fer aquesta activitat en grups de tres persones i repartir-vos els tres llibres.

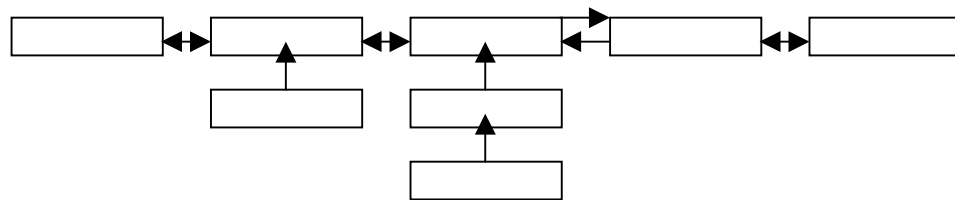
2. Com que en un fragment sol aparèixer-hi més d'un personatge, de vegades és útil recordar la relació que hi ha entre els personatges.

- a) A *Curial e Güelfa* hi ha diversos personatges que canvien de nom o són anomenats de més d'una manera. Relacioneu els personatges següents amb l'altre nom amb què poden aparèixer:

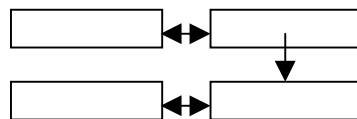
Curial	Berenguer
Camar	Festa
Arta	Joan
Galceran de Mediona	Joana

- b) Moltes de les relacions entre personatges són enamoraments —correspostos o no— i matrimonis. Col·loqueu en el següent diagrama de relacions amoroses els noms que us oferim, on les línies amb una punta de fletxa indiquen 'enamorament cap a' i les línies amb dues puntes de fletxa signifiquen 'matrimoni'.

- Noms que s'han de col·locar en el primer esquema: *Boca de Far, Camar, Curial, duc d'Orleans, Güelfa, Laquesis, rei de Tunis, senyor de Milà*.

- Noms que s'han de col·locar en el segon esquema: *Faraig, Fatima, Festa, Galceran de Mediona*.

- c) Seleccioneu tres dels personatges mitològics citats a l'exercici 13 del subapartat *Context històric i cultural* i situeu-los en el moment de l'acció en què apareixen. Si voleu, podeu fer l'exercici en grup i així aconseguireu situar-los tots.

3. Moltes vegades una acció és semblant a una altra (un petó, la descripció de la bellesa d'una dona, un torneig, el capteniment d'uns envejosos, etc.), i també se'n pot parlar, si és pertinent, en un comentari de text. Si ompliu els buits amb els mots que falten, relacionareu cada acció de la primera columna amb una altra acció semblant anterior:

<i>Acció</i>	<i>Antecedent</i>
..... consumat de Càmar	Primer intent de ..... de Camar
..... que fa Camar a Curial.	..... que fan Güelfa i Laquesis a Curial.
Camar fa ..... a la seva mare.	També Güelfa i Laquesis havien fet ..... a la figura materna.

4. Quan es fa un comentari de text també cal definir i diferenciar els diferents tipus de text presents en un fragment. Llegiu els fragments següents (del capítol 24 del llibre primer) i relacioneu-los amb el tipus corresponent: *apel·lació al lector*, *descripció*, *diàleg*, *digressió de l'autor* i *fragment narratiu*.

<i>Los ducs de Baviera e l'altre duc son gendre foren venguts, e, ab la major honor que fer li podien, lo manaren al palau de l'emperador [...]</i>	
<i>Vestia aquest jorn Laquesis una roba de domàs blanc forrada d'erminis, tota brodada d'ulls, dels quals eixien llaços d'or fets en diverses maneres.</i>	
<i>[...] moltes viandes e preciosos vins, l'ordre del qual convit lleixaré, per no tenir temps.</i>	
<i>—Tura, plaer m'has fet, que l'has sol·licitat. E Tura, rient, respòs: —Senyora, estona ha que ho haguera fet [...]</i>	
<i>[...] mas aquell qui ho voldrà saber Ilija Guido de Columpnis allà on descriu la bellesa d'Elena e sie content ab allò [...]</i>	

5. En un examen com el de les proves d'accés a la universitat, a diferència del que passa quan feu les activitats d'aquest dossier, no es pot consultar ni l'obra comentada ni bibliografia. Per tant, és molt important que pugueu recordar de memòria aspectes de l'obra que heu llegit. Feu les activitats que us proposem sense consultar cap document:

- A *Curial e Güelfa*, els tòpics de l'amor cortès intervenen en la vida d'alguns personatges com a models de comportament social. Digueu en quina mesura afecten Güelfa aquests tòpics.
- Alguns fets històrics o personatges reals es converteixen en llegendes i aquestes són utilitzades pels escriptors per a novel·lar-les. Intenteu recordar els esdeveniments que fan referència a Pere el Gran i el nom i les actuacions dels cavallers catalans que combaten a Melú, i elaboreu un text breu en què ressalteu el realisme i la utilització de la realitat en aquesta novel·la.
- La presentació dels fets és realista perquè l'autor ens mostra noms i llocs reals, els quals contribueixen a donar versemblança de l'obra. Doneu-ne una mostra.
- En una novel·la cavalleresca els combats, les armes, etc. hi tenen un paper important. Escriviu tots els mots del camp semàntic de les armes i de les batalles que recordeu.

6. Segons el fragment que hàgiu de comentar, també podeu inserir en el vostre comentari característiques de les novel·les cavalleresques (en contraposició amb les característiques dels llibres de cavalleries). Confegiu un text en què demostreu que *Curial e Güelfa* té característiques de les novel·les cavalleresques i no —a part d'algun episodi molt esporàdic— dels llibres de cavalleries.

7. En un comentari, si s'escau, també podeu comparar un fragment de *Curial e Güelfa* amb algun aspecte que conegueu de l'altra novel·la cavalleresca catalana més important, *Tirant lo Blanc*.

a) Com que ja coneixeu bé *Curial e Güelfa*, ompliu el quadre següent d'alguns aspectes (tant a l'entorn de les dues novel·les cavalleresques catalanes com dels arguments), que us oferim desordenats:

No, a part del grau d'importància que els estudiosos han atorgat a la intervenció posterior de Martí Joan de Galba.

Segons alguns estudiosos, entre 1435 i 1456; segons altres, entre 1435 i 1462; segons els darrers estudis paleogràfics, entre 1430 i 1440.

Entre 1460 i 1468 (potser els primers capítols una mica abans; en tot cas, posteriorment a 1450).

Sí. L'any 1991 un estudiós va afirmar que, en realitat, havia estat escrita pel seu descobridor.

No.

Carmesina.

L'any 1490.

Es mor.

No, és llombard.

Sí.

A Anglaterra, a Sicília, a l'Imperi grec, al nord d'Àfrica...

Es casa amb la seva enamorada.

A França, a Àustria, al nord d'Àfrica...

En la *Crònica* de Ramon Muntaner.

En una època contemporània a l'escriptura.

L'any 1901.

Aproximadament un segle i mig abans de la data de l'escriptura.

En la *Crònica* de Bernat Desclot.

Sí.

Güelfa.

	Curial e Güelfa	Tirant lo Blanc
<i>És català el protagonista?</i>		
<i>En quina època ocorre l'acció de la novel·la?</i>		
<i>Com es diu la dama amb la qual es casa el protagonista?</i>		
<i>On viatja el protagonista?</i>		
<i>Com acaba el protagonista a la novel·la?</i>		
<i>Quan es devia escriure la novel·la?</i>		
<i>Quan es va editar la novel·la per primera vegada?</i>		
<i>En quina crònica medieval s'inspiren alguns episodis de la novel·la?</i>		
<i>Va tenir difusió pocs anys després de la seva escriptura?</i>		
<i>Hi ha hagut cap polèmica a l'entorn de l'autoria?</i>		

b) Tot seguit, us presentem un comentari que tant podria servir per a *Tirant lo Blanc* com per a *Curial e Güelfa*. Llegiu-lo i ompliu els buits amb les paraules que hi falten:

Aquesta ....., redactada cap a la meitat del segle ....., és una de les novel·les ..... més importants de l'edat ..... europea. El ..... masculí, un jove amb moltes virtuts, arribarà a ser un bon ..... pels seus mèrits i valentia. S'enamora d'una dama, també molt jove, de la qual s'ha de separar. Després, el protagonista viu moltes aventures i ha de lluitar en batalles, la qual cosa li dóna fama, tot i que també passa per un període de desgràcia en què és empresonat pels sarrains. Durant la seva estada al nord d'....., té la possibilitat de ser ..... a la seva estimada, però no ho és. Al final, retorna a la cort i retroba l'..... i l'èxit.

8. Llegiu el fragment següent i feu-ne un comentari, com si fos per a una prova d'accés a la universitat. Abans de començar a redactar el vostre text, llegiu el fragment unes quantes vegades, apunteu les idees que us suggereixi, feu un esquema del text que voleu fer i no doneu el comentari per definitiu fins que no l'hàgiu redactat més d'un cop i n'estigüeu plenament satisfets.

Totes aquestes coses donà Tura a Curial, de part de Laquesis, les quals Curial pres ab molt alegra cara e les festeja molt, així perquè ho mereixien per raó de la sua valor, com per qui les trametia. E, feta venir col·lació, hagueren molt gran plaer; mas Festa, acostant-se a l'orella de Curial, li dix:

—No llijats la lletra sens mi.

Curial callà.

Aprés d'açò, donaren en l'hostal una gentil cambra a Tura, on s'alleujàs; e així, se n'anà a reposar, car venia cansada del camí, e dix a Curial que, mentre ella dormiria un poc, escrivís, car tantost hic volia partir. Curial respòs ésser molt content. Ab tant, Curial e los altres cavallers, puis que a la sua cambra l'hagueren acompanyada, se'n tornaren a la sua cambra, on trobaren Festa molt penosa. E, mentre en açò estiguessen, Festa dix a Curial que se'n tornassen a la sua cambra.

Per què, tantost pres comiat dels cavallers, a la sua cambra se n'anaren.

[...]

Lladoncs dix Festa:

—Llijam a la lletra de Laquesis.

E així ho feren.

E veren, per aquella, com Laquesis se dolia molt perquè nulls temps li havia escrit ne havia feta menció d'ella, e com se recomanava a ell molt, e com li trametia aquelles joies e lo tendelló, dins lo qual lo pregava estigués, per ço que ella l'anàs a veure e conegués on seria.

Dix Festa:

—Aquesta, bona lletra és, e io la trametré a la senyora, en escusació vostra. E prec-vos que no escrivats a Laquesis, mas trametets-li a dir per la donzella que vos havets votat no dir vostre nom ne escriure a persona del món en tot aquest viatge; que us plau estar en lo seu tendelló, emperò que la pregats que no hi vengua, car fer vos hia conèixer a molta gent, mas que vós irets a ella abans que el torneig no serà finat.

Curial fonc content de fer aquesta resposta.

Per què, com la donzella hac dormit, Curial fonc prest e anà a ella e parlaren molt, e aprés li dix ço que havia deliberat; e Tura dix que bé era, emperò molt li plaguera que escrivís, si ésser pogués, mas Curial respòs que no podia escriure. Aportava Curial al braç sinestre un braçalet d'or ab moltes pedres e perles, e unes lletres entorn qui deien: «Ami sens amie». Per què Tura, veent lo braçalet, dix a Curial que trametés a Laquesis aquell braçalet, puis que lletra no li enviava, e tantost Curial lo hi donà. E Tura, mirant lo braçalet, llegí les lletres, e dix:

—Lo contrari està en veritat.

Respòs Curial:

—No us entenc a combatre sobre aquest cas.

Ab tant, pres comiat de tots los cavallers e de Festa, tantost s'hic partí.

BIBLIOGRAFIA

- ARAMON, R. «Notícia preliminar», dins *Curial e Güelfa*. Barcelona: Barcino, 1930-1933, v. I, p. 7-18. (Els Nostres Clàssics; 30)
- ARMANGUÉ, J. «Curial e Güelfa». *Cavall Fort* [Barcelona] (setembre de 1996), núm. 819, p. 13-17.
- BADIA, L. «De la “reverenda letradura” en el *Curial e Güelfa*», dins *De Bernat Metge a Roís de Corella*. Barcelona: Edicions dels Quaderns Crema, 1988, p. 121-144.
- BADIA, L. «La segona visió mitològica de Curial: Notes per a una interpretació de l'anònim català del segle XV *Curial e Güelfa*». A: *Estudis de Llengua i Literatura Catalanes*, 14 (*Miscel·lània Antoni M. Badia i Margarit*, 6). Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1987, p. 265-292.
- BADIA, L. «Veritat i literatura a les cròniques medievals catalanes». A: *Tradició i modernitat als segles XIV i XV. Estudis de cultura literària i lectures d'Ausiàs March*. València-Barcelona: Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana – Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1993, p. 19-38. (Biblioteca Sanchis Guarner; 25)
- BASTARDAS, J., «El suïcidi literari de Càmar. Una nota sobre el primer humanisme català en la novel·la *Curial e Güelfa*». A: *Estudis de Llengua i Literatura Catalanes*, 14 (*Miscel·lània Antoni M. Badia i Margarit*, 6). Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1987, p. 255-263.
- BOEHNE, P. J. «The coronation of Curial». A: *Actes del Segon Col·loqui d'Estudis Catalans a Nord-Amèrica (Yale, 17 d'abril de 1979)*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1982, p. 179-187.
- BOHIGAS, P. «Curial e Güelfa». A: *Actes del Tercer Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes (Cambridge, 9-14 d'abril de 1973)*. Oxford: The Dolphin Book, 1976, p. 219-234.
- BUTINYÀ, J. «Sobre l'autoria del *Curial e Güelfa*». *Boletín de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona* [Barcelona], XLV (1987-1988), p. 63-119.
- BUTINYÀ, J. «Tres comentaris sobre la novel·la *Curial e Güelfa*». *Revista de Filologia romànica* [Barcelona], VIII (1991), p. 251-265.
- BUTINYÀ, J. «Alain Chartier i el Curial, o som davant un antagonisme ideològic?». A: *Actes del Novè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes (Alacant-Elx, 9-14 de setembre de 1991)*. Barcelona-Alacant-València-Castelló: Publicacions de l'Abadia de Montserrat - Universitat d'Alacant - Universitat de València - Universitat Jaume I, 1993, v. I, p. 405-411.
- CABRUJA, L.; CASANELLAS, P.; MASSIP, M. A. *Història de la llengua catalana (Síntesi, textos i exercicis)*. Barcelona: Columna Edicions, 1990.
- CAMPS, J. «Estudi introductor», dins *Curial e Güelfa: Una tria*. Barcelona: Proa, 2002, p. 7-43. (Les Eines; 18)
- CASALS, G. «Estudi introductor», dins *Curial e Güelfa: tres històries d'amor*. Barcelona: Edicions 62, 1984, p. 5-20. (El Garbell; 12)

- CORTÈS, M. «La infantesa de Curial i una font literària». A: *Actes del Novè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes (Alacant-Elx, 9-14 de setembre de 1991)*. Barcelona-Alacant-València-Castelló: Publicacions de l'Abadia de Montserrat - Universitat d'Alacant - Universitat de València - Universitat Jaume I, 1993, v. I, p. 413-424.
- COSTA, M.; TARRÉS, M. *Diccionari del català antic*. Barcelona: Edicions 62, 2001. (El Cangur diccionaris; 100)
- CUNILLERA, L. *La literatura cavalleresca: L'amor i la guerra*. Barcelona: Barcanova, 1993.
- DESCLOT, B. *Crònica*. Barcelona: Edicions 62, 1982. (Les Millors Obres de la Literatura Catalana; 76)
- DIFRANCIS, J. «A study of Curial e Güelfa». A: *Actes del Segon Col·loqui d'Estudis Catalans a Nord-Amèrica (Yale, 17 d'abril de 1979)*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1982, p.163-178.
- ESCRIVÀ, V. «'Curial e Güelfa': el nacionalisme ecumènic literaturitzat». *Saó [València]* (setembre de 1992), núm. 155, p. 36-39.
- ESPADALER, A. M. *Una reina per a Curial*. Barcelona: Quaderns Crema, 1984. (Assaig; 3)
- FERRANDO, A. «Fortuna catalana d'una llegenda germànica: el tema de l'emperadriu d'Alemanya falsament acusada d'adulteri». A: *Actes del Desè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatures Catalanes (Frankfurt am Main, 18-25 de setembre de 1994)*. Barcelona: Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes - Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1996, v. II, p. 197-216.
- FERRANDO, A. «Sobre el marc històric de Curial e Güelfa i la possible intencionalitat de la novel·la». A: *Actes del Col·loqui Internacional Tirant lo Blanc. Estudis crítics sobre Tirant lo Blanc i el seu context*. València-Barcelona: Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana - Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1997, p. 323-369.
- FERRER, V. «Captius i enamorats: originalitat, convenció i interpretació de l'episodi africà de *Curial e Güelfa*». A: *Miscel·lània Joan Fuster. Estudis de Llengua i Literatura*, VI. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1993, p. 47-77.
- FERRER, V. «Pragmàtica i recepció literària: apunts sobre narrativa cavalleresca medieval». *Revista de Catalunya [Barcelona]* (setembre de 1997), núm. 121, p. 123-140.
- GIMENO F. M. «Notes d'un paleògraf a propòsit del matritensis 9.750 de la Biblioteca Nacional (*Curial e Güelfa*)». *Caplletra [València]* (tardor de 1993), núm. 15, p. 75-87.
- GÓMEZ, X. «'Curial e Güelfa', petges mitològiques». *Caplletra [València]* (tardor de 1988), núm. 3, p. 41-63.
- GONZÀLVEZ, H. «Els models cavallerescos en el Curial e Güelfa». A: *Estudis de Llengua i Literatura Catalanes, XLII (Miscel·lània Giuseppe Tavani, 1)*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2001, p. 37-60.
- MARTELL, J. (i DE GALBA, M. J.) *Tirant lo Blanc*. Barcelona: Ariel, 1979. (Clàssics Catalans Ariel; 1)
- MASSOT, J. «Falsificacions i falsificadors a la literatura catalana». *Serra d'Or [Barcelona]* (juliol-agost de 1993), núm. 403-404, p. 66-67.

- MERRILL, C. J. «La Güelfa i els seus models italians». A: *Actes del Tercer Col·loqui d'Estudis Catalans a Nord-Amèrica (Toronto, 1982)*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1982, p. 159-168.
- PERARNAU, J. «El manuscrit medieval del Curial e Güelfa», *Arxiu de Textos Catalans Antics* [Barcelona] (1992), núm. 11, p. 363-377.
- PIERA, M. «L'elaboració de conceptes humanistes a 'Curial e Güelfa'». A: *Actes del Setè Col·loqui d'Estudis Catalans a Nord-Amèrica (Berkeley, 1993)*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1996, p. 211-220.
- PIERA, M. *Curial e Güelfa y las novelas de caballerías españolas*. Madrid: Pliegos, 1998.
- PIERA, J. «Falsos dels segles XIII, XIV i XV». A: *Actes del Novè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes (Alacant-Elx, 9-14 de setembre de 1991)*. Barcelona-Alacant-València-Castelló: Publicacions de l'Abadia de Montserrat - Universitat d'Alacant - Universitat de València - Universitat Jaume I, 1993, v. I, p. 425-491.
- RIQUER, M. DE. *Història de la literatura catalana*. Barcelona: Ariel, 1964, v. I, p. 429-448, i v. II, p. 602-631.
- SABATÉ, G. «*Curial e Güelfa i Tirant lo Blanch* davant la cavalleria de la tardor medieval». A: *Actes del VIIè Congrés de l'Associació Hispànica de Literatura Medieval (Castelló de la Plana, 22-26 setembre 1997)*. València: Universitat Jaume I, 1999, vol. III, p. 335-343.
- SABATÉ, G. «La concepció de l'heroi al *Curial e Güelfa*», *Zeitschrift für Katalanistik* (2000), núm. 13, p. 7-20.
[disponible a <http://www.uni-tuebingen.de/romanistik/zfk/sabate.html>]
- SABATÉ, G.: http://parnaseo.uv.es/Tirant/bibl_curial_sabate.htm [bibliografia sobre *Curial e Güelfa* actualitzada molt sovint]
- SANSONE, G. «Pròleg», dins *Curial e Güelfa*. Barcelona: Edicions 62, 1979, p. 9-16. (Les Millors Obres de la Literatura Catalana; 8)
- SEBASTIÀ, J. «'Curial' és una falsificació: Polèmica sobre l'autenticitat d'un dels textos cabdals de la literatura catalana». *El Temps* [València] (23 de setembre de 1991), núm. 379, p. 28-29.
- TIÑENA, J. «Introducció», dins *Curial e Güelfa: Selecció oficial*. Barcelona: Laertes, 9-32, p. 9-29. (Lectures i itineraris; 33)
- TURRÓ, J. «Sobre el *Curial*, Virgili i Petrarca». A: *Miscel·lània Joan Fuster*, v. III. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1991, p. 149-168.
- TURRÓ, J. «Introducció», dins *Curial e Güelfa*. Barcelona: Teide, 1993, p. 1-15. (Tria de clàssics; 9).
- TURRÓ, J. «Introducció», dins *Curial e Güelfa*. Barcelona: Hermes Editora General – Castellnou, 2002, p. 7-50. (Biblioteca Hermes - Clàssics Catalans; 4).
- VENDRELL, S. «Introducció», dins *Curial e Güelfa*. Alzira: Bromera, 1984, p. 7-20. (Els Nostres Autors; 22)
- WALEY, P. «In search of an author for *Curial e Güelfa*». *Bulletin of Hispanic Studies* (1976), LIII p.117-126.

Edicions de *Curial e Güelfa*

Edicions que contenen el text complet

Curial e Güelfa. Edició d'Antoni Rubió i Lluch. Barcelona: Real Academia de Buenas Letras de Barcelona, 1901.

Curial e Güelfa. Edició de Ramon Aramon i Serra. Barcelona: Editorial Barcino, 1930-1933.

Curial e Güelfa. Edició de Ramon Miquel i Planes. Barcelona: Biblioteca catalana, 1932.

Curial e Güelfa. Edició de Marina Gustà. Barcelona: Edicions 62, 1979.

Antologies i adaptacions

Curial e Güelfa: tres històries d'amor. Adaptació de Glòria Casals i Llorenç Soldevila. Barcelona: Edicions 62, 1984.

Curial e Güelfa. Edició de Jordi Tiñena. Barcelona: Laertes, 1989.

Curial e Güelfa. Versió de Jaume Turró. Barcelona: Teide, 1993.

Curial e Güelfa. Adaptació de Salvador Vendrell. Alzira: Bromera, 1993.

Curial e Güelfa: Selecció oficial. Edició de Jordi Tiñena. Barcelona: Laertes, 2002.

Curial e Güelfa: Una tria. Edició de Josep Camps. Barcelona: Proa, 2002.

Curial e Güelfa. Adaptació de Jaume Turró. Barcelona: Hermes Editora General - Castellnou, 2002.

ANNEXOS

ANNEX 1: Relació de pàgines de les edicions principals

Tot seguit, podeu trobar les principals edicions que llegiran la majoria d'estudiants de la novel·la *Curial e Güelfa*, amb la correspondència de pàgines dels capítols: les dues edicions amb el text sencer més presents en moltes biblioteques públiques i cases particulars, i les tres edicions més fàcils de trobar a les llibreries perquè ja s'han confegit seguint la Resolució de 29 de maig de 2001 (que dona instruccions per a l'organització i el funcionament dels centres docents d'educació secundària de Catalunya per al curs 2001-2002). No hi consignem la de Rubió i Lluch ni la de Miquel i Planes, perquè és molt improbable que algun estudiant les empri.

Consultant aquesta relació, per una banda, no hi ha d'haver cap problema a l'hora de localitzar un fragment, encara que hi hagi estudiants que utilitzin una edició diferent de la dels seus companys. Per altra banda, encara que tot el grup classe empri la mateixa edició, aquesta relació permet trobar ràpidament un determinat fragment a què es faci referència en aquest dossier, perquè consignem les pàgines a què correspon un capítol determinat. No consignem altres edicions de *Curial e Güelfa* que no contenen tots els capítols de la Resolució o bé que són molt adaptades (perquè només podrien ser útils per als estudiants de batxillerat com a lectura prèvia als capítols seleccionats).

Més avall, fem la mateixa relació amb els tres llibres de *Curial e Güelfa* i amb els títols que agrupen els capítols pel contingut tal com apareix a la Resolució, perquè també pot permetre al professorat tenir la correspondència de pàgines si fa llegir als estudiants l'obra fragmentant-la en etapes de lectura.

Finalment, fem una breu descripció de les cinc edicions que considerem que són les que es poden aconsellar als estudiants de batxillerat.

Relació de capítols presents en la Resolució i pàgines					
Capítols	Textos sencers		Textos amb tots els capítols seleccionats		
	1) Barcino (1930-1933) —3 volums—	2) MOLC (1979)	3) Laertes (abril 2002)	4) Proa (juny 2002)	5) Hermes (juliol 2002)
<i>Llibre primer</i>					
1	p. 19-20	p. 23	p. 35	p. 49	p. 69
2	p. 20-23	p. 23-24	p. 35-37	p. 50-52	p. 69-71
3	p. 23-25	p. 25	p. 37-38	p. 52-54	p. 71-72
4	p. 25-26	p. 25-26	p. 38-39	p. 54	p. 73
5	p. 26-27	p. 26	p. 39	p. 55	p. 73-74
6	p. 27-28 (l.19)	p. 26-27	p. 39-40	p. 55-56	p. 74
7	p. 28 (l. 20) - p. 30	p. 27	p. 40-41	p. 56-57	p. 75
8	p. 30-31 (l. 25)	p. 27-28	p. 41-42	p. 57-58	p. 76
9	p. 32 (l. 1) - p. 38	p. 28-31	p. 42-45	p. 59-63	p. 77-80
10	p. 31-40	p. 31	p. 46	p. 63-64	p. 80-81
11	p. 40-42	p. 31-32	p. 46-47	p. 64-65	p. 81-82
12	p. 42-43 (l. 20)	p. 32-33	p. 47-48	p. 66	p. 82-83

13	p. 43 (l. 21) - p. 47	p. 33-35	p. 48-50	p. 67-69	p. 83-85
14	p. 48-50	p. 35-36	p. 50-52	p. 70-71	p. 86-87
15	p. 50-55	p. 36-38	p. 52-54	p. 72-75	p. 87-90
19	p. 69-72 (l. 3)	p. 44-45	p. 55-56	p. 75-77	p. 90-92
20	p. 72 (l. 4) - p. 77	p. 45-47	p. 56-59	p. 78-81	p. 92-95
21	p. 77-78	p. 47-48	p. 59-60	p. 81-82	p. 96
22	p. 78-83	p. 48-50	p. 60-62	p. 82-86	p. 97-99
23	p. 83-92	p. 50-54	p. 63-67	p. 86-92	p. 100-105
24	p. 92-105	p. 54-59	p. 68-75	p. 92-101	p. 105-113
27	p. 109 (l. 16) - p. 118	p. 61-65	p. 75-80	p. 102-109	p. 115-120
28	p. 118-122	p. 65-67	p. 80-82	p. 109-112	p. 120-122
29	p. 122-123	p. 67	p. 82-83	p. 112-113	p. 123-124
32	p. 142-147	p. 75-77	p. 83-86	p. 113-117	p. 124-127
33	p. 147-153	p. 77-80	p. 86-90	p. 117-121	p. 127-131
34	p. 153-156	p. 80-81	p. 90-91	p. 122-123	p. 132-133
35	p. 156-158 (l. 16)	p. 82	p. 91-92	p. 124-125	p. 133-134
36	p. 158 (l. 17) - p. 160	p. 82-83	p. 93-94	p. 125-126	p. 134-135
37	p. 160-165 (l. 4)	p. 83-85	p. 94-96	p. 127-130	p. 136-138
38	p. 165 (l. 5) - p. 166	p. 85-86	p. 96-97	p. 130	p. 138-139
43	p. 176 (l. 5) - p. 177	p. 90-91	p. 97-98	p. 131-132	p. 139-140
44	p. 177-182 (l. 23)	p. 91-93	p. 98-101	p. 132-135	p. 140-143
45	p. 182 (l. 24) - p. 183 (l. 25)	p. 93-94	p. 101	p. 136	p. 143-144
<i>Libre segon</i>					
4	p. 10 (l. 13)-11 (l. 24)	p. 101-102	p. 103-104	p. 139-140	p. 148-149
5	p. 11 (l. 25) 13 (l. 12)	p. 102	p. 104-105	p. 141-142	p. 149-150
11	p. 32-35 (l. 12)	p. 111-112	p. 105-107	p. 142-145	p. 152-153
12	p. 35 (l. 13) - 36 (l. 23)	p. 112-113	p. 107-108	p. 145-146	p. 154
13	p. 36 (l. 24) - 39	p. 113-114	p. 108-110	p. 146-148	p. 155-156
14	p. 39-48	p. 115-118	p. 110-115	p. 149-156	p. 157-162
15	p. 48-50 (l. 5)	p. 119-120	p. 115-116	p. 156-157	p. 162-163
16	p. 50 (l. 6) - 51 (l. 12)	p. 120	p. 116-117	p. 158-159	p. 163-164
17	p. 51 (l. 12) -53 (l. 5)	p. 120-121	p. 117-118	p. 159-160	p. 164-165
18	p. 53 (l. 6) - 56 (l. 1)	p. 121-122	p. 118-120	p. 160-162	p. 166-167
19	p. 56 (l. 2) - 56	p. 122-123	p. 120	p. 162-163	p. 167-168
20	p. 57-60 (l. 15)	p. 123-124	p. 120-122	p. 163-165	p. 168-170
21	p. 60 (l. 16) - 61	p. 124-125	p. 122-123	p. 165-166	p. 170-171
34	p. 97-98	p. 142	p. 123-124	p. 167-168	p. 173-174
35	p. 98-103	p. 143-145	p. 124-127	p. 168-172	p. 174-177

36	p. 103-106 (l. 11)	p. 145-146	p. 128-129	p. 173-175	p. 177-179
37	p. 106 (l. 12) - p. 109 (l. 20)	p. 146-148	p. 129-131	p. 175-177	p. 179-181
40	p. 113-121	p. 150-153	p. 132-136	p. 178-183	p. 182-187
43	p. 126 (l. 4) - p. 127 (l. 7)	p. 155	p. 136	p. 184-185	p. 187-188
44	p. 127 (l. 8) - p. 132	p. 156	p. 137-138	p. 185-186	p. 188-189
46	p. 132-134	p. 158-159	p. 138-139	p. 187-188	p. 191-192
47	p. 134-135 (l. 2)	p. 159	p. 139-140	p. 188-189	p. 192
62	p. 162 (l. 5) - 164 (l. 18)	p. 171-172	p. 140-141	p. 190-192	p. 195-196
66	p. 168 (l. 17) - 169	p. 174-175	p. 142	p. 192-193	p. 197
67	p. 169-171 (l. 2)	p. 175	p. 142-143	p. 193-194	p. 197-198
68	p. 171 (l. 3) - p. 172	p. 175-176	p. 143-144	p. 194-195	p. 198-199
<i>Llibre tercer</i>					
41	p. 94-98	p. 270-272	p. 145-147	p. 200-203	p. 216-218
42	p. 98-100	p. 272-273	p. 147-149	p. 203-204	p. 218-219
43	p. 101-102	p. 273	p. 149	p. 205	p. 220
44	p. 102-106 (l. 21)	p. 273-275	p. 149-152	p. 206-208	p. 220-223
45	p. 106 (l. 21) - p. 108	p. 275-276	p. 152-153	p. 209	p. 223-224
46	p. 108-110 (l. 2)	p. 276	p. 153	p. 210-211	p. 224-225
47	p. 110 (l. 3) - p. 113	p. 276-278	p. 154-155	p. 211-213	p. 225-227
48	p. 113-114 (l. 13)	p. 278	p. 155-156	p. 213-214	p. 227
49	p. 114 (l. 14) - p. 115	p. 278-279	p. 156-157	p. 214-215	p. 227-228
50	p. 115-116	p. 279	p. 157	p. 215-216	p. 228-229
51	p. 116-117 (l. 23)	p. 279-280	p. 157-158	p. 216-217	p. 229
52	p. 117 (l. 23) - p. 119 (l. 21)	p. 280-281	p. 158-159	p. 217-218	p. 230-231
53	p. 119 (l. 22) - p. 123	p. 281-282	p. 159-161	p. 218-221	p. 231-233
54	p. 123-124 (l. 8)	p. 283	p. 162	p. 221-222	p. 233-234
55	p. 124 (l. 8) - p. 125	p. 283	p. 162-163	p. 222-223	p. 234
56	p. 125-126 (l. 10)	p. 284	p. 163	p. 223	p. 235
61	p. 138 (l. 21) - p. 139	p. 289	p. 164	p. 224	p. 236
62	p. 139-140 (l. 7)	p. 289-290	p. 164	p. 224-225	p. 236
63	p. 140 (l. 8)-141 (l. 24)	p. 290	p. 165	p. 225-226	p. 237-238
64	p. 141 (l. 25)-142 (l.25)	p. 290-291	p. 166	p. 226-227	p. 238
65	p. 143 (l. 1)-144 (l. 15)	p. 291-292	p. 166-167	p. 227-228	p. 239
69	p. 148-149 (l. 6)	p. 294	p. 167-168	p. 229	p. 240-241
70	p. 149 (l. 7) - p. 152	p. 294-295	p.168-170	p. 229-232	p. 241-242
71	p. 153 (l. 5) - p. 155 (l. 10)	p. 295-297	p. 170-171	p. 232-234	p. 243-245
72	p. 155 (l. 11) - p. 159 (l. 21)	p. 297-298	p. 172-174	p. 234-237	p. 245-247
77	p. 164-165	p. 301	p. 174-175	p. 238	p. 248

78	p. 165-167 (l. 25)	p. 301-302	p. 175-176	p. 238-240	p. 248-250
79	p. 168 (l. 1) - p. 168 (l. 22)	p. 302-303	p. 176-177	p. 240-241	p. 250-251
80	p. 168 (l. 23) - p. 172 (l. 4)	p. 303-304	p. 177-179	p. 241-243	p. 251-253
88	p. 193-195	p. 313-314	p. 179-180	p. 244	p. 254-255
89	p. 195-199	p. 314-316	p. 180-182	p. 245-248	p. 255-257
90	p. 199-200 (l. 24)	p. 316	p. 182-183	p. 248-249	p. 257-258
91	p. 200 (l. 25) - p. 201	p. 316	p. 183	p. 249	p. 258
92	p. 201-203 (l. 8)	p. 316-317	p. 183-185	p. 249-250	p. 258-259
100	p. 231-235 (l. 16)	p. 329-330	p. 185-187	p. 251-254	p. 262-264
101	p. 235 (l. 17) - p. 236 (l. 23)	p. 330-331	p. 187-188	p. 254-255	p. 264-265
102	p. 236 (l. 24) - p. 239	p. 331-332	p. 188-189	p. 255-257	p. 265
103	p. 239-243	p. 332-334	p. 190-191	p. 257-259	p. 267-269
104	p. 243-249 (l. 22)	p. 334-336	p. 192-195	p. 260-264	p. 269-272
105	p. 249 (l. 23) - p. 251 (l. 10)	p. 337	p. 195-196	p. 264-266	p. 273
106	p. 251 (l. 11) - p. 252	p. 337-338	p. 196-197	p. 266	p. 274
107	p. 252-256	p. 338-339	p. 197-198	p. 267-269	p. 274-276

Relació de parts en què divideix Curial e Güelfa la Resolució i pàgines					
Parts de la Resolució	Textos sencers		Textos amb tots els capítols seleccionats		
	1) Barcino (1930-1933)	2) MOLC (1979)	3) Laertes (2002)	4) Proa (2002)	5) Hermes (2002)
Capítols del llibre primer	v. I, p. 19-187	p. 21-96	p. 35-101	p. 49-136	p. 69-144
1-15: Presentació de la cort de Montferrat.	p. 19-55	p. 23-38	p. 35-54	p. 49-75	p. 69-90
19-24: Desgreuges a la duquessa duts a terme per Jacob de Cleves, Curial i altres cavallers.	p. 69-105	p. 44-59	p. 55-75	p. 75-101	p. 90-113
27-29: Enamorament i declaració de Laquesis a Curial. Marxa de Curial.	p. 109 (l. 16) - 123	p. 61-67	p. 75-83	102-113	p. 115-124
32-38: Presentació de Boca de Far i gelosia de Curial perquè pretén Güelfa.	p. 142-166	p. 75-86	p. 83-97	p. 113-130	p. 124-139
43-45: Torneig amb Boca de Far i presència del rei Pere d'Aragó.	p. 176 (l. 5) - p. 183 (l. 25)	p. 90-94	p. 97-101	p. 131-136	p. 139-144

Capítols del llibre segon	v. II, 5-296	p. 97-230	p. 103-144	p. 139-195	p. 148-199
4-5: Retrets de Güelfa per les noves d'Alemanya i decisió que Arta acompanyi Curial.	p. 10 (l. 13) - p. 13 (l. 12)	p. 101-102	p. 103-105	p. 139-142	p. 148-149
11-13: Cavaller que pretén Arta (Festa).	p. 32-39	p. 111-114	p. 105-110	p. 142-148	p. 152-156
14-21: Torneig amb B. del Chastel.	p. 39-61 (l. 15)	p. 115-125	p. 110-123	p. 149-166	p. 157-171
34-37: Prop de Melú, Tura li porta notícies de Laquesis.	p. 97-109 (principi l. 20)	p. 142-148	p. 123-131	p. 166-167	p. 173-181
40: Torneig de vespres, rei d'Aragó.	p. 113-121	p. 150-153	p. 132-136	p. 178-183	p. 182-187
43: Laquesis.	p. 126 (l. 4) - p. 127 (l. 7)	p. 155	p. 136	p. 184-185	p. 187-188
44: Festa.	p. 127 (l. 8)	p. 156	p. 137-138	p. 185-186	p. 188-189
46-47: Desqualificació del duc d'Orleans.	p. 132-135 (l. 2)	p. 158-159	p. 138-140	p. 187-189	p. 191-192
62: Laquesis parla de Curial al rei de França.	p. 162 (l. 5)-164 (l. 18)	p. 171-172	p. 140-141	p. 190-192	p. 195-196
66-68: El rei d'Aragó se'n va. Melcior de Pando: noves de Güelfa.	p. 168 (l. 17)-172	p. 174-176	p. 142-144	p. 192-195	p. 197-199
Capítols del llibre tercer	v. III, p. 6-256	p. 231-339	p. 145-198	p. 200-269	p. 216-276
41-56: Esclavatge a Tunis i coneixença de Camar.	p. 94-126 (l. 10)	p. 270-284	p. 145-163	p. 200-223	p. 216-235
61-65: Camar desvela a Joan el secret del tresor de l'hort. Camar besa apassionadament Curial.	p. 138 (l. 21) - 144 (l. 15)	p. 289-292	p. 164-167	p. 224-228	p. 236-239
69-72: Suïcidi de Camar i alliberament de Curial (escena dels lleons).	p. 14 - p. 159 (l. 21)	p. 294-298	p. 167-174	p. 229-237	p. 240-247
77-80: Retorn a Montferrat i rebuig de la Güelfa.	p. 164 - p. 172 (l. 4)	p. 301-304	p. 174-179	p. 238-243	p. 251-253
88-92: Torneig de rei de França. Curial venç el turc Critxí.	p. 193 - p. 203 (l. 8)	p. 313-317	p. 179-185	p. 244-250	p. 254-259
100-107: Torneig final i festes de noces.	p. 231-256	p. 329-339	p. 185-198	p. 251-269	p. 262-276

1) Barcino (1930-1933)

Referència bibliogràfica: *Curial e Güelfa*. Edició a cura de Ramon Aramon i Serra. 287 pàgines. Barcelona: Editorial Barcino. Col·lecció «Els Nostres Clàssics». Tres volums: volum I (volums 39-40 de la col·lecció, 295 pàgines, 1930, ISBN: 84-7226-228-6); volum II (volums 35-36 de la col·lecció, 187 pàgines, 1931, ISBN: 84-7226-224-3); volum III (volum 30 de la col·lecció, 292 pàgines, 1933, ISBN: 84-7226-221-9). N'existeixen dues edicions posteriors (els volums I i II, de 1981; i el volum III, de 1982.)

L'edició s'ha fet seguint els criteris habituals de la col·lecció *Els Nostres Clàssics*. La divisió en paràgrafs és de l'editor (que no coincideix sempre amb el manuscrit), el qual també ha dividit l'obra en capítols (aquests capítols, però, no coincideixen amb els de l'edició que es pren com a base a la Resolució) i els ha titulats.

A més del text sencer de *Curial e Güelfa*, hi ha una introducció (*Notícia preliminar*, pàgines 5-18) —que, segons l'enquadernació pot aparèixer en el primer volum o repartida entre el primer i el segon volum—, *Notes*, *Bibliografia addicional*, *Glossari* i *Errades* (pàgines 257-287 del volum III).

De les primeres edicions de la novel·la, és la més present en moltes biblioteques (tot i que en algunes només tenen els dos primers volums). No té la divisió en capítols base a la Resolució, però a partir de la relació de pàgines anterior es pot utilitzar fàcilment. Si en la columna corresponent no diem res, queda clar en el llibre el final o el principi d'un capítol (o bé perquè hi ha un títol interior o bé perquè en la pàgina indicada només hi ha un punt i a part —i el començament o final del capítol coincideix amb aquest únic punt i a part—). Si indiquem la línia i tot, és perquè el principi o final de capítol coincideix amb un dels punts i a part de la pàgina indicada o, fins i tot, amb un punt i seguit.

2) MOLC (1979)

Referència bibliogràfica: *Curial e Güelfa*. Edició a cura de Marina Gustà. 347 pàgines. Barcelona: Edicions 62 (amb iniciativa conjunta amb «la Caixa»), 1979. Col·lecció «Les Millors Obres de la Literatura Catalana». ISBN: 84-297-1463-4.

És l'edició citada a la Resolució. Conté l'obra sencera, més adaptada tipogràficament i ortogràficament que l'edició de Barcino. L'obra està dividida en els capítols que marca la Resolució, perquè precisament pren com a base aquesta edició. La divisió en paràgrafs és la que presenta el manuscrit (i la donen així les edicions de Rubió i Miquel) i no pas la que presenta l'edició d'Aramon.

Aquest llibre (l'edició de 1979 o alguna altra de les posteriors) es troba en moltes biblioteques públiques.

A més del text sencer de *Curial e Güelfa*, hi ha una breu introducció no signada (pàgines 7-8), un pròleg de Giuseppe E. Sansone (pàgines 9-16) i *Nota sobre l'edició* (pàgina 17).

3) Laertes (2002)

Referència bibliogràfica: *Curial e Güelfa: Selecció oficial*. Introducció i altres textos de Jordi Tiñena. 217 pàgines. Barcelona: Laertes, 2002 (abril). ISBN: 84-7584-481-2. Col·lecció «Lectures i Itineraris», 33.

L'edició és idèntica a la d'Edicions 62. És un dels llibres que ha aparegut seguint exactament els capítols de la Resolució. Inclou un resum dels capítols no seleccionats.

A més dels capítols esmentats, hi ha *Introducció* (pàgines 9-29), *Guia bibliogràfica* (pàgines 31-32), *Glossari* (pàgines 199-200), *Altres textos* (201-209), *Comentari* (pàgines 211-214) i *Propostes de treball* (pàgines 215-217).

4) Proa (2002)

Referència bibliogràfica: *Curial e Güelfa: Una tria*. Introducció i altres textos de Josep Camps. 299 pàgines. Barcelona: Proa, 2002 (juny). Col·lecció «Les Eines», 18. ISBN: 84-8437-403-3.

L'edició és molt semblant a la d'Edicions 62, tot i que s'hi ha corregit algun lapsus i s'han regularitzat alternances (per exemple, els casos de confusió de vocals àtones o grafies diferents d'un mateix mot). És un dels llibres que ha aparegut seguint exactament els capítols de la Resolució. Inclou un resum dels capítols no seleccionats.

A més dels capítols esmentats, hi ha *Estudi introductori* (pàgines 7-38), *Bibliografia* (pàgines 39-43), *Glossari* (pàgines 271-275), *Propostes de treball* (pàgines 277-297) i 526 notes a peu de pàgina amb aclariments de tot tipus (contextuals, culturals, lingüístics, etc.).

5) Hermes (2002)

Referència bibliogràfica: Anònim, *Curial e Güelfa*. Edició de Jaume Turró Torrent. 287 pàgines. Barcelona: Hermes Editora General - Castellnou, 2002 (juliol). Col·lecció «Biblioteca Hermes - Clàssics Catalans», 4. ISBN: 84-8287-261-1.

És un dels llibres que ha aparegut seguint exactament els capítols de la Resolució. A més d'aquests capítols, n'hi ha dotze més (el 25 del llibre primer; l'1, el 2, el 45, el 115, el 124, el 125, el 126 i el 127 del llibre segon, i l'1, el 2 i el 3 del llibre tercer), els quals no distingeix dels que són de lectura obligatòria per als estudiants de batxillerat. Inclou un resum, de vegades molt ampli, dels capítols no seleccionats. Pròpiament és una versió del text original, perquè se n'ha fet una adaptació bastant lliure acostada al català actual (morfològicament, sintàcticament i, fins i tot, lèxicament). Per tant, si s'empra aquesta edició i el professor vol que els estudiants s'acostumin a fragments de l'obra més acostats a l'original i fa fer exercicis del subapartat *La llengua* d'aquest dossier, caldrà que els proporcioni els fragments d'alguna altra edició.

A més dels capítols esmentats, hi ha *Introducció* (pàgines 5-40), *Cronologia* (pàgines 51-66), *Activitats* (pàgines 277-284), *Bibliografia* (pàgines 285-286) i 162 notes a peu de pàgina amb aclariments de tot tipus (contextuals, culturals, lingüístics, etc.).

ANNEX 2: Característiques del català medieval

Tot seguit us presentem unes quantes característiques del català de la baixa edat mitjana, amb exemples.

CARACTERÍSTIQUES FONÈTIQUES

Confusió *a/e* àtones (en les zones on s'ha produït)

- En posició pretònica, des del segle XIII (*Evengèlij, resplendent...*).
- En posició final absoluta, des del segle XIV (*mara...*).
- En altres posicions, no abans del segle XV (*mamellas...*). (Els plurals femenins amb *-as* també poden ser causats per una còpia de l'occità.)

Confusió *o/u* àtones (en zones on s'ha produït)

- Per al pronom feble *ho* (que després de vocal es pronuncia amb *u* en tots els dialectes), des del segle XIV.
- En casos d'assimilació a causa d'una *u* o d'una *i*, o bé en contacte amb una *b*, des del segle XV (*cubertes —per cubrir o per la b—, cumú...*).
- En altres posicions, no abans del final del segle XV o de l'inici del segle XVI.

No pronúncia de consonants finals (en zones on s'ha produït)

- Podem veure que no es pronuncien les consonants etimològiques a través de dos fenòmens:
  - a) si hi falten consonants finals, com ara si trobem *cantan* (en comptes de *cantant*), *senyós*, etc.
  - b) si hi ha ultracorreccions: si trobem, per exemple, *feient* (en comptes de *feien*) o *cars* (en comptes de *cas*).

Pronúncia de *jo*

El pronom fort de primera persona del singular té l'origen en el llatí clàssic EGO > EO > io i ha donat dues pronúncies diferents —des dels orígens de la llengua— que es mantenen encara avui: la forma «jo» i la forma «io» (que no és cap castellanisme). La primera és la pronúncia normal a les illes Balears i Pitiüses, a la Catalunya Nord i a la zona pirinenca i prepirinenca del Principat de Catalunya. Totes dues pronúncies són igualment bones en la llengua estàndard, encara que la grafia sembla que afavoreix la forma *jo*.

Confusió *b/v* (en zones on s'ha produït)

El català medieval de tots els territoris distingia la *b* bilabial i la *v* labiodental, per bé que cap a mitjan segle XV es comencen a confondre en certs llocs. (Actualment només es distingeixen en certs parlars, com ara el català insular, el català alguerès, el català valencià no apitxat i el català central del Camp de Tarragona.)

CARACTERÍSTIQUES MORFOLÒGIQUES I SINTÀCTIQUES

Article masculí

Els articles *lo*, *los* que apareixen en el textos medievals (o actualment en el dialecte nord-occidental) no són articles neutres; són les formes de l'article masculí normals i corrents de l'època, que van existir a tot el domini lingüístic (menys en els llocs on s'emprava l'article salat) fins ben bé el segle XVIII. Són les formes que encara existeixen en català nord-occidental i que no tenen pas la mateixa evolució que l'anomenat *article neutre* (que és un castellanisme).

En llatí no hi havia articles. Les llengües romàniques que van desenvolupar un article ho van fer a partir de l'evolució àtona de demostratius, en general a partir de ILLU/ILLA < ILLE/ILLA/ILLUD. (Una llengua romànica —el sard—, el català insular i el català de Cadaqués i zones properes —i fa segles molts parlars catalans, perquè durant una època en català van coexistir articles d'ambdós orígens—, mantenen els articles procedents de IPSU/IPSA < IPSE/IPSA/IPSUM.)

Fa segles, l'article procedent de ILLU era *lo* (*los*) en certs contextos (entre consonants) i *el* (*els*) —de fet, només «l» o «ls»— en altres (abans o després de vocal). Però va arribar un moment en què, en la majoria de dialectes, de *lo* es va passar a *el* (que és «l» amb l'afegiment d'una vocal epentètica). L'anomenat article neutre és un castellanisme —castellanisme que prové del mateix ètim que l'article i el pronom feble catalans *el* (*lo*, *l'*, etc.)— introduït independentment de l'evolució anterior.

Demostratius

Com que els demostratius llatins s'anaven debilitant (per això ILLU, en la versió àtona, va esdevenir *lo* > *el*), es van reforçar amb *ECCU (però també trobem *est* i *eix*, sense reforç):

*ECCU-ISTU > <i>aquest</i>	*ECCU-ISTA > <i>aquesta</i>	ISTA > <i>esta</i>
*ECCU-IPSU > <i>aqueix</i>	*ECCU-IPSA > <i>aqueixa</i>	IPSA > <i>eixa</i>
*ECCU-ILLU > <i>aquell</i>	*ECCU-ILLA > <i>aquella</i>	

Possessius

Meu, *teu* i *seu* provenen dels possessius del llatí vulgar MEU(M), *TEU(M) i *SEU(M) (aquests dos últims, formats per analogia amb MEUM, en lloc de TUUM i SUUM).

MEA(M), TUA(M) i SUA(M) van donar lloc a *mia*, *tua* i *sua*. Però més tard van aparèixer les formes analògiques *meua/meva*, *teua/teva*, *seua/seva*. (Al segle XV conviuen les dues formes, però els puristes prefereixen *mia* a *meua* o *meva*.)

Davant dels substantius, també trobem els possessius àtons:

*MUM > <i>mon</i>	*TUM > <i>ton</i>	*SUM > <i>son</i>
*MOS > <i>mos</i>	*TOS > <i>tos</i>	*SOS > <i>sos</i>
*MA > <i>ma</i>	*TA > <i>ta</i>	*SA > <i>sa</i>
*MAS > <i>mes</i>	*TAS > <i>tes</i>	*SAS > <i>ses</i>

Plurals masculins amb -es que després esdevindran amb -os

Els mots masculins acabats en -s en el singular feien els plurals amb -es (*meses* per a *mesos*, *orgulloses* per a *orgullosos*...) fins ben bé el segle XIV. Trobem algun exemple de plural amb -os (*mesos*, *orgullosos*...) ja al segle XIII i es van generalitzar al segle XV.

Plurals amb *-ns* d'antics esdrúixols llatins

Els elements nominals aguts en llatí —actualment plans— que tenien N a l'última síl·laba mantenen aquesta *n* en plural a gairebé tot el domini (per exemple, *capità-capitans*, *serè-serens*, etc.). Ara bé, en el català medieval trobem aquest mateix fenomen també per a elements nominals esdrúixols en llatí, fenomen que encara es manté en certs parlars: *hòmens* (*homes*) o *jóvens* (*joves*).

Mots acabats en *-or* femenins

Actualment hi ha substantius acabats en *-or* tant femenins (per exemple, *suor*, *calor*) com masculins (*l'honor*, *l'amor*). A l'edat mitjana, però, molts dels mots que ara són masculins encara eren femenins.

Restes de declinació

Ja en llatí vulgar s'havia perdut la distinció de casos, i va quedar l'acusatiu com a únic cas (però van quedar restes de distinció nominatiu/acusatiu). En els textos medievals en trobem alguna, especialment en els mots *Déus* (nominatiu, en funció de subjecte o atribut) / *Déu* (acusatiu, per a la resta de funcions) i *Sényer/Senyor* (que sovint és una alternança arbitrària respecte de la funció sintàctica).

Pretèrit perfet sintètic (o simple) / pretèrit perfet perifràstic

En el català coexisteixen dos temps verbals equivalents: el pretèrit perfet sintètic (*aní*, *anares*, *anà*, *anàrem*, *anàreu*, *anaren*) i el pretèrit perfet perifràstic (*vaig anar*, *vas anar*, *va anar*, *vam anar*, *vau anar*, *van anar*). Durant l'edat mitjana gairebé no trobem el pretèrit perfet perifràstic (que prové de {VADO + infinitiu}) i quan apareix no és ben bé equivalent a l'altre pretèrit. Per tant, en la majoria de textos medievals trobem, només, el pretèrit perfet sintètic.

Auxiliar *ésser/haver* i concordança de participi

Fins fa pocs segles a tot el domini s'utilitzaven dos auxiliars per a formar els temps compostos: *haver* i *ésser*, segons els verbs (com es fa en llengües romàniques, com ara el francès, i no romàniques, com ara l'alemany). La distribució dels verbs que requerien *haver* o *ésser* tenia correspondència amb l'anomenada *concordança de participi* i amb el fenomen actual de pronominalització de subjectes amb *en*. Vegem-ho en un esquema:

Verbs que requerien *ésser* (verbs intransitius, la majoria de moviment):

- La concordança de participi s'establia entre el subjecte i el participi: *Sóc arribada* [dit per una dona].
- Actualment aquests verbs poden tenir subjectes (si són indeterminats o quantificats) que pronominalitzin amb *en*: *Arriben nens* → *N'arriben*.

Verbs que requerien *haver* (la resta de verbs):

- La concordança de participi s'establia entre el complement directe i el participi: *He menjada una poma* [dit per qualsevol persona].
- Actualment aquests verbs poden tenir complements directes (si són indeterminats o quantificats) que pronominalitzin amb *en*: *Menjo pomes* → *En menjo*.

Actualment hi ha parlars en què encara s'utilitza l'auxiliar *ésser*: en certs llocs se segueix la regularitat anterior (*Sóc arribat* / *He menjat*) i en altres llocs l'auxiliar *ésser* ha quedat fossilitzat sense seguir cap regularitat (i tant pot aparèixer *Sóc arribat* com *Sóc menjat*).

Ordre dels pronoms febles

Actualment, el fet que un pronom feble vagi davant o darrere d'un verb depèn únicament de la forma verbal:

- a) Els pronoms febles van al darrere si la forma verbal és un infinitiu (*mirar-lo, veure-us*), un gerundi (*mirant-lo*) o un imperatiu (*mira'!*, *mireu-lo*).
- b) Els pronoms febles van al davant si la forma verbal és qualsevol altra (*el mira, m'ho ha dit*).
- c) Si tenim una combinació formada per una forma personal més un infinitiu o un gerundi, podem col·locar els pronoms febles on vulguem (*el vaig mirar/vaig mirar-lo, l'anava mirant/anava mirant-lo*).

A l'edat mitjana, però, amb una forma verbal personal (el cas *b*) els pronoms febles anaven al darrere de la forma verbal si aquesta es trobava al principi de l'oració. Per tant, per exemple *E dix li...* (perquè la forma verbal —la conjunció no l'afecta— és al principi de l'oració) i, en canvi, *Prestament li dix...*

ANNEX 3: Solucionari

I. ABANS DE LA LECTURA

1. CONTEXT HISTÒRIC I CULTURAL

1.

<i>Fets polítics</i>	<i>Any</i>	<i>Fets socials, culturals i lingüístics</i>	
Els catalans participen en la conquesta i repoblament de Múrcia. Sota el llarg regnat de Jaume el Conqueridor (1213-1276), ja s'han conquerit altres territoris (part de les illes Balears, de l'actual País Valencià, etc.).	1265	<p>Es va abandonant progressivament l'art romànic i comencen les manifestacions d'art gòtiques.</p> <p>Tot i que ja fa segles que el català és una llengua diferenciada del llatí, és en aquest moment quan ja hi ha molts textos escrits en català.</p>	Època dels esdeveniments narrats (1267-1285)
Final del regnat de Jaume el Conqueridor i principi del regnat de Pere el Gran. Comença una separació temporal del regne de Mallorca (1276-1343), que comprèn les Illes, el Rosselló i la Cerdanya.	1276		
Conquesta de Sicília.	1282		
Final del regnat de Pere el Gran i principi del regnat d'Alfons el Franc.	1285		
Conquesta de Menorca.	1287		
Final del regnat d'Alfons el Franc i principi del regnat de Jaume el Just.	1291		
	1300	Creació de l'Estudi General de Lleida (1300).	
Inici de l'expansió catalana a Orient, sota el comandament de Roger de Flor.	Principi del segle XIV	<p><i>Crònica</i> de Bernat Desclot i <i>Crònica</i> de Jaume el Conqueridor.</p> <p>Mort de l'escriptor Arnau de Vilanova (1238-1311).</p> <p>Mort de Ramon Llull (1232-1315), el primer escriptor europeu que escriu obres filosòfiques, teològiques, etc. en una llengua romànica.</p>	
Comença la conquesta de Sardenya.	1323	Consistori de Tolosa, on s'apleguen el poetes trobadorescs en occità, amb notable presència de catalans.	
Final del regnat de Jaume el Just i principi del regnat d'Alfons el Benigne.	1327	<i>Crònica</i> de Ramon Muntaner (escrita entre 1325 i 1336).	

Final del regnat d'Alfons el Benigne i principi del regnat de Pere el Cerimoniós.	1336		Època possible de la redacció (1430-1462)
	1350	Fundació de la Universitat de Perpinyà.	
Ocupació i, posteriorment, poblament de l'Alguer.	1354		
	1375-1383	S'introdueix l'Humanisme a la Cancelleria reial. <i>Crònica</i> de Pere el Cerimoniós.	
Final del regnat de Pere el Cerimoniós i principi del regnat de Joan el Caçador.	1387		
Fi dels ducats catalans a Grècia.	1388		
Final del regnat de Joan el Caçador i principi del regnat de Martí l'Humà.	1396		
	1401	Creació de l'Estudi General de Barcelona.	
Mort del rei Martí l'Humà. Compromís de Casp: és elegit rei Ferran d'Antequera, de la dinastia castellana dels Trastàmara.	1410-1412		
Final del regnat de Ferran d'Antequera i principi del regnat d'Alfons el Magnànim.	1416	Una intervenció parlamentària en castellà d'Alfons el Magnànim provoca la protesta generalitzada dels principals municipis de llengua catalana, per la qual cosa cap rei no torna a adreçar-se en castellà en públic en territoris catalanoparlants fins gairebé un segle més tard.	
	1419	Mort de Vicent Ferrer (1350-1419), predicador, sant des de 1458, del qual es conserven fragments transcrits per deixebles.	
	1425	Mort del poeta Jordi de Sant Jordi (1400-1425).	
	1429	Traducció del <i>Decameró</i> , de Boccaccio.	
Final del regnat d'Alfons el Magnànim i principi del regnat de Joan sense fe.	1458		
	1459	Mort d'Ausiàs March (1397-1459), el primer gran poeta que escriu en un català gens occitanitzat.	
	1465	Mort de Joanot Martorell (1405-1465), autor de <i>Tirant lo Blanc</i> .	

4. Emperador, rei, príncep, duc, marquès, comte, baró.

6.

Justa: Combat a cavall, d'home a home, amb la llança, en un torneig.

Lliça: Camp clos on es feien les justes i els torneigs.

Torneig: Festa en què combatien amb armes cortesaneres dues colles de cavallers.

Combat: Acció de batre's, l'un contra l'altre, dos adversaris.

Batalla: Acció bèl·lica en què dos exèrcits enemics es baten l'un contra l'altre.

7. Logogrif: BALLESTA, ATXA, DAGA, COLTELL, ESPASA, LLANÇA, PUNYAL, MAÇA

Punyal: Arma ofensiva, de fulla curta de dos talls i punta aguda, dreta o una mica corbada, i amb empunyadura de formes diferents.

Atxa: Arma ofensiva cavalleresca, amb una certa semblança amb la destal, de la qual prengué l'origen.

Coltell: Instrument que consisteix en una fulla, usualment d'acer, amb un sol tall i amb un mànec de fusta, de metall o d'altres materials, a vegades formant una sola peça amb la fulla.

Daga: Arma blanca antiga, més curta que l'espasa, i generalment de dos talls.

Ballesta: Arc d'acer amb la seva corda, muntat en creu a l'extrem d'una peça de fusta llarga amb un disparador al mig, que, quan subjecta la corda, manté l'arc corbat, i la sageta surt disparada en deixar anar el disparador la corda.

Espasa: Arma blanca, amb làmina d'acer llarga, recta, aguda i tallant, amb puny proveït d'una guarda, que es porta a un costat dins una beina.

Llança: Arma ofensiva que consisteix en un pal llarg de fusta que té a la punta un tros de ferro punxegut i tallant.

Maça: Arma antiga contundent consistent en un bastó guarnit o no de ferro, de cap molt gruixut i el gruix del qual va disminuint fins a l'altre extrem, per on s'engrapa.

9. b) Heràldica.

11. b)

<i>Llibres de cavalleries</i>	<i>Novel·les cavalleresques</i>
1. Els herois tenen virtuts i capacitats molt per sobre del normal (per exemple, poden lluitar alhora contra cent enemics).	1. Els herois, encara que sigui virtuoses i molt valents, tenen virtuts i capacitats normals.
2. Els herois mai no tenen debilitats o malalties.	2. Els herois tenen sentiments i comportaments (por, mandra, infidelitat, etc.) o malalties humanes.
3. Al costat d'escenaris reals, molts dels escenaris on passen els esdeveniments són països exòtics i allunyats geogràficament.	3. Els escenaris on passen els esdeveniments són reals i coneguts pels lectors o, si no, són semblants a escenaris reals.
4. No hi apareixen personatges reals, o bé són molt idealitzats.	4. Hi apareixen personatges reals, que tothom coneix o pot identificar.
5. No hi ha episodis històrics, i si n'hi ha són molt idealitzats.	5. Hi ha episodis històrics, com ara batalles conegudes per tothom.
6. Hi ha elements meravellosos i fantàstics (dracs, fades, encantaments...).	6. No hi ha elements meravellosos ni fantàstics.
7. El temps narratiu és molt llunyà per a qui llegeix i, sovint, no és concret.	7. El temps narratiu és proper per a qui llegeix.
8. Trobem aquest tipus d'obres des del segle XII fins al XV.	8. Trobem aquest tipus d'obres sobretot al segle XV i XVI.
9. Bons exemples d'aquest tipus d'obres són les de la <i>Matèria de Bretanya</i> .	9. Bons exemples d'aquest tipus d'obres són <i>Tirant lo Blanc</i> i <i>Curial e Güelfa</i> .

13. b)

Aregnas: Aragnes

Funrota: Fortuna

Jeprítú: Júpiter

Aimarteís: Artemísia

Haleen: Helena

Psal-la: Pal-las

Cidoup: Cupido

Hucresel: Hèrcules

Póult: Plutó

Ejaven: Enveja

Itrofinuns: Infortunis

Tàit: Tità

Eool: Eolo

Joun: Juno

Vusen: Venus

┐ c) Al·legòrics: Infortunis, Fortuna, Enveja. Mitològics: Venus, Helena, Júpiter, Cupido, Juno, Tità, Plutó, Hèrcules, Eolo, Pal-las, Artemísia, Aragnes.

2. AUTORIA I DIFUSIÓ

4.

Títol	<i>Curial y Guelfa (novela catalana del quinzen segle publicada á despeses y per encarrech de la Real Academia de Buenas Artes ; per Antoni Rubió y Lluch)</i>		
Prologuista i/o editor	Antoni Rubió i Lluch		
Editorial (lloc)	E. Redondo (Barcelona)		
Any d'edició	1901		
Biblioteca	[resposta oberta]	Préstec o consulta?	[resposta oberta]

Títol	<i>Curial e Guelfa (text del xven segle reproduhit novament del codex de la Biblioteca Nacional de Madrid per R. Miquel y Planas ab estudis y notes del mateix y de Anfòs Par)</i>		
Prologuista i/o editor	Ramon Miquel y Planas i Anfòs Par		
Editorial (lloc)	Impremta Miquel-Rius (Barcelona)		
Any d'edició	1932 [sembla, però, que en realitat va aparèixer l'any 1933]		
Biblioteca	[resposta oberta]	Préstec o consulta?	[resposta oberta]

Títol	<i>Curial e Güelfa</i>		
Prologuista i/o editor	Ramon Aramon i Serra		
Editorial (lloc)	Barcino (Barcelona)		
Any d'edició	1930 (volum I), 1931 (volum II) i 1933 (volum III) [hi ha una edició facsímil de 1981 —volum I i II— i de 1982 —volum III—]		
Biblioteca	[resposta oberta]	Préstec o consulta?	[resposta oberta]

Títol	<i>Curial e Güelfa</i>		
Prologuista i/o editor	Giuseppe E. Sansone (pròleg), Marina Gustà (editora)		
Editorial (lloc)	Edicions 62 (Barcelona)		
Any d'edició	1979 [hi ha més edicions]		
Biblioteca	[resposta oberta]	Préstec o consulta?	[resposta oberta]

3. LA LLENGUA

1. La resposta (sobretot de les característiques fonètiques) no pot ser la mateixa segons quina edició es faci servir. Per exemple, en tres (la de Barcino, la de la MOLC i la de Laertes) es poden trobar exemples de confusió de *a* i *e* àtones, però en la de Proa i en la d'Hermes, no. Vegeu, per exemple, un mateix fragment (del capítol 45 del llibre primer):

Tots los que miràvan, veent lo ferir que Curial feya, stàvan meravellats, e deyan [...] (Barcino)

Tots los que miràvan, veent lo ferir que Curial feia, estàvan meravellats, e deian [...] (MOLC i Laertes)

Tots los que miraven, veent lo ferir que Curial feia, estavan [sic] meravellats, e deien [...] (Proa)

Tots els que miraven, veient com el feria Curial, estaven meravellats i deien [...] (Hermes)

Com podeu veure en els fragments anteriors, l'edició d'Hermes tampoc no permet resoldre la major part d'ítems morfològics i sintàctics d'aquest exercici, perquè el text està molt adaptat. Si aquesta és l'edició que empreu, podeu fer aquest exercici fent que els estudiants consultin fragments d'altres edicions.

Amb tot, cal prevenir els estudiants en un ítem (el de l'auxiliar *ésser/haver*), perquè de vegades troben exemples aparents d'ús de l'auxiliar *ésser* amb verbs transitius (cosa impossible) i és perquè els exemples són, en realitat, construccions passives o atributives.

2. a)

Forma que apareix a Curial e Güelfa	Verb (infinitiu)	Forma verbal actual
<i>ris</i>	<i>riure</i>	<i>riqué</i>
<i>fonc</i>	<i>ser</i>	<i>fou</i>
<i>dix</i>	<i>dir</i>	<i>digué</i>
<i>venc</i>	<i>venir</i>	<i>vingué</i>
<i>viu</i>	<i>veure</i>	<i>veié</i>

b)

- En la primera forma (*haguessen*), *haver* és un auxiliar com actualment (al segle XV els verbs transitius també exigien l'auxiliar *haver* per a formar els temps compostos). En la segona forma, *haver* és un verb no auxiliar i significa 'tenir'.

- La perífrasi {*cuidar* + infinitiu}, ben viva encara actualment en molts parlars, significa 'estar a punt d'ocórrer a algú (alguna cosa negativa)'. Per tant, *cuidà caure* significa 'estigué [va estar] a punt de caure' i *cuidí morir*, 'estiguí [vaig estar] a punt de morir'.

- *Haver mester* i *ser mester* signifiquen 'caldre, necessitar...' (semblant als més actuals *haver de menester* i *fer menester*).

3. a)

<i>ab</i>	'amb'
<i>alciure, occire</i>	'matar'
<i>argent</i>	'plata'
<i>assats</i>	'prou, bastant'
<i>calze</i>	'copa grossa de metall'
<i>cogitar</i>	'pensar'
<i>coltell</i>	'ganivet'
<i>conestable</i>	'autoritat en els antics exèrcits'
<i>de continent</i>	'immediatament, tot seguit'
<i>defalliment</i>	'fet de perdre les forces físiques o morals'
<i>domàs</i>	'teixit de seda o cotó'
<i>lliça</i>	'camp clos on se celebrava un combat, un torneig...'
<i>metre</i>	'posar'

<i>oir</i>	‘sentir (per l’oïda)’
<i>parada</i>	‘hostal al llarg dels camins’
<i>sor</i>	‘germana’
<i>sus</i>	‘damunt, amunt; dret, dempeus’
<i>tro</i>	‘fins, fins a’
<i>vijares</i>	‘semblant; evident; al seu veure’

c)

- Aquest mot és un arcaisme en la majoria de parlars, però encara apareix en els diccionaris del català actual: *argent, calze, cogitar, coltell, conestable, de continent, defalliment, domàs, lliça, metre, oir, parada, sor* [mots que apareixen al GDLC, d’Enciclopèdia catalana].

- Actualment aquest mot es fa servir molt poc perquè fa referència a una realitat no contemporània: [resposta més usual] *calze, conestable, domàs*.

- Aquest mot ha desaparegut i per al mateix significat actualment tenim un altre mot: [resposta més usual] *ab, alciure o occire, conestable, metre, oir*.

- Actualment aquest mot sembla d’una altra llengua: [resposta més usual] *sor*.

4. El fragment 1 i el fragment 3 pertanyen al segon registre. El fragment 2 i el fragment 4 pertanyen al primer registre.

I. DURANT LA LECTURA

1. LLIBRE PRIMER

4. Honorada.

10. Han d’aparèixer els aspectes següents: estimar secretament i vídua.

16. c) Lausengiers.

28. a) [primera part] Els ulls.

30. b) Estrènyer un llaç és paral·lel a estrènyer una relació afectiva. La Laquesis mitològica estrenyia Cloto, la seva germana.

c) *e entre els altres Curial, al qual lo llaç estrenyia tant que ja no era a ell lo fugir* (capítol 24)

35. a) D’un lleó.

b) A sant Marc se’l representa amb un lleó.

c) El símbol dels güelfs era el lleó.

d) *Cor desitjós no troba repòs*.

2. LLIBRE SEGON

2. Que vagi amb un escut negre, símbol de les vídues, que no s’identifiqui davant ningú i que —això, indirectament— s’emporti Arta. Curial s’emporta Arta,

9. c) Tant el falcó i milà són aus de rapinya.

14. a)

BANDERA - equip 1 - duc de Burgunya: alemanys i italians.

BANDERA - equip 2 - comte Arbí: anglesos i escots.

BANDERA - equip 3 - comte de Foix: llengua d’oc i llengua d’Espanya.

BANDERA - equip 4 - duc d’Orleans: francesos i la resta de participants.

17. d) Era senyora de Milà.

18. b) Els llaços: Laquesis utilitzava fils per a lligar i cosir. Els ulls: el poder de la mirada (símbol trobadoresc) de Laquesis.

c) *Com podrà el meu pobre cor suportar el gran dolor que el fa sofrir*.

22. a) *Amic sense amiga*.

3. LLIBRE TERCER

2. b)

- personificació: Principalment la mar: té cara, es commou, plora, se sent ferida, es lamenta... El núvol: murmura i amenaça. La nit: ensenya la seva cara. La galera tremola.

- anàfora: *ara la menen ençà, ara enllà, ara amunt, ara avall, ara la meten en la pus alta sumitat de les ones, ara en la pus baixa profunditat del mar [...]*

- comparació: *els vents [...] com a nemics se combatien, la galera [...] paria enguila.*

- asíndeton: n'hi ha diversos, com ara els següents: *ara la menen ençà, ara enllà, ara amunt, ara avall, ara la meten en la pus alta sumitat de les ones, ara en la pus baixa profunditat del mar [...] ara perden un home, ara dos, perden l'arbitre del navegar, cruix la galera, desclava's e desjuny-se, e tremola, e doblegant-se paria enguila.*

- polisíndeton: *desclava's e desjuny-se, e tremola, e doblegant-se paria enguila.* E la nit [...].

26. Curial adopta el lleó (segell, estandard...) per amor de Güelfa. Güelfa té el símbol polític del lleó. Laquesis regala un pom d'or amb un lleó i Camar és salvada dels lleons.

33. [esquemàtic] Respecte de la tropa, acte de valor.

36. *Abans enveja que pietat.*

I. DESPRÉS DE LA LECTURA

2. EL NARRADOR I LA TÈCNICA LITERÀRIA

4. a)

Capítol	Fragment
2	<i>Fonc ja ha llong temps, segons io he llegit [...]</i>
20	<i>Ara podeu dir que mirant-se los uns als altres [...]</i>
24	<i>No es meravell degú que per aquí no es parla de Jacob de Cleves [...] La festa fonc molt gran, e foren servits esplèndidament e copiosa de moltes viandes e preciosos vins, l'orde del qual convit lleixaré, per no tenir temps [...] No vull musar en descriure les viandes ne en nomenar los convidats; pens cascú que no hi fallia res que lo convit pogués ennoblir.</i>
44	<i>Què us diré de l'altre català, apellat Ponç d'Orcau? Què us diré de Curial?</i>

7. a)

Llibre primer	Aventura central	alliberament de la duquessa d'Ostalriche
	Aventures secundàries	denúncia de dos ancians de la cort de Montserrat lluita contra Boca de Far
Llibre segon	Aventura central	torneig de Melú
	Aventures secundàries	intent de prendre la donzella al cavaller errant episodi de les monges
Llibre tercer	Aventura central	viatge a Terra Santa i captivitat a Tunis
	Aventures secundàries	lluita amb els lleons lluita contra els turcs

8. Llibre primer: la cavalleria. Llibre segon: l'amor. Llibre tercer: les arts.

10. *El tema central de la novel·la és l'ascensió social d'un jove d'origen humil mitjançant l'amor i la cavalleria.*

11.

Llibre I: No especifica explícitament la durada. De jovenet fins als vint anys.

Llibre II: Any vint de la seva formació fins al vint-i-unè.

Llibre III: Set anys de captivitat.

15. Curial es convertirà en un bon poeta (capítol 4). Güelfa privarà Curial dels seus béns (capítol 9).

16. Narrador: *car hostes e peix a tres dies poden* (final del capítol 27). Un personatge, Güelfa: *Arta, io no em pensava que hi hagués altres ferits sinó los del torneig; mas ara veig lo contrari, e crec que n'hi haurà d'apresonats* (capítol 33).

17. a) Introducció del discurs directe. El gènere propi és el teatre. Fins i tot hi ha una acotació.

3. L'HEROI, LES HEROÏNES I L'AMOR

1. b) Curial significa 'cortesà' i acabarà essent un perfecte home de la cort (hàbil amb les armes i refinat).

5.

<i>Llengua</i>	<i>Demostració</i>
àrab	Parla aquesta llengua amb Camar.
francès	Parla aquesta llengua amb Güelfa.
llombard	Parla aquesta llengua amb Güelfa.
llatí	Aquesta era la llengua amb què s'estudiaven les disciplines acadèmiques.

12.

	<i>Parts del cos</i>	<i>Justificació</i>
Güelfa	mans	símbol del vassallatge
Laquesis	ulls	poder de la mirada, tòpic trobadoresc
Camar	cara, pits	exotisme, exuberància...

14. a)

<i>Trets negres</i>	<i>Trets vermells</i>	<i>Trets blancs</i>	<i>Trets petits</i>	<i>Trets prims</i>	<i>Altres</i>
cabells (o ben negres o, si no, ben rossos)	galtes	cara i coll	orelles	pestanyes	ulls rodons
celles	llengua	dents	boca	nas	pits rodons
pestanyes	genives	braços i cames	dents	llavis	mans i dits llargs
pupil·les	llavis	mans	peus	cintura	front gran

18.

	<i>Güelfa</i>	<i>Laquesis</i>	<i>Camar</i>
Origen del mot	<i>güelf</i>	una de les tres parques	<i>Lluna plena</i> , en àrab
Connotació mot	connotació política	mitològica	poètica
Relació entre el mot i la intensitat amorosa	[resposta oberta]	[resposta oberta]	[resposta oberta]

24. Güelfa, abadessa (figura materna); Laquesis, duquessa de Baviera (mare biològica); Camar, Fàtima (mare biològica).

25. Güelfa, Melcior de Pando (figura paterna); Laquesis, duc de Baviera (pare biològic); Camar, Faraig (pare biològic).

4. PREPARACIÓ DEL COMENTARI DE TEXT

1. a)

<i>Libres</i>	<i>Grups de capítols</i>	<i>Frag-ment</i>
Llibre I	1-15: Presentació de la cort de Montferrat.	5
	19-24: Desgreuges a la duquessa duts a terme per Jacob de Cleves, Curial i altres cavallers.	11
	27-29: Enamorament i declaració de Laquesis a Curial. Marxa de Curial.	13
	32-38: Presentació de Boca de Far i gelosia de Curial perquè pretén Güelfa.	1
	43-45: Torneig amb Boca de Far i presència del rei Pere d'Aragó.	18
Llibre II	4-5: Retrets de Güelfa per les noves d'Alemanya i decisió que Arta acompanyi Curial.	10
	11-13: Cavaller que pretén Arta (Festa).	12
	14-21: Torneig amb B. del Chastel.	6
	34-37: Prop de Melú, Tura li porta notícies de Laquesis.	20
	40: Torneig de vespres, rei d'Aragó.	19
	43: Laquesis.	17
	44: Festa.	2
	46-47: Desqualificació del duc d'Orleans.	15
	62: Laquesis parla de Curial al rei de França.	7
	66-68: El rei d'Aragó se'n va. Melcior de Pando: noves de Güelfa.	21
Llibre III	41-56: Esclavatge a Tunis i coneixença de Camar.	4
	61-65: Camar desvela a Joan el secret del tresor de l'hort. Camar besa apassionadament Curial.	9
	69-72: Suïcidi de Camar i alliberament de Curial (escena dels lleons).	14
	77-80: Retorn a Montferrat i rebuig de la Güelfa.	8
	88-92: Torneig de rei de França. Curial venç el turc Critxí.	16
	100-107: Torneig final i festes de noces.	3

b)

Llibre I

Curial, nascut d'una família pobra, rep una acurada educació gràcies a la protecció de Güelfa, la jove vídua germana del seu senyor natural, el marquès de Montferrat. La malintencionada intervenció d'uns calumniadors obliga Curial a allunyar-se de la seva protectora.

Curial se'n va a Ostalriche, on intervé en un combat judiciari per alliberar una duquessa acusada falsament d'adulteri. Com a vencedor, pot casar-se amb Laquesis, la seductora germana de la duquessa. Curial no hi accedeix, però Güelfa ho sap i se sent molt gelosa.

Curial torna a Montferrat, on assoleix grans èxits a les justes cavalleresques que s'hi celebren.

Llibre II

Curial se'n va al torneig de Melú acompanyat de Festa (en representació de Güelfa), i el viatge és ple d'esdeveniments, com la brillant actuació dels cavallers aragonesos que lluiten a Melú al costat del seu rei Pere el Gran. Curial, que s'ha associat amb ells, viu moments de gran èxit a la cort de París.

La maledicència, però, torna a atacar Curial, que és marginat pel rei de França i per la mateixa Güelfa.

Curial torna Montferrat. Güelfa jura no tornar-li a concedir el seu favor fins que tota la cort del Puig de Nostra Dona li demani mercè en nom d'ell.

Llibre III

Curial se'n va a Terra Santa i a Grècia. De retorn a Gènova, naufraga a les costes del Nord d'Àfrica, on és fet captiu.

Curial passa sis anys de captiveri a Trípoli fins que, gràcies a l'amor que sent per ell la filla del seu amo —fins i tot se suïcida per amor— i a la intervenció de diversos nobles cristians, el protagonista pot tornar a Montferrat, on intenta recuperar Güelfa.

Curial e Güelfa, finalment, es casen.

2. a) Curial: Joan. Camar: Joana. Arta: Festa. Galceran de Mediona: Berenguer.

b) Primer esquema (d'esquerra a dreta i de dalt a baix): senyor de Milà, Güelfa, Curial, Laquesis, duc d'Orleans, Boca de Far, Camar, rei de Tunis. Segon esquema (d'esquerra a dreta i de dalt a baix): Faraig, Fàtima, Festa, Galceran de Mediona.

3. Suïcidi, regals, confidències.

4. De dalt a baix: fragment narratiu, descripció, digressió de l'autor, diàleg, apel·lació al lector.

5. a) Lausengiers, Güelfa senyora, Curial vassall, el plantejament amorós és trobadoresc

7.

	Curial e Güelfa	Tirant lo Blanc
<i>És català el protagonista?</i>	No, és llombard.	Sí.
<i>En quina època ocorre l'acció de la novel·la?</i>	Aproximadament un segle i mig abans de la data de l'escriptura.	En una època contemporània a l'escriptura.
<i>Com es diu la dama amb la qual es casa el protagonista?</i>	Güelfa.	Carmesina.
<i>On viatja el protagonista?</i>	A França, a Àustria, al nord d'Àfrica...	A Anglaterra, a Sicília, a l'Imperi grec, al nord d'Àfrica...
<i>Com acaba el protagonista a la novel·la?</i>	Es casa amb la seva enamorada.	Es mor.
<i>Quan es devia escriure la novel·la?</i>	Segons alguns estudiosos, entre 1435 i 1456; segons altres, entre 1435 i 1462; segons els darrers estudis paleogràfics, entre 1430 i 1440.	Entre 1460 i 1468 (potser els primers capítols una mica abans; en tot cas, posteriorment a 1450).

<i>Quan es va editar la novel·la per primera vegada?</i>	L'any 1901.	L'any 1490.
<i>En quina crònica medieval s'inspiren alguns episodis de la novel·la?</i>	En la <i>Crònica</i> de Bernat Desclot.	En la <i>Crònica</i> de Ramon Muntaner.
<i>Va tenir difusió pocs anys després de la seva escriptura?</i>	No.	Sí.
<i>Hi ha hagut cap polèmica a l'entorn de l'autoria?</i>	Sí. L'any 1991 un estudiós va afirmar que, en realitat, havia estat escrita pel seu descobridor.	No, a part del grau d'importància que els estudiosos han atorgat a la intervenció posterior de Martí Joan de Galba.

7. b) Novel·la, xv, cavalleriesques, mitjana, protagonista, cavaller, Àfrica, infidel, amor.

8. [Aquest fragment correspon al capítol 37 del llibre segon.]

